

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1949/50 till Stockholms och Göteborgs högskolor; given Stockholms slott den 11 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Josef Weijne.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Den 1 juli 1949 träda de av 1948 års riksdag godkända avtalen *dels* mellan staten, Stockholms stad och Stockholms högskola, *dels ock* mellan staten, Göteborgs stad och Göteborgs högskola rörande högskolornas finansiering i kraft. Enligt avtalen skall stat för högskolan fastställas av Kungl. Maj:t. Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt för högskolan fastställd stat icke täckes av högskolans egna medel, skola staten och Stockholms stad, respektive Göteborgs stad bidra enligt vissa i avtalen närmare angivna grunder. I propositionen framlägges förslag till huvudstat för vardera högskolan.

Förslaget till huvudstat för Stockholms högskola förutsätter ett statsbidrag för nästa budgetår å förslagsvis 1 572 500 kronor. Detta innebär i förhållande till det sammanlagda statsbidraget för innevarande budgetår till högskolan en ökning av statsbidraget med närmare 900 000 kronor. För ändamålet åskas ett förslagsanslag till Bidrag till Stockholms högskola å förstnämnda belopp. Vidare begäres ett förslagsanslag å 25 000 kronor till Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler. Detta anslag är avsett att disponeras för ersättning till statens allmänna fastighetsfond för till högskolan upplåtta lokaler inom kvarteret Vega vid Drottninggatan.

Förslaget till huvudstat för Göteborgs högskola förutsätter för nästa budgetår ett statsbidrag å förslagsvis 338 500 kronor. Detta statsbidrag överskrider det för innevarande budgetår utgående sammanlagda statsbidraget till högskolan med omkring 200 000 kronor. Såsom Bidrag till Göteborgs högskola åskas ett förslagsanslag av 338 500 kronor.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1949.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför härefter chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under bilagan åttonde huvudtiteln, punkterna 99 och 100, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition, för budgetåret 1949/50 beräkna

dels till Bidrag till Stockholms högskola ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor,

dels ock till Bidrag till Göteborgs högskola ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

Jag torde nu ånyo för Kungl. Maj:t få anmäla dessa ärenden.

I. Förslagsanslaget till Bidrag till Stockholms högskola.

A. Inledning.

Såsom bidrag till Stockholms högskola ha för innevarande budgetår anvisats följande särskilda anslag:

Stockholms högskola:	Bidrag till matematisk-naturvetenskapliga avdelningen	kronor	310 000
»	» Bidrag till personlig professur i meteorologi m. m.	»	26 000
»	» Bidrag till professur i internationell rätt	»	6 500
»	» Bidrag till vissa docentstipendier . .	»	79 200
»	» » » psykotekniska institutet	»	20 000
»	» » » ryska institutet	»	11 600
»	» » » täckande av driftsunderskott	»	175 000
		Summa kronor	628 300.

Från därför avsedda anslag under åttonde huvudtiteln utgå därutöver dyrtids- och kristillägg samt provisoriskt lönetillägg åt innehavarna av professuren i meteorologi samt omförmälda docentstipendier. Sammanlagda statsbidraget till Stockholms högskola kan därför för innevarande budgetår uppskattas till i runt tal 690 000 kronor.

Den 1 juli 1949 träder det av 1948 års riksdag godkända avtalet mellan staten, Stockholms stad och högskolan rörande högskolans finansiering i kraft. Enligt detta avtal skall av högskolans styrelse upprättat förslag till stat för högskolan, avseende tiden 1 juli—30 juni (budgetår) och upptagande på inkomstsidan högskolans för året disponibla egna medel samt på utgiftssidan, särskilt för sig, dels årskostnader, såsom löne- och pensionskostnader samt omkostnader i övrigt, dels ock förekommande engångskostnader, såsom för nybyggnader, deras utrustning och dylikt, årligen före den 1 juni kalenderåret närmast före det budgetår, statförslaget avser, ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avgiva yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för högskolan fastställs av Kungl. Maj:t.

I fastställd stat upptagen utgiftspost må ej överskridas eller användas för annat än avsett ändamål, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden lämnat tillstånd härtill.

Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel — (*anslagssumman*) — skola staten och staden bidra enligt följande grunder:

a) När anslagssumman icke överstiger 4 800 000 kronor, bidrager staden med $\frac{1}{4}$ av densamma, dock lägst med 700 000 kronor, och staten ansvarar för återstoden. Uppgår anslagssumman till mer än 4 800 000 kronor, utgår stadens bidrag med 1 200 000 kronor och resten täckes av staten.

Har Kungl. Maj:t medgivit att i fastställd stat upptagen utgiftspost må överskridas, skall sålunda tillkommet utgiftsbelopp inräknas i anslagssumman.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter eller byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till högskolan.

c) Stadens bidrag bör i första rummet användas för tillgodoseende av de humanistiska och stats- och rättsvetenskapliga avdelningarnas behov.

d) Statens och stadens bidrag utbetalas till högskolan efter rekvisition kvartalsvis i förskott och i mån av behov.

Med skrivelse den 11 juni 1948 har *styrelsen för Stockholms högskola* framlagt förslag till stat för högskolan för nästa budgetår, utmynnande i förslag om ett statsbidrag av 2 657 332 kronor och 50 öre och ett bidrag från Stockholms stad av 885 777 kronor 50 öre.

I ärendet hava yttranden avgivits av *Stockholms stadsfullmäktige* den 15 oktober 1948, av *statskontoret* den 6 oktober 1948, av *statens lönenämnd* den 13 oktober 1948, av *riksräkenskapsverket* den 22 december 1948 samt av *universitetskanslern* den 25 februari 1949.

Innan jag ingår på en närmare granskning av statförslaget torde jag få till behandling upptaga vissa frågor av mera allmän natur.

B. Vissa frågor av allmän natur.

1. Terminsavgifter m. m.

I jämförelse med förhållandena vid statsuniversiteten äro lärjungeavgifterna vid högskolan höga. Den ordinarie terminsavgiften, som under första terminen även gäller som inskrivningsavgift, utgör sålunda för närvarande:

150 kronor	inom	matematisk-naturvetenskapliga avdelningen,
156	»	» stats- och rättsvetenskapliga avdelningen,
125	»	» humanistiska avdelningen.

Av dessa belopp utgöra 25 kronor (inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen 26 kronor) avgift till högskolans studentkår eller vederbörande förening av kåren. Övriga avgifter gå till högskolan med det undantaget, att 50 kronor av terminsavgiften inom stats- och rättsvetenskapliga avdel-

ningen tillfalla 8 av högskolans 9 juris professorer såsom avgift för kurser. Denna kursavgift utgår icke efter 9 terminer för juris studerande. Avgifterna till högskolan äro uppdelade så, att en grundavgift av 30 kronor tillföres »högskolan i allmänhet» och återstoden respektive avdelning.

Grundavgiften uttages av alla. Från avdelningsavgiften äger rektorsnämnden enligt högskolans stadgar medgiva befrielse på grund av medellöshet åt högst en fjärdedel av under terminen närvarande lärjungar.

Ex a m e n s a v g i f t e r n a utgå med 30 kronor samt för efterprovning med 15 kronor. Enligt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t avsättas dessa avgifter till pensionsfonden för professorer.

Högskolans styrelse, som framhållit önskvärdheten av att terminsavgifterna vid högskolan borttagas, har emellertid med hänsyn till det nuvarande ekonomiska läget och till den betydande ökning av anslagsbehovet, som ett förverkligande av detta önskemål skulle medföra, ansett sig förhindrad att nu framlägga förslag om terminsavgifternas borttagande.

I fråga om terminsavgifterna har *borgarrådet Tomson* till styrelsens protokoll antecknat skiljaktig mening och därvid anfört följande.

Vid den uppgörelse, som träffats mellan representanter för staten och staden i syfte att trygga högskolans framtid och möjliggöra en nödvändig upprustning har det framstått som ett väsentligt intresse att skapa sådana ekonomiska förutsättningar för verksamheten, att de studerande ej i fortsättningen skulle betungas med avgifter.

Detta önskemål bör enligt min mening ej stå tillbaka för de åtgärder, som i övrigt anses erforderliga.

Jag har därför yrkat, att anslag måtte uppföras i statförslaget med belopp som möjliggör, att terminsavgifterna borttagas.

Stockholms stadsfullmäktige ha — under åberopande av vad drätsel-nämnden anfört i avgivet yttrande — i huvudsak tillstyrkt det av högskolestyrelsen framlagda statförslaget för nästa budgetår. Drätsel-nämnden har i fråga om terminsavgifterna intagit den ståndpunkten, att, om statsmakterna skulle finna det möjligt att godtaga en anslagshöjning för att ersätta inkomsten av terminsavgifterna, syntes intet vara att erinra mot att staden påtog sig sin del av kostnaderna.

Statskontoret har uttalat, att ämbetsverket delade majoritetens inom högskolestyrelsen mening, att något slopande av terminsavgifterna i nuvarande läge icke kunde ifrågakomma.

Kanslern anser det vara ett önskemål, att terminsavgifterna upphörde, så snart den ekonomiska situationen medgäve, att en dylik reform genomfördes, men finner det uppenbart, att detta icke kunde ske nu omedelbart.

Departementschefen. Jag anser mig icke i nuvarande ekonomiska läge kunna förorda, att terminsavgifterna nedbringas eller slopas, utan räknar med att dylika avgifter skola tills vidare utgå enligt oförändrade grunder.

2. Löne- och pensionsförhållanden vid högskolan.

Löneförhållanden.

Professorer och laboratorer.

Professor vid högskolan skall föreläsa 2 veckotimmar och därutöver meddela för lärjungarnas studier nödig undervisning och handledning. Vid statsuniversiteten motsvarar föreläsningsskyldigheten 4 veckotimmar.

Professorsämbete äger styrelsen tillsätta med fast anställning; utnämningen skall dock underställas Kungl. Maj:t för godkännande.

Avlöningsförmånerna för professorerna inom den matematisk-naturvetenskapliga och den humanistiska avdelningen utgå numera efter samma grunder som vid statsuniversiteten.

Professorerna inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen åtnjuta grundlön (lön 7 300 kronor och tjänstgöringspenningar 4 700 kronor) med 12 000 kronor för år samt dyrtids- och kristillägg därå enligt samma grunder som professor vid statsuniversitet. Medan professor vid statsuniversitet åtnjuter ålderstillägg med 1 000 kronor efter fem års tjänstgöring, uppbära juris professorerna ålderstillägg å 750 kronor för vart femte år, dock högst fyra ålderstillägg å tillhoppa 3 000 kronor. Innehavaren av Carl Lindhagens professur i internationell rätt åtnjuter därjämte provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg enligt de grunder, som gälla för professor vid statsuniversitet. Övriga åtta juris professorer åtnjuta däremot icke provisorisk avlöningsförstärkning eller provisoriskt lönetillägg. Dessa åtta professorer uppbära emellertid ersättning för kursavgifter, utgående för varje vid avdelningen inskriven lärjunge med 50 kronor för termin under högst nio terminer. Summan av dessa avgifter delas mellan ifrågavarande professorer på så sätt, att en professor erhåller $\frac{1}{22}$ och de övriga sju professorerna $\frac{3}{22}$ var.

Laboratorerna vid högskolan åtnjuta i huvudsak samma avlöningsförmåner som utgå vid statsuniversiteten. De hava emellertid icke fast anställning utan förordnas för relativt korta tidsperioder om sammanlagt högst nio år.

Högskolans styrelse har i sitt statförslag i fråga om professorerna och laboratorerna räknat med de nu vid statsuniversiteten utgående avlöningsförmånerna. Härifrån har avsteg gjorts för juris professorerna, för vilka styrelsen beräknat ålderstillägg enligt nuvarande grunder, varjämte styrelsen utgått från att till juris professorerna alltjämt skall utgå ersättning för tidigare utgående kursavgifter enligt nuvarande normer.

Laboratorerna vid högskolan ha i skrivelse den 1 december 1948 gjort framställning i syfte, att de måtte från och med den 1 juli 1949 erhålla samma anställningsvillkor (fast anställning, samma lön, rätt till familje- och tjänstepension) som sina kolleger vid statsuniversiteten.

Statskontoret har anfört, att någon åtskillnad mellan professorerna inom

olika avdelningar ifråga om ålderstillägg icke borde ifrågakomma. De särskilda förmåner, som i sådant avseende kunde hava tillförsäkrats professorer inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen, borde i den mån de överstege vad vederbörande ägde uppbära enligt gängse grunder framdeles utgå i form av personligt lönetillägg.

Riksräkenskapsverket har icke ansett skäl föreligga för att de professorer inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen, som icke nu åtnjuta provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg, erhöle dessa förmåner, såvida icke ålderstilläggen i fortsättningen utginge efter ensartade principer inom samtliga avdelningar.

Docentstipendier.

Dessa utgå nu efter samma grunder som vid statsuniversiteten. Till stats- och rättsvetenskapliga avdelningens tre docentstipendier kan emellertid nu utgå tillägg med 2 540 kronor för år, vilket tillägg jämväl påverkar storleken av dyrtids- och kristillägget. För erhållande av dylikt stipendietillägg kräves enligt nu gällande, av stadskollegiet i Stockholm fastställda bestämmelser antingen synnerligen väl styrkt docentkompetens eller, förutom docentkompetens, väl styrkt kompetens till att erhålla förordnande som fiskal eller ledamot i hovrätt.

Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen vid högskolan har framhållit, att förekomsten av dessa tillägg hade visat sig vara av största värde, när det gällt att till avdelningen knyta unga begåvningar med vetenskaplig läggning och att därvid i någon mån neutralisera den dragningskraft, som ur ekonomisk synpunkt mera gynnsamma befattningar i offentlig eller enskild tjänst kunde utöva. Avdelningen har därför starkt understrukt vikten av att medel för dessa tillägg bibehölles i dess stat.

Högskolans styrelse har i sitt statförslag räknat med särskilt tillägg till de tre nuvarande docentstipendierna inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen samt att övriga docentstipendier vid högskolan skola utgå enligt samma grunder som vid statsuniversiteten.

Vetenskaplig personal i övrigt.

Denna personal åtnjuter numera i regel arvoden, som utgå efter samma grunder som vid statsuniversiteten. Där så icke är fallet, kommer jag att vid redogörelsen i det följande angiva de nu utgående arvodena.

Högskolans styrelse har funnit det angeläget, att samtliga arvoden nu avpassades så, att de utginge efter samma grunder som vid statsuniversiteten, och uppgjort sitt statförslag från denna utgångspunkt.

Kansli- och vaktpersonal m. m.

Avlöningen för den icke vetenskapliga personalen ligger med vissa undantag ungefärligen i paritet med förhållandena vid statsuniversiteten.

Högskolans styrelse har förutsatt, att statens allmänna avlöningsregle-

mente skulle i vissa delar tillämpas beträffande den icke vetenskapliga personalen, vilken även föreslagits inplacerad i lönegrader enligt det statliga lönesystemet.

Styrelsen anför:

Då det icke avsetts, att högskolan skall erhålla ställning som statsinstitution, innebära de för tjänstemännen förordade lönegraderna, att vederbörande skall erhålla lön, motsvarande viss lönegrad i det statliga lönesystemet liksom ock att statens allmänna avlöningsreglemente i tillämpliga delar skall gälla å befattningshavarna. Då det stora flertalet befattningar upptagits som ordinarie (i lönegraden Ca), innebär detta icke, att befattningshavarna ej kunna uppsägas, utan att de äro underkastade samma betingelser som gälla för statstjänstemän i lönegrad av typ Ce. Den ordinarie anställningsformen sådan den för närvarande är utformad, avser därför att utmärka, att tjänsten är pensionsgrundande.

Styrelsen har vidare förutsatt, att löneställningen för kontorsbiträden och telefonister vid högskolan borde avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436 angående reglerad befördringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst, dock med den avvikelsen, att vederbörande efter 2½ år erhöle ordinarie anställning med hänsyn till att den extra ordinarie anställningsformen icke syntes böra ifrågakomma för högskolans personal.

Styrelsen framhåller, att de av styrelsen föreslagna lönegraderna i åtskilliga fall innebure, att befattningshavare skulle komma att få vidkännas löneminskning vid en inplacering i begynnelselöneklassen, vilket i de flesta fall berodde på att vederbörande å nuvarande tjänster kommit i åtnjutande av ålderstillägg. Styrelsen finner det uppenbart, att tjänsteman genom uppflyttning till högre löneklass än begynnelselöneklass skall tillförsäkras skydd mot löneminskning vid löne regleringens genomförande. Styrelsen anser det därutöver motiverat, att tjänsteman får för löneklassplacering taga i beräkning tidigare anställningstid vid högskolan.

Beträffande nu utgående löneförhöjningar har styrelsen påpekat, att vissa befattningshavare utöver den egentliga lönen uppburit särskilt lönetillägg. Dessa tjänstemän framgå av följande sammanställning.

	kronor
Kassören för arbete med bokslutet	500
Kanslibiträdet å kansliexpeditionen för uppbörd av kursavgifter inom humanistiska avdelningen	415
Kontoristen för biträde med vicevärdskapet för högskolans fastigheter	1 000
Förste expeditionsvakten å kansliet för parkskötsel m. m.	600
Expeditionsvakt å kansliet för extra arbeten	300
Mekanikern å fysiska institutet för städning och tillsyn av särskilt dyrbar apparatur	400
Preparatorn å mineralogisk-geologiska institutet för städning av värdefulla mineraler m. m.	300
Vaktmästaren å botaniska institutet såsom avlöningsförstärkning..	600

Vaktmästarbiträde å kemiska avdelningslaboratoriet såsom avlöningsförstärkning	600
Vaktmästaren å geografiska institutet för eldning	300
Mekanikern å institutet för organisk kemi och biokemi för skötsel av glasförråd	300

I anslutning härtill har styrelsen vidare anfört följande.

Beträffande ersättningarna av högskolans medel torde dessa i samband med löneregleringen böra indragas. Vidkommande de nu utgående ersättningarna för eldning av vissa institutionsbyggnader har styrelsen för avsikt att undersöka i vad mån ej bestyret härmed kan förläggas inom vederbörandes normala arbetstid. I den mån så ej kan ske, torde viss ersättning, efter styrelsens beprövande, alltjämt böra utgå. Vidare må framhållas att viss högskolans personal åtnjutit förmånen av fria bostäder såsom kompensation för åtagna arbetsprestationer utöver de egentliga arbetsuppgifterna. Styrelsen avser emellertid att för framtiden låta vederbörande personal betala hyra för lägenheterna efter gängse marknadspris och åstadkomma en prissättning av de utanför anställningsvillkoren liggande arbetsuppgifterna. Såsom ett led i denna rationalisering har styrelsen låtit värdera bostäderna av sakkunnig person. I avvaktan på fastställelse å de åsatta hyresvärdena ha inga hyresinkomster av denna art upptagits i staten och då dessa torde bliva av relativt obetydlig storlek ha de mycket ringa inverkan på statsiffrorna.

Statskontoret anser, att statens allmänna avlöningsreglemente bör, såsom i högskolans framställning förutsatts, i vissa delar tillämpas beträffande den icke vetenskapliga personalen, vilken även föreslagits inplacerad i lönegrader enligt det statliga lönesystemet. Härvid borde dock oefftergivligt gälla, att vid lönesättningen tillämpades samma principer som inom statsförvaltningen i fråga om kompetenskrav, arbetsuppgifter och arbetstid. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat saknades för närvarande reglerande föreskrifter i dessa avseenden. Statskontoret förutsätter, att högskolan snarast underställer Kungl. Maj:ts prövning förslag till reglementsbestämmelser. De föreskrifter i Saar, som för närvarande böra komma till användning vid högskolan, äro enligt statskontorets mening de, som avse semester, tjänstledighet, vikariatsersättning, övertidsersättning samt beräkning och utbetalning av kontanta löneförmåner.

Spörsmålet om befattningshavarnas inplacering i löneklass anser statskontoret böra upptagas först sedan beslut fattats om respektive tjänsters placering i lönegrad. Statskontoret framhåller, att de av högskolans styrelse föreslagna löneklasserna i flertalet fall skulle medföra stora löneökningar för befattningshavarna. Enligt statskontorets mening borde nu utgående löner regelmässigt tagas till utgångspunkt för bestämmandet av den löneklass vederbörande borde tillhöra. Framställning om placering i annan löneklass än den, i vilken löneförmånerna närmast motsvarade den för vederbörande nu gällande lönen, syntes böra göras hos Kungl. Maj:t. För beräkning av kostnaderna syntes till utgångspunkt kunna tagas i genomsnitt näst högsta löneklassen.

Statens lönenämnd har endast ansett sig böra ingå på en prövning av löneförhållandena för sådana tjänster, som i förslaget till huvudstat upptagits som lönegradsplacerade befattningar. Då högskolan avsetts skola bibehålla karaktären av särskild stiftelse, innebär högskolans förslag, anför lönenämnden, att befattningshavarna skola erhålla lön motsvarande viss lönegrad i Saar liksom att bestämmelserna i avlöningsreglementet i tillämpliga delar skola gälla å tjänstemännen. De ordinarie tjänsterna hade av högskolestyrelsen åsatts lönegradsbeteckningen Ca. Lönenämnden ville ifrågasätta, huruvida det icke vore lämpligare att rubricera tjänsterna under lönegradsbeteckningen Ce med hänsyn till att befattningshavarna vore anställda tills vidare och efter uppsägning kunde entledigas från sina tjänster. Med anledning av att i en remisshandlingarna bilagd promemoria med förslag angående utformningen av inkomst- och utgiftsstat för högskolan uttalats, att frågan om tjänstemännens rätt till sjukvård och begravningshjälp borde göras till föremål för särskild utredning, innan beviljande härav kunde övervägas, har lönenämnden vidare framhållit, att nämnden för sin del knappast funne anledning att beträffande nämnda förmåner göra undantag från avlöningsreglementets bestämmelser.

Med anledning av att högskolestyrelsen hemställt, att åtskilliga befattningshavare vid erhållande av lönegradsplacerad tjänst skulle uppföras i högre löneklass än begynnelselöneklassen med hänsyn till tidigare anställningstid vid högskolan framhåller lönenämnden, att enligt nämndens mening viss hänsyn bör tagas till av tjänstemännen nu innehavda befattningar vid bedömandet av deras löneklassplacering i de nya tjänsterna. Lönenämnden håller emellertid före, att frågan om tjänstemans uppförande i annan löneklass än den författningsenligt gällande bör upptagas till prövning först sedan ställning tagits till spörsmålet om befattningens lönegradsplacering. Det synes härvid jämväl kunna övervägas, anför nämnden vidare, att bereda befattningshavare, vilken skulle komma att vidkännas löneminskning även vid inplacering i högsta löneklassen, personlig lönefyllnad. Lönenämnden framhåller vidare, att nämnden anser, att de arvodestillägg av högskolans medel, som av skilda orsaker beviljats befattningshavare, vilka nu avsetts skola hänföras till viss lönegrad i Saar, böra upphöra att utgå i samband med löne regleringens ikraftträdande.

Löneställningen för de av högskolestyrelsen i 8 lönegraden upptagna räknebiträdena bör enligt lönenämndens mening avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947:436.

Med anledning av att styrelsen å högskolans institut och avdelningar upptagit ett antal befattningar för kontorsgöromål och därmed likställda arbetsuppgifter med placering i de högre biträdesgraderna ävensom åtskilliga laboratoriebiträdestjänster har lönenämnden uttalat, att försiktighet borde iakttagas vid nyinrättande av dessa tjänster med hänsyn till pågående utredningar rörande lönegradsplaceringen för befattningshavare av dessa kategorier.

Pensionsförhållanden.

Flertalet av högskolans professorer samt nuvarande kamreraren och sekreteraren äro för sig och sina efterlevande berättigade till pension enligt ett av högskolans styrelse fastställt reglemente av den 13 juni 1942 med ändring den 22 maj 1944. Övriga ordinarie befattningshavare samt efterlevande till sådana befattningshavare erhålla pension efter beslut i varje särskilt fall.

För professorerna är pensionsåldern lägst 65 och högst 67 år. Professor, som utnämnts före fyllda 46 år, erhåller full pension; för övriga avkortas pensionen enligt viss skala. Full grundpension utgör i regel för professor inom matematisk-naturvetenskapliga eller humanistiska avdelningen 6 750 kronor vid 65 års ålder och 8 250 kronor vid 67 års ålder samt för juris professor 9 000 respektive 11 000 kronor.

Pensionsreglementet gäller icke alla nuvarande professurer vid högskolan. Såväl egenpension som efterlevandepension är sålunda på annat sätt tillförsäkrade de personliga professurerna i nationalekonomi, särskilt konjunkturforskning (statsverket), i meteorologi (statsverket), i nationalekonomi företrädesvis näringsekonomi (enskilda donatorer), i statistik (Stockholms stad) och i internationell rätt (Stockholms stad). För den med avkastningen av vissa fondmedel upprätthållna professuren i försäkringsmatematik och de av Stockholms stad inrättade professurerna i historia, teaterhistoria, klassisk språkvetenskap och slaviska språk svarar fondens avkastning respektive staden för egenpension enligt statliga grunder, medan efterlevandepension skall utgå av högskolans pensionsfond på grundval av erlagda avgifter från professorerna. Det sistnämnda gäller även donationsprofessuren i nationalekonomi och socialpolitik, för vilken egenpensionsfrågan icke är löst. För professuren i ärftlighetslära med husdjursförädling, vars bestånd icke är garanterad längre än till den 1 juli 1949, äro pensionsförhållandena överhuvudtaget ej reglerade.

För bestridande av grundpensionskostnaderna för de enligt reglementet pensionsberättigade befattningshavarna finns en särskild fond, som den 1 juli 1948 uppgick till i runt tal 3 331 000 kronor. Fonden erhåller tillskott genom pensionsavgifter, vilkas belopp stå i relation till pensionsförmånernas storlek och åldern vid tjänstetillträdet. Vidare tillföras fonden avgifterna för examensbetyg enligt särskilt medgivande av Kungl. Maj:t samt vissa årliga avsättningar inom stats- och rättsvetenskapliga och humanistiska avdelningarna. Grundpensionskostnaderna för övriga förutvarande befattningshavare bestridas huvudsakligen av högskolans löpande medel. En för vaktmästarpersonalen avsedd pensionsfond med ett kapital av i runt tal 43 600 kronor lämnar icke tillräcklig avkastning för sitt ändamål.

Till nuvarande pensionstagare utgår nu utom i ett fall rörligt pensions-tillägg antingen i form av dyrtidstillägg och kristillägg med (15 + 21 =)

36 procent å högst 6 000 kronor eller rörligt tillägg (i ett fall) efter 12 procent å ett högre belopp än grundpensionen. Kostnaderna för pensionstilläggen bestridas nu för vissa pensionstagare genom anslag från Stockholms stad eller av högskolans löpande medel.

Universitetskanslern har beträffande avlönings- och pensionsförhållandena vid högskolan anfört i huvudsak följande.

Det ingångna avtalets mening måste anses vara, att de olika kategorierna av högskolans befattningshavare skola i möjligaste mån erhålla samma ställning som universitetens tjänstemän såväl i avlönings- och pensionshänseende som beträffande tjänstgöringens art och omfattning. Detta synes vara en konsekvens därav, att statlig myndighet fastställer högskolans stat och har det avgörande inflytandet på dess organisation och arbetsformer samt att högskolan inom sitt område fyller samma uppgift som ett statsuniversitet.

I överensstämmelse med det nyss anförda utgår jag ifrån, att de för högskolans befattningshavare gällande avlöningsbestämmelser skola efter ingången av juli 1949 ersättas av regler, i huvudsak överensstämmande med dem som gälla för universitetens motsvarande befattningshavare. Föreskrifterna i kungörelsen den 6 juni 1925 angående villkor och bestämmelser beträffande avlöningsförhållandena för professorer m. fl. vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska institutet med däri vidtagna ändringar ävensom statens allmänna avlöningsreglemente böra således i tillämpliga delar ligga till grund för regleringen även av högskolans befattningshavares avlöningsförhållanden. De av högskolestyrelsen fastställda för professorerna vid högskolans olika avdelningar gällande avlöningsreglementena böra således omarbetas. Härvid bör man söka avlägsna den olikhet i avlöningshänseende, som nu råder mellan professorerna inom den juridiska fakulteten och högskolans övriga professorer.

Även om befattningshavarna vid högskolan icke äro statliga tjänstemän och således icke formellt kunna inplaceras i lönegrad och löneklass, synes vara praktiskt att i fråga om dem använda från statens allmänna avlöningsreglemente lånade beteckningar och termer, t. ex. Ca, Ce, Cg, lönegrad, löneklass, löneklassuppflyttning etc. Beteckningen Ca synes kunna användas i fråga om de 2 administrativa tjänstemän, som i gällande pensionsreglemente tillförsäkrats pensionsrätt. Dessa befattningshavare synas nämligen — i likhet med professorer och laboratorer — kunna jämföras med statliga ordinarie tjänstemän. Högskolans övriga mera fast anställda funktionärer synas kunna jämföras med extra ordinarie statliga tjänstemän och följaktligen redovisas under beteckningen Ce.

För professorerna vid de olika avdelningarna gäller ett gemensamt, av styrelsen fastställt pensionsreglemente (avseende såväl egenpension som familjepension). Professorerna erlägga pensionsavgifter, vilka ingå till en professorernas pensionsfond. Pensionsavgifterna utgå med varierande belopp, högre för juristprofessorerna än för de andra men eljest huvudsakligen beroende på åldern vid utnämningen. Rätt till egenpension och familjepension tillkommer även de *nuvarande* innehavarna av sekreterar- och kamrerarbefattningarna vid högskolan, vilka även äro skyldiga att erlägga pensionsavgifter. Övriga mera fast anställd personal vid högskolan har icke

fått sig tillförsäkrad pensionsrätt. Högskolan har dock, efter prövning i varje särskilt fall, tilldelat vederbörande pension. Härvid har man under de senaste åren sökt utmäta pensionsförmånen med beaktande i möjligaste mån av de regler, som tillämpas i fråga om statliga befattningshavare i motsvarande löneställning.

Även om man utgår ifrån, att högskolans befattningshavare skola beträffande *pensionernas och pensionsavgifternas storlek* i möjligaste mån likställas med statstjänstemännen, återstår dock att besvara ett flertal speciella frågor, t. ex. vem som skall ha hand om pensioneringen (högskolan själv eller eventuellt statens pensionsanstalt), om de redan befintliga professorerna skola i alla hänseenden jämsställas med de nytillkommande, om juristprofessorerna även under den nya ordningen skola ha högre pensioner än de andra professorerna, hur man skall förfara med vissa professorer, som för närvarande ej ha rätt till pension eller till egenpension från högskolan. Dessa spörsmål torde ej kunna erhålla sin lösning i nu förevarande sammanhang utan synas tarva en särskild utredning. Under kommande budgetår och eventuellt även senare, intill dess ifrågavarande problem erhållit sin definitiva lösning, måste man därför tillämpa provisoriska bestämmelser på förevarande område. Det bör ankomma på styrelsen att till Kungl. Maj:t inge förslag till dylika bestämmelser.

I avbidan på att pensionsfrågan skall vinna sin definitiva lösning synas lönerna för professorer och andra oreglerade ordinarie befattningshavare böra upptas med bruttobelopp, d. v. s. utan avdrag för pensionsavgifter. Vid lönernas utbetalning avdras nämnda avgifter och inlevereras till högskolans pensionsfond eller föras på särskilt konto.

Samtliga professorslöner synas i staten för nästkommande budgetår böra uppföras med lika stora belopp, dock med undantag tills vidare för professorslöner inom juridiska fakulteten, vilka torde böra upptas med nu utgående avlöningsbelopp. Spörsmålet om sistnämnda professorers avlöningsförhållanden torde böra upptas till prövning i samband med den förut berörda frågan om en omarbetning av avlöningsreglementena. Härvid torde även spörsmålet om kursavgifterna inom den juridiska fakulteten och dispositionen av dessa avgifter böra bli föremål för behandling.

De professorerna tillkommande ålderstilläggen böra efter ingången av juli 1949 utgå med samma belopp och efter samma grunder som motsvarande tillägg till statstjänstemännen. I ett blivande nytt avlöningsreglemente för högskolans befattningshavare bör frågan om dessa tillägg bli föremål för närmare reglering. Juris professorernas avlöningsförhållanden böra såsom förut framhållits bli föremål för särskild utredning, och deras ålderstillägg böra därför fortfarande tills vidare utgå efter bestämmelserna i för dem nu gällande avlöningsreglemente. Ålderstillägg, som utgår den 30 juni 1949, bör fortfarande tillkomma vederbörande professor.

Vad som gäller beträffande ålderstilläggen torde även böra äga tillämpning i fråga om den förhöjning av det provisoriska lönetillägget, som tillerkänts professor med vissa tjänstar.

Huruvida och i vilken utsträckning en nuvarande befattningshavare, som icke är professor, skall få tillgodoräkna tidigare tjänstgöring vid bestämmande av avlöningens storlek (för uppflyttning i löneklass), är en fråga, som icke synes kunna besvaras schematiskt utan torde erfordra individuell prövning i varje särskilt fall. Vissa allmänna principer böra dock givetvis fastställas. Det bör åvila styrelsen att inkomma till Kungl. Maj:t

med förslag till riktlinjer i ifrågavarande hänseende. Avgörandet i de enskilda fallen torde böra ankomma på kanslern efter hörande av statens lönenämnd.

Därest en befattningshavare, utnämnd före utgången av juni 1949, skulle, om avlöningen utmätas efter här förut angivna normer, komma att efter nämnda tidpunkt få vidkännas minskning av sina nuvarande sammanlagda avlöningsförmåner, bör han erhålla ett personligt lönetillägg, motsvarande ifrågavarande minskning. Det bör ankomma på styrelsen att besluta om dylikt personligt lönetillägg.

Om befattningshavare, som erhållit personligt lönetillägg, med tillämpning av de efter den 30 juni 1949 gällande avlöningsbestämmelserna genom tilldelande av ålderstillägg eller uppflyttning i löneklass fått förhöjd avlöning, skall det personliga lönetillägget i motsvarande grad minskas, eventuellt helt upphöra.

Departementschefen. Såsom av den lämnade redogörelsen framgått, har högskolans styrelse vid uppgörande av sitt statförslag utgått från att högskolans befattningshavare skola avlönas efter samma grunder som universitetens motsvarande befattningshavare, där ej särskilda skäl till annat föranleda. Denna allmänna princip, mot vilken erinran icke framställts i remissyttrandena, ger jag min anslutning. En konsekvens härav synes vara att för tjänstgöringens omfattning vid högskolan tillämpas samma principer som vid statsuniversiteten, vad beträffar nuvarande befattningshavare, såvitt icke anställningsvillkoren lägga hinder i vägen härför.

I annat sammanhang denna dag förordar jag, att de nu till professorer samt befattningshavare i laboratorgraden vid statsuniversiteten utgående beloppen för provisoriskt lönetillägg ersättas av ett enhetligt belopp, för professorer å 3 600 kronor och för befattningshavare i laboratorgraden å 2 700 kronor, samt att den nu utgående provisoriska avlöningsförstärkningen å 132 kronor för år samtidigt indrages. Den sålunda föreslagna löneförbättringen för statsuniversitetens professorer och befattningshavare i laboratorgraden vid statsuniversiteten bör i princip komma motsvarande befattningshavare vid Stockholms och Göteborgs högskolor till del. Vad beträffar Stockholms högskola påkalla härvidlag de nuvarande professorerna inom den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen särskild uppmärksamhet. Dessa åtnjuta nu ålderstillägg enligt förmånligare grunder än statsuniversitetens och högskolans övriga professorer men äro nu, med undantag av innehavaren av professuren i internationell rätt, icke berättigade till provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg. Sistnämnda förhållande sammanhänger med att professorerna inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen med undantag av professorn i internationell rätt nu uppbära ersättning av terminsavgiftsmedlen för tidigare utgående kursavgifter. Högskolestyrelsens förslag att de juris professorer, som icke äro berättigade till provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg, nu skulle — under bibehållande av ålderstillägg och ersättning

för kursavgifter enligt hittillsvarande grunder — erhålla förstnämnda förmåner, kan jag icke tillstyrka, med mindre de i lönehänseende helt likställas med övriga professorer och därjämte avstå från den rätt, som må tillkomma dem till ersättning för avstådda kursavgifter. Därest de icke äro villiga att underkasta sig sagda villkor, böra de tills vidare avlönas enligt hittillsvarande grunder. För nytillträdande professorer inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen böra avlöningsförmånerna givetvis utgå enligt samma grunder som vid statsuniversiteten.

Den nuvarande innehavaren av professuren i internationell rätt, som nu uppbär ålderstillägg med 3 000 kronor för år, synes böra avlönas efter samma grunder som flertalet övriga professorer vid högskolan, varvid Kungl. Maj:t emellertid torde få avgöra, huruvida han bör komma i åtnjutande av något personligt lönetillägg.

Vad beträffar de nu utgående särskilda tilläggen till tre docentstipendier inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen, vilka tillägg tillkommit genom medverkan från Stockholms stads sida, vill jag icke motsätta mig, att de tills vidare bibehållas i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen av bland annat docentstipendiaternas vid statsuniversiteten löneställning.

Såsom styrelsen förutsatt torde statens allmänna avlöningsreglemente i vissa delar böra tillämpas beträffande den icke vetenskapliga personalen, vilken även föreslagits inplacerad i lönegrad enligt det statliga lönesystemet. De ordinarie tjänsterna ha av styrelsen åsatts lönegradsbeteckningen Ca. I likhet med lönenämnden anser jag det lämpligare att rubricera tjänsterna under lönegradsbeteckningen Ce med hänsyn till att befattningshavarna äro anställda tills vidare och efter uppsägning kunna entledigas från sina tjänster. Jag anser mig härvid icke böra förorda, att, såsom kanslern ifrågasatt, beteckningen Ca skulle användas för de två administrativa tjänstemän, som i gällande pensionsreglemente för högskolan tillförsäkrats pension. Jag utgår ifrån att samtliga de befattningshavare, som hänföras under lönegraden Ce, skola kunna påräkna att komma i åtnjutande av tjänste- och familjepension. De föreskrifter i statens allmänna avlöningsreglemente, som för närvarande torde böra komma till användning vid högskolan äro främst de, som avse semester, tjänstledighet, vikariatsersättning, övertidsersättning samt beräkning och utbetalning av kontanta avlöningsförmåner. Med anledning av vad lönenämnden anfört ifråga om tjänstemännens rätt till sjukvård och begravningshjälp vill jag framhålla, att högskolans styrelse icke i sitt statförslag räknat med att tjänstemännen nu skulle erhålla dessa förmåner. Jag är icke beredd att nu, då styrelsen icke framlagt någon utredning och förslag i ämnet, upptaga frågan om tjänstemännens rätt till sjukvård och begravningshjälp till bedömande.

Beträffande frågan om befattningshavarnas inplacering i löneklass hyser

jag den meningen, att nu utgående löner vid högskolan regelmässigt böra tagas till utgångspunkt för bestämmande av den löneklass inom lönegraden vederbörande bör tillhöra. Därest särskilda skäl anses föreligga för befattningshavares placering i annan löneklass än den, i vilken löneförmånerna närmast motsvara den för vederbörande nu gällande lönen, torde frågan härom böra underställas Kungl. Maj:t för avgörande. De arvodestillägg av högskolans medel, som av skilda orsaker beviljats befattningshavare, vilka nu avsetts skola hänföras till viss lönegrad, synas böra upphöra att utgå i samband med löne regleringens ikraftträdande. Därest dylikt arvodestillägg anses böra få tagas i betraktande vid vederbörandes inplacering i löneklass, bör frågan härom underställas Kungl. Maj:t för avgörande. Skulle befattningshavare komma att vidkännas löneminskning även vid inplacering i högsta löneklassen, torde han böra erhålla personlig lönefyllnad. De befattningshavare vid högskolan, vilka nu avsetts skola inplaceras i lönegrad, synas ha erhållit nu utgående löner från och med den 1 juli 1947 eller tidpunkt därefter. Det synes mig skäligt att, därest befattningshavare icke inplaceras i högre löneklass än den, efter vilken lönen nu utgår, han får för fortsatt uppflyttning i löneklass tillgodoräkna helt kalenderkvartal, varunder han åtnjutit nu utgående lön. I övrigt torde föreskrifterna i statens allmänna avlöningsreglemente om löneklassplacering i tillämpliga delar böra komma till användning vid högskolan.

Löneställningen för skriv- och kontorspersonal, inberäknat telefonister, torde böra avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436.

Huru pensionsfrågan vid Stockholms högskola liksom vid Göteborgs högskola framdeles skall ordnas, är ej utrett. 1944 års pensionsutredning har i sitt den 30 oktober 1948 avgivna betänkande angående pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare (SOU 1948: 47) framhållit (s. 67 f.), att det närmande av Stockholms och Göteborgs högskolor i organisatoriskt och ekonomiskt hänseende till staten, som kommit till stånd genom det beslut 1948 års riksdag fattat angående godkännande av avtal rörande nämnda högskolors framtida ställning, borde kunna åberopas som motiv jämväl för statlig medverkan till pensionering av högskolans befattningshavare genom anslutning till statens pensionsanstalt. Utredningen har emellertid, då ställning icke tagits till frågan om en reglering av avlöningsförhållandena för högskolornas befattningshavare, icke ansett sig böra framlägga något förslag om befattningshavarnas pensionering.

Det synes mig erforderligt, att pensionsfrågorna vid såväl Stockholms som Göteborgs högskolor så snart sig lämpligen göra låter, göras till föremål för närmare utredning. Huruvida denna utredning bör anföras åt 1944 års pensionsutredning eller verkställas i annan ordning är jag icke beredd att nu taga ställning till.

Intill dess pensionsfrågan vunnit sin lösning vid Stockholms högskola torde professor, som icke är innehavare av professur, förenad med pensionsrätt enligt högskolans pensionsreglemente, ävensom befattningshavare i laboratorsgraden böra tills vidare vidkännas tjänste- och familjepensionsavdrag å avlöningen i likhet med motsvarande befattningshavare vid statsuniversitetet. Omfattar pensionsrätten endast familjepension, bör vederbörande givetvis endast vidkännas tjänstepensionsavdrag. Kanslerns förslag, att pensionsavdragen skulle fonderas, anser jag mig icke böra förorda.

Vad beträffar pensionsavgifterna till högskolans pensionsfond tala vissa skäl för, att dessa skulle utgå med samma belopp som pensionsavdragen. Jag är emellertid icke beredd att nu förorda, att så förfäres, utan anser lämpligast, att pensionsavgifterna tills vidare utgå enligt hittillsvarande grunder.

Skulle intill dess pensionsfrågorna blivit slutligt ordnade vid högskolan innehavare av nyinrättad professorsbefattning, befattning i laboratorsgraden eller annan befattningshavare med anställning av fast natur avgå med sjuk- eller förtidspension eller avlida, synes, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, ifrågakommande pensionsbelopp böra få utgå från den i huvudstaten uppförda posten till pensioner och livräntor.

C. Förslaget till huvudstat för högskolan.

Allmänna synpunkter.

Högskolans styrelse har framlagt följande förslag till h u v u d s t a t för högskolan för nästa budgetår.

Intäkter.

1. Statsbidrag	2 657 332: 50
2. Bidrag från Stockholms stad	885 777: 50
3. Avkastning av högskolans fonder	539 655
4. Diverse inkomster	
a) Avgifter från de studerande	330 000
b) Hyror och arrende	37 100
c) Bidrag från enskilda	154 385
d) Övriga diverse inkomster	32 840
	Kronor 4 637 090

Kostnader.

1. Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	2 986 613
2. Pensioner och livräntor, <i>förslagsanslag</i>	149 659
3. Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	512 000

4. Materiel m. m.	491 218
5. Engångskostnader för materielanskaffning	97 600
6. Engångskostnader för byggnadsarbeten	400 000
	Kronor 4 637 090

Styrelsen har ursprungligen för nästa budgetår upprättat ett statförslag, som upptog utgifter å sammanlagt 5 640 000 kronor och ett anslagsbehov av 4 540 000 kronor. Av denna anslagssumma skulle enligt ingångna avtalet staten täcka 3 405 000 kronor. Genom detta förslag skulle högskolan i stort sett förverkliga etapp I i den år 1947 av särskilt tillkallade sakkunniga avgivna utredningen om Stockholms högskolas ekonomiska förhållanden.

Jag erinrar om att nämnda sakkunniga, i avsikt att vinna en samlad översikt över högskolans ekonomiska behov verkställt en ingående utredning rörande högskolans ekonomiska förhållanden, innefattande dessutom såväl en prognos för utvecklingen av högskolans ekonomi inom dåvarande verksamhetsram som en uppskattning av kostnaderna för den upprustning, som kunde anses ofrånkomlig för att läroanstalten skulle uppnå och behålla paritet med universiteten. Omfattningen av upprustningsprogrammet hade fastställts bland annat på grundval av de utredningar, som företagits av 1945 års universitetsberedning, naturvetenskapliga forskningskommittén, socialvetenskapliga forskningskommittén och de medicinska högskolornas organisationskommitté. I de fall, där högskolans verksamhet icke berörts av dessa tidigare utredningar, hade de sakkunniga framlagt preliminära utgiftsberäkningar. Samtliga kostnader hade av de sakkunniga uppdelats på två etapper, varav den ena (Etapp I) avsåg omedelbart aktuella eller möjliga åtgärder och den andra (Etapp II) innefattade förslag, vilka oavsett angelägenhetsgraden av praktiska skäl icke ansågos kunna då genomföras eller som ur olika synpunkter funnits böra anstå kortare eller längre tid.

Med hänsyn till det allmänna ekonomiska läget har högskolans styrelse ansett vissa nedskärningar av det ursprungliga statförslaget kunna tillfälligt genomföras, vilka nedskärningar främst berört engångsanslag (686 900 kronor) samt i mindre mån avlöningskostnader (207 000 kronor) och utgifter för materiel.

Vad angår möjligheten till ytterligare besparingar har styrelsen nämnt, att det enligt dess mening kunde övervägas att uppskjuta den lönereglering för personalen vid psykotekniska institutet, som styrelsen upptagit i sitt statförslag. I så fall borde dock en viss förbättring av de nuvarande alltför låga arvodena medgivas redan från och med budgetåret 1949/50. I övrigt ansåge styrelsen det reducerade statförslaget utgöra ett minimum av vad som erfordrades för att högskolan skulle kunna på ett någorlunda nöjaktigt sätt fullfölja sina viktiga samhällliga uppgifter.

Såsom förut nämnts ha *stadsfullmäktige i Stockholm* — under åberopande av vad drätselnämnden anfört i avgivet yttrande — i huvudsak tillstyrkt

högskolestyrelsens statförslag. Drättselnämnden har för sin del åberopat kammarkontorets tjänsteutlåtande, enligt vilket kammarkontoret anslutit sig till ett av finansavdelningen avgivet yttrande, vari anförts bland annat följande.

Det reducerade statförslaget slutar nu på en utgiftssumma av i runt tal 4 637 000 kronor. En jämförelse med den för år 1948/49 fastställda staten försvåras av den radikala budgetomläggningen och högskolans tidigare ganska invecklade redovisningssätt. I det hela torde utgiftsökningen kunna angivas till cirka 1 620 000 kronor. Detta belopp understiger ökningen av statens och stadens bidrag. Detta beror dels på underbalansering av staten för 1948/49, dels ock på att vissa inkomster från andra håll bortfallit eller reducerats.

Av utgiftsökningen hänföra sig runt 500 000 kronor till engångsanslag, vilka enligt avtalsbestämmelserna skola upptagas i de årliga statförslagen. Vid reduktionen av det ursprungliga statförslaget har engångsanslaget till byggnadsarbeten nedsatts från 977 000 till 400 000 kronor och engångsanslaget till materielanskaffning begränsats från 207 600 till 97 600 kronor. Det ursprungliga förslaget avsåg främst reparationer och moderniseringar av de naturvetenskapliga institutionernas byggnader Kungstensgatan 45 (370 000 kronor) och Odengatan 63 (215 000 kronor) samt inredning av lokaler (370 000 kronor) i tekniska högskolans gamla byggnad Drottninggatan 95 A i kvarteret Vega, som statsmakterna i samband med det nya avtalet reserverat för högskolan. Med hänsyn till trångboddheten för högskolan och de särdeles bekymmersamma lokalförhållanden, vilka länge hämmat arbetet på flera institutioner, synes det angeläget, att de mest behövliga lokalförbättringarna få påbörjas. Någon ytterligare reduktion ifrågasattes därför icke av byggnadsanslaget liksom ej heller av det i förhållande till upprustningsbehoven hårt nedskurna materielanslaget.

De årliga kostnaderna slutade i det ursprungliga statförslaget på en summa av runt 4 455 000 kronor och motsvarade i stort sett första etappen av en upprustning enligt den plan, som framlagts i den bland annat på universitetsberedningens och andra sakkunnigas betänkanden grundade utredningen om högskolans anslagsbehov. Efter styrelsens egna prutningar med 315 000 kronor kvarstår ett utgiftsbelopp av inalles 4 140 000 kronor, vilket i förhållande till staten för 1948/49 innebär en höjning med 1 120 000 kronor. Den stora ökningen bör ses mot bakgrunden av de särdeles omfattande personella och materiella förstärkningar, som staten under senare år beviljat universitetet och de statliga högskolorna. Det nu framlagda statförslaget för Stockholms högskola ligger inom ramen för ett motsvarande upprustningsprogram och det synes nödvändigt, att detta i sina huvuddrag förverkligas snarast möjligt, om icke högskolan skall sacka efter i utvecklingen. I sak torde därför icke mycket vara att invända mot vad styrelsen begärt. Vid sin genomgång av statförslaget har finansavdelningen funnit sig böra redovisa följande.

Den största kostnadsökningen kommer på *avlöningsposten*, som upptages med runt 2 987 000 kronor eller omkring 845 000 kronor mer än i årets stat. Av ökningen hänföra sig i runda tal 460 000 kronor till matematisk-naturvetenskapliga avdelningen, 35 000 kronor till stats- och rättsvetenskapliga avdelningen, 310 000 kronor till humanistiska avdelningen och 40 000 kronor till styrelse och kansli m. fl.

Den vetenskapligt utbildade personalen vid högskolan har redan i huvudsak avlönats efter statliga grunder. De statliga reglementena föreslås nu tillämpade för personalen i dess helhet. För överföringen och för inplacementen av föreslagna nya tjänster i statens lönegrader har visst samråd skett under hand med statliga myndigheter. I en del fall torde en snävare värdesättning komma att påkallas än den styrelsen stannat vid. Eventuella justeringar äro tillsammans icke av någon större ekonomisk betydelse och den närmare granskningen synes av praktiska skäl böra göras i ett sammanhang av vederbörande statliga organ.

Nya lärostolar föreslås inrättade i ekonomisk historia — denna professur har i tidigare sammanhang redan accepterats av staten och staden — samt, genom ombildning av andra tjänster, i botanik, i nordisk och jämförande fornkunskap och i teoretisk filosofi. Nya på högskolans stat äro vidare professurer i nordisk och jämförande folklivsforskning och i ärftlighetslära, för vilka lärostolar högskolan tidigare icke själv behövt bära kostnaderna. Antalet docentstipendier föreslås ökat från 7 till 13 för naturvetare, från 3 till 4 för jurister och från 9 till 15 för humanister. Därjämte begäres ett stort antal nya tjänster som laboratorer, lektorer och biträdande lärare, assistenter och amanuenser, biträden och institutionspersonal. Slutligen förekomma några arvodesjusteringar och vid kansliet en ny tjänst som biträdande sekreterare.

Utöver anslagsäskandena hemställer högskolan om principbeslut om inrättande vid senare tidpunkt av dels sex professurer — i finansrätt, förvaltningsrätt och allmän rättslära samt i iberoromanska språk ävensom dubblering av lärostolarna i engelska och pedagogik — dels ock 16 docentstipendier, varav 5 i den naturvetenskapliga, 2 i den juridiska och 9 i den humanistiska fakulteten. Det må här nämnas, att de av styrelsen företagna anslagsminskningarna bland annat avse 4 humanistiska professurer — nya i finska och i kulturgeografi samt dubbleringar av lärostolarna i litteraturhistoria och i nordiska språk — och 2 naturvetenskapliga och 2 humanistiska docentstipendier.

Det torde icke finnas anledning till erinran från stadens sida mot styrelsens önskemål beträffande professurer och docenturer. Med tanke på undervisningens behov synas dubbelprofessorerna i botanik, engelska, nordiska språk och litteraturhistoria vara angelägnast. Den bristande tillgången på arvoderade docenter torde höra till de punkter, där högskolan varit särskilt öngynnsamt lottad.

Vid en del av de naturvetenskapliga institutionerna föreslås omfattande personalökningar. Löneposterna stiga sålunda i fysik med 26 000 till 111 000 kronor, i geografi med 33 000 till 79 000 kronor, i kemi med 101 000 till 259 000 kronor, i ärftlighetslära med 52 000 till 65 000 kronor och för Wenner-Grenska institutet med 49 000 till 169 000 kronor. I rådande ekonomiska läge förefaller det rimligt med vissa temporära begränsningar av utvidgningarna.

Inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen ha provisoriska lönetilllägg genomgående inräknats i professorslöner. Staden har för sin del hittills icke medgivit detta med hänsyn till att juristprofessorerna vid högskolan avlönas efter något förmånligare grunder än vid universiteten och därjämte, med undantag för Carl Lindhagens-professuren i internationell rätt, uppbära inkomst av kursavgifter.

Inom högskolans humanistiska avdelning har ämnet nordisk och jäm-

förande folklivsforskning hittills varit företrädd av en vid nordiska museet inrättad donationsprofessur med ett forskningsinstitut, som även tjänat högskolan utan nämnvärda kostnader för denna. Nordiska museets nämnd har nu anmält, att fondmedlen icke längre förslå och begärt, att högskolan skulle bidra med hälften av kostnaderna för löner till professorn, en amanuens och tre biträden samt för hyra och materiel eller omkring 28 000 kronor. Styrelsen har biträtt detta förslag. I utredningen om högskolans upprustningsbehov medtogos inga motsvarande kostnader i första etappen, medan anslagsbehovet för andra etappen preliminärt beräknades till 20 000 kronor jämte ett docentstipendium i avvaktan på en närmare utredning av frågan. En dylik utredning synes påkallad före ställningstagandet.

För psykotekniska institutet har statförslaget, efter reduktion med 5 000 kronor, upptagit en kostnad av 97 000 kronor, varav 83 000 kronor för löner. I högskoleutredningen beräknades det årliga anslagsbehovet till 70 000 kronor. Staten anvisar för närvarande 20 000 kronor per år, medan stadsfullmäktige 1946 och 1947 beviljat engångsbidrag om tillsammans 52 500 kronor. Anslaget synes höra till dem, som i första hand kunna lämna rum för ytterligare besparingar.

Posten för *pensioner och livräntor* har uppräknats med runt 25 000 kronor med hänsyn till nytillkommande pensioner, vilket torde få godtagas, även om en av de blivande emeriti icke är tillförsäkrad rätt till pension.

Anslaget till *omkostnader* har efter en av styrelsen företagen nedsättning med 35 000 kronor uppförts med 512 000 kronor, vilket innebär en ökning med omkring 110 000 kronor. En väsentlig standardförbättring föreslås i fråga om posten för underhållskostnader, som uppräknats från 45 000 till 90 000 kronor. Denna höjning synes påkallad, då underhållet av högskolans delvis ålderdomliga byggnader av brist på medel blivit eftersatt i avsevärd grad. Byggnadsvärdet å högskolans institutioner uppgår till omkring 4 500 000 kronor. En höjning av posten för telefon, skrivmateriel m. m. med 10 000 kronor synes motiverad. Ej heller torde några större nedsättningar vara att tillråda i fråga om övriga poster — bränsle, lyse, renhållning m. m. — vilka betecknas förslagsvis. I det hela synes anslaget dock tåla en viss avrundning nedåt.

Det i statförslaget ursprungligen med 564 080 kronor upptagna årliga *materielanslaget* ansluter i stort sett till beräkningarna i utredningen om högskolans upprustningsbehov, varjämte medel upptagits för institutet för folklivsforskning och ryska institutet. Efter nedsättning till 491 218 kronor i det definitiva anslagsäskandet kvarstår en ökning i förhållande till senaste stat med omkring 140 000 kronor. Därest omständigheterna påfordra, kan anslaget väl ytterligare beskäras. Av medelsknapphet ha emellertid högskolans institutioner hittills måst undvara även mycket angelägna arbetsredskap. Den avsedda anslagshöjningen ter sig därför i det hela påkallad; åtminstone inom vissa ämnen torde utrustningen ändock bli ganska ofullständig.

I fråga om *intäkter* har avkastningen av högskolans egna fonder upptagits med runt 540 000 kronor mot 535 000 kronor i gällande stat. Medelräntan är beräknad efter 3,45 procent mot för närvarande 3,5 procent. Avgifterna från studerande ha uppförts med 330 000 mot 335 000 kronor i årets stat och övriga inkomster med 225 000 mot 350 000 kronor. I fråga om bidragen från enskilda förutsattes en minskning av tillskotten till Wenner-Grenska institutet med 60 000 kronor, till ryska institutet med 45 000

kronor och till psykotekniska institutet med 13 000 kronor. Efter granskning av beräkningarna har avdelningen icke ansett sig kunna påyrka någon höjning av inkomstposterna.

Sammanfattningsvis har finansavdelningen framhållit, att den företagna granskningen icke givit anledning till några viktigare erinringar mot det remitterade statförslaget. Det syntes också få anses utgöra ett vitalt intresse för högskolan men även för forskningen och den högre undervisningen överhuvud taget i vårt land, att den planerade upprustningen av högskolan genomfördes. Å andra sidan måste man beakta de skärpta krav på återhållsamhet, som följde av försämringen i det ekonomiska läget. För staden, som länge bistått högskolan, innebure statförslaget en ökning av årsanslaget med i runt tal 125 000 kronor till 885 000 kronor, vartill komme ett oförändrat likvidanslag för tomtupplåtelser med 80 000 kronor. I den mån det föreliggande statförslagets för högskolan angelägna förbättringar av statsmakterna bedömdes nu kunna genomföras, syntes staden böra förklara sig villig medverka härtill enligt det nya avtalets bestämmelser. Om statförslaget i huvudsak skulle vinna bifall, syntes den definitiva anslagssumman i anslutning till de av avdelningen ifrågasatta ändringarna eller av eljest ifrågakommande anledningar komma att reduceras åtminstone så mycket, att stadens andel borde jämkas till i runt tal 850 000 kronor.

Statskontoret har i nuvarande statsfinansiella läge ansett en fullständig omarbetning av statförslaget vara ofrånkomlig. Denna omarbetning måste enligt ämbetsverkets mening verkställas av högskolemyndigheterna, som emellertid lämpligen syntes böra samråda med universitetskanslersämbetet. Därvid syntes böra uppgöras statförslag, föranledande statsbidrag å omkring en miljon samt eventuellt å 1,2 miljoner kronor. Vid förslagens uppgörande borde tillses, att sådana önskemål icke upptoges som för kommande budgetår medförde automatiska utgiftsökningar av större storleksordning.

Till stöd för sitt ställningstagande har statskontoret anfört i huvudsak följande.

Statskontoret har funnit den föreliggande framställningen kännetecknas av en betydande svåröverskådlighet, som förorsakat avsevärt arbete vid remissbehandlingen. Detta föranledes dels därav att motiveringar för de olika befattningarna återfinnas än i skilda kommittébetänkanden, än i fakulteternas framställningar och än i högskolestyrelsens sammanfattande promemoria, dels ock av frånvaron av jämförelser med nu rådande förhållanden. Det har således icke varit möjligt att på grundval av högskolans framställning erhålla någon uppfattning om det antal nya tjänster, som avses inrättade. Med ledning av en av statskontoret införskaffad stat för 1948/49 har emellertid ämbetsverket trots sig kunna konstatera, att antalet vetenskapliga tjänster ökats med över femtiotalet och övriga befattningar med omkring 40.

Redan i sitt utlåtande över förslaget till avtal med staden och högskolan (se prop. nr 219/1948 s. 17) framhöll statskontoret, att enligt ämbetsverkets uppfattning statsfinansiella förutsättningar för en upprustning av hög-

skolan icke förelågo. Ämbetsverket kunde heller icke förorda, att staten iklädde sig de ekonomiska förpliktelser, som skulle följa med avtalet. I anledning härav uttalade föredragande departementschefen, att avtalet icke innebure någon förpliktelse att omedelbart påbörja en upprustning, och att några ekonomiska förpliktelser av för staten juridiskt bindande karaktär icke vore nödvändiga konsekvenser av avtalet. Kungl. Maj:t och riksdagen finge nämligen frihet att i sista instans bestämma storleken av den s. k. anslagssumman och fastställa detaljerad stat för högskolan.

Enligt vad statskontoret under hand inhämtat, slutar den för 1948/49 gällande kostnadsstaten för högskolan på i runt tal 2 836 450 kronor. Då högskolans inkomster av fonder och avgifter m. m. för nästkommande budgetår upptagits till 1 093 980 kronor, skulle med stadens minimibidrag på 700 000 kronor erfordras ett statsbidrag på i runt tal 1 043 000 kronor, innebärande en höjning av statsbidraget — nu 689 600 kronor — med icke mindre än 55 procent enbart för att bibehålla den nuvarande utgiftsstaten vid högskolan. Statskontorets förut uttalade farhågor rörande de ekonomiska förpliktelser, som ett accepterande av avtalet skulle medföra, ha således på ett oförtydligt sätt besannats. Visserligen äro statsmakterna icke *juridiskt* förpliktade att bibehålla den nuvarande utgiftsramen, men ämbetsverket föreställer sig, att de *praktiska* möjligheterna för en nedskärning av kostnadsstaten äro nära nog obefintliga. Den utvägen finnes givetvis, att inkomsterna ökas, men vilka möjligheter, som i detta avseende kunna förefinnas för högskolan, kan statskontoret icke bedöma. Med hänsyn till vad sålunda anförts förefaller det ämbetsverket uppenbart, att statsmakterna måste begagna sin bestämmanderätt i förevarande hänseende till att synnerligen restriktivt pröva högskolestyrelsens förslag. Ämbetsverket tillåter sig även bringa i erinran de uttalanden, som vid innevarande års riksdag gjordes av chefen för jordbruksdepartementet i anledning av väckta förslag om upprustning av lantbruks-, veterinär- och skogshögskolorna (se prop. nr 177/1948).

Riksräkenskapsverket har beträffande utformningen av huvudstaten anført följande.

Enligt det föreliggande förslaget till inkomst- och utgiftsstat för Stockholms högskola ha å huvudstatens debetsida uppförts poster (anslag) för såväl löpande utgifter som vissa engångskostnader. Anordningen har föranletts av bestämmelserna i det mellan representanter för statsverket, Stockholms stad och högskolan den 12 januari 1948 träffade avtalet, vilket godkänts av innevarande års riksdag (skr. nr 326). Det belopp varmed statsverket enligt samma avtal har att bidraga till bestridande av den utgiftssumma, som icke täckes av högskolans egna medel, avses skola anvisas i form av ett under VIII huvudtiteln uppfört förslagsanslag, benämnt Bidrag till Stockholms högskola. Ifrågavarande bidragsanslag skulle sålunda komma att belastas med kostnader av både löpande natur och engångsnatur.

Riksräkenskapsverket, som icke beretts tillfälle att yttra sig över det förenämnda avtalet innan det definitivt godkändes, anser sig icke kunna underlåta att framföra betänkligheter mot den utformning som högskolans inkomst- och utgiftsstat i förevarande avseende kommit att erhålla. Enligt för närvarande tillämpade principer för den statliga medelförvaltningen skola nämligen av redovisningstekniska skäl löpande utgifter och engångs-

kostnader i görligaste mån särskiljas. Med hänsyn härtill vill ämbetsverket ifrågasätta, huruvida icke avtalet i denna del bör tagas under omprövning, så att för framtiden statsverkets bidrag till högskolans engångskostnader för materielanskaffning och byggnadsarbeten kan anvisas å särskilda anslag. I avvaktan härpå synes på högskolans stat för nästkommande budgetår några poster för dylika engångskostnader icke böra uppföras.

Huvudstatens utformning i övrigt har icke givit riksräkenskapsverket anledning till erinran. Dock torde beträffande avlönings-, pensions- och omkostnadsanslagen — även om desamma av tekniska skäl få karaktären av förslagsanslag — böra föreskrivas att ifrågavarande utgiftsposter icke må utan Kungl. Maj:ts tillstånd överskridas.

Universitetskanslern har i sitt utlåtande framlagt ett starkt beskuret statförslag, där statens bidrag till högskolan begränsats till 1 554 200 kronor, och härom anfört bland annat följande.

Enär det i högskolans reducerade förslag till huvudstat beräknade statsbidraget uppgår till ett belopp, som är omkring 1 150 000 kronor större än det i statsverkspropositionen, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräkningsvis uppförda anslaget, har det varit nödvändigt att söka i hög grad begränsa omfattningen av den »upprustning», som högskolan önskat få förverkligad redan i denna första etapp. Överläggningar ha i sådant syfte ägt rum å kanslersexpeditionen med representanter för högskolan. Härvid har det visat sig, att högskolan, om man räknade med ett statsbidrag av ungefär den storlek, som beräknats i statsverkspropositionen (1 500 000 kronor) endast finge en jämförelsevis obetydlig förstärkning i personligt och materiellt hänseende av sin nuvarande organisation, en förstärkning, som icke möjliggjorde för högskolan att annat än i ringa grad förbättra sin nuvarande vetenskapliga standard. Jag vill i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på att, enligt vad jag under hand inhämtat, högskolans inkomster under nu löpande budgetår kunna beräknas komma att understiga utgifterna med åtminstone 360 000 kronor samt att Stockholms stads bidrag till högskolan — enligt uppgift för närvarande cirka 850 000 kronor — under instundande budgetår torde komma att minskas till 700 000 kronor (det i avtalet stadgade minimibidraget).

En ökning av statsbidraget för kommande budgetår från nuvarande belopp cirka 700 000 kronor till 1 500 000 kronor, d. v. s. med cirka 800 000 kronor kommer således — om man tar hänsyn till den beräknade bristen i innevarande års stat och minskningen i stadens bidrag — endast att möjliggöra en upprustning i förhållande till den nuvarande situationen för mindre än 300 000 kronor. Hur beklagligt det än är, att högskolan således icke kan nu påräkna en upprustning, som tillnärmelsevis motsvarar den, som i de flesta hänseenden kommit statsuniversiteten till del, anser jag mig dock i nuvarande situation skyldig att söka framlägga ett statförslag, där statens bidrag till högskolan så begränsats, att det endast något överskjuter det i statsverkspropositionen beräknade beloppet. Vid sidan av den kraftiga nedskärning av de i högskolans statförslag beräknade utgifterna, som jag varit nödsakad att föreslå, har jag även räknat med någon höjning av vissa i högskolans statförslag upptagna inkomstposter.

Den reduktion av den av styrelsen begärda personaluppsättningen, som jag varit nödsakad ifrågasätta, har icke varit lätt att på ett någorlunda

rättvist sätt genomföra. Härför skulle egentligen fordras en synnerligen tidsödande och detaljerad undersökning rörande personalbehovet i de olika ämnena. Jag har emellertid, i den mån tiden det medgivit, sökt inhämta nödiga upplysningar till frågans belysande. Prövningen måste dock givetvis bli synnerligen summarisk. Utgångspunkten för min undersökning har varit att icke i annat fall än då särskilda skäl äro för handen på någon punkt minska de nu befintliga arbetskrafterna utan i stället, i den mån de begränsade tillgångarna det medge söka åstadkomma utökning av personalen.

Departementschefen. Att en betydande, både personell och materiell upp- rustning är av nöden för att sätta Stockholms högskola i stånd att uppnå och bibehålla paritet med statsuniversiteten har påvisats av ett flertal utredningar, i främsta rummet universitetsberedningen, socialvetenskapliga forskningskommittén och naturvetenskapliga forskningskommittén. Vid uppgörande av sitt statförslag har högskolans styrelse också räknat med att en väsentlig upprustning av högskolan skulle i en första etapp genomföras redan från och med nästa budgetår. Ett accepterande av det av styrelsen framlagda reducerade statförslaget förutsätter ett statsbidrag av i runt tal 2 657 000 kronor, innebärande en höjning av statens bidrag till högskolan med omkring 1 967 000 kronor. Utgångsläget för en mera betydande omedelbar upprustning av högskolan är emellertid icke gynnsamt. En icke oväsentlig ökning av statsbidraget erfordras redan för att bibehålla den nuvarande utgiftsstaten. Statskontoret har beräknat, att ett statsbidrag av 1 043 000 kronor skulle vara erforderligt härför. Det angivna beloppet är, såvitt jag kunnat finna, för lågt och synes i stället uppgå till över 1 200 000 kronor. Härtill komma vissa utgiftsstegringar för nästa budgetår av mer eller mindre automatisk natur. Slutligen påkallar det nuvarande statsfinansiella läget en stor återhållsamhet i fråga om statens utgifter.

Vid den förberedande granskning, som vid den gångna höstens budget- arbete ägnats detta ärende, ansågs en kraftig beskärning av det av styrelsen framlagda statförslaget nödvändig, och i statsverkspropositionen för nästa budgetår har för ifrågavarande ändamål upptagits ett beräknat anslag av 1 500 000 kronor.

Det av universitetskanslern nyligen framlagda, starkt beskurna statförslaget förutsätter ett statsbidrag, som med 54 200 kronor överstiger nyssnämnda, beräknade anslag. Jag har funnit mig i huvudsak böra acceptera kanslerns förslag med de jämkningar däri, som föranledas av den av mig förordade löneförbättringen för vissa professorer m. fl. befattningshavare.

Beträffande huvudstatens utformning har riksräkenskapsverket framfört betänkligheter mot att — i enlighet med gällande avtal — å huvudstatens debetsida uppförts poster (anslag) för såväl löpande utgifter som vissa engångskostnader och ifrågasatt, huruvida icke avtalet i denna del borde tagas under omprövning, så att för framtiden statsverkets bidrag till hög-

skolans engångskostnader för materialanskaffning och byggnadsarbeten kunde anvisas å särskilda anslag.

Enligt för den statliga medelsförvaltningen gällande regler borde anslag för sistnämnda två ändamål rätteligen ha reservationsanslags (investeringsanslags) natur och sålunda kunna disponeras för avsedda ändamål under en period, omfattande tre på varandra följande budgetår. En övergång till ett sådant system måste, såvitt jag kan finna, antingen förutsätta en rätt väsentlig förändring av de bidragsgrunder, varom enighet nåtts efter segslitna förhandlingar, eller ock, därest ingen ändring av bidragsgrunderna sker, dels medföra vissa redovisningstekniska svårigheter, dels ock föranleda, att bidragsfördelningen mellan statsverket och Stockholms stad skulle på ett mindre rationellt sätt komma att påverkas av eventuella ojämnheter i fråga om belastningen. Med hänsyn härtill synes det mig lämpligt att dylika engångskostnader fördelas över visst antal år och att högskolan erhåller rätt att lyfta hela det för visst budgetår anvisade beloppet, oberoende av huruvida detsamma kan tillfullo utnyttjas under budgetåret eller ej. Vid budgetårets utgång icke disponerade medel böra därvid insättas å checkräkning i bank och redovisas å särskild diversemedelstitel. Skulle behållning kvarstå å dylikt konto sedan vederbörande anskaffningsprogram respektive byggnadsföretag slutförts, bör ifrågavarande belopp nästföljande budgetår tillföras statens kreditsida. Det torde böra ankomma på högskolans revisorer att i sin berättelse lämna särskild redogörelse för dispositionen av medel å dylika diversemedelstitlar.

Jag övergår nu till att lämna en närmare redogörelse för huvudstatens utgiftssida för att därefter redogöra för dess inkomstsida och angiva anslagsbehovet.

D. Huvudstatens utgiftssida.

1. Avlöningar.

a. Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen.

Matematik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
2 professorer	2	2
— docentstipendiat	1	1
1 biträdande lärare	1	1
1 undervisningsassistent (arvode 6 900 kr.)	—	—
— förste assistent	1	—
2 förste amanuenser	3	2
— andre amanuens	—	1
kursanslag 4 200 kr.	2 400 kr.	2 400 kr.

Av professurerna omfattar den ena ren matematik och den andra högre matematisk analys.

Departementschefen. Med godtagande av kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlönande av i förslaget upptagen personal ävensom ett kursanslag av 2 400 kronor.

Försäkringsmatematik och matematisk statistik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendiat	1	1
1 förste amanuens	2	1

I enlighet med riksdagens beslut (skrivelse 1925:275) föreskrev Kungl. Maj:t genom beslut den 28 januari 1927, att av reservationen å anslaget till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet ett belopp av 350 000 kronor skulle avsättas till en fond, vars avkastning skulle användas till underhållande vid Stockholms högskola av en professur i försäkringsmatematik och matematisk statistik. Vidare förordnade Kungl. Maj:t genom samma beslut, att nämnda belopp av 350 000 kronor skulle av statskontoret förvaltas som en särskild fond, benämnd »Fonden för en professur i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid Stockholms högskola» samt att fondens avkastning skulle användas dels till avlöning av en innehavare av professuren i enlighet med de grunder, som gällde för avlöning av professor vid statsuniversiteten, dels ock med högst 500 kronor om året för inköp av erforderlig boklitteratur inom professurens ämnesområde. Sedermera förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 25 november 1927, att innehavaren av professuren skulle vara berättigad till pension till belopp och under de villkor och bestämmelser, som gällde för professor vid universitet, samt föreskrev, att kostnaden härför skulle bestridas av avkastningen från ifrågavarande fond.

Fondens kapital jämte icke hittills i anspråk tagen avkastning utgjorde den 1 juli 1948 enligt vad jag under hand inhämtat i runt tal 410 000 kronor.

Till kostnaderna för institutionens för försäkringsmatematik och matematisk statistik upprätthållande ha ett antal livförsäkringsbolag under en följd av år lämnat ett årligt bidrag av 8 000 kronor. Högskolans styrelse har i sitt statförslag för nästa budgetår räknat med oförändrat bidrag, 8 000 kronor, från försäkringsbolagen och upptagit detta belopp under delposten Bidrag från enskilda.

Departementschefen. Kanslerns förslag innebär oförändrad personalorganisation. Jag beräknar i det följande medel för avlönande av ifrågavarande personal under avlöningsposten. På inkomstsidan upptager jag beräknade inflytande bidrag.

Astronomi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 lärare (professor; arv. 5 000 kr.)	1 (arv. 5 000 kr.)	1 (arv. 5 000 kr.)
1 docentstipendiat	1	1
1 observator (arv. 3 000 kr.)	1 (arv. 3 000 kr.)	1 (arv. 3 000 kr.)
2 assistenter (arv. å 1 000 kr.)	2 (arv. å 1 000 kr.)	2 (arv. å 1 000 kr.)

Ämnet astronomi företrädes vid högskolan av professorn och astronomen vid vetenskapsakademiens observatorium i Saltsjöbaden (Stockholms observatorium). Föreläsningarna i ämnet givas vid högskolan; observatoriet står såväl för forskning som för undervisning öppet för högskolans studerande.

Departementschefen. Mot styrelsens av kanslern biträdda förslag, vilket innebär oförändrad personalorganisation, har jag icke funnit anledning till erinran. Jag beräknar i det följande medel till avlönande av ifrågakvarande personal.

Mekanik och matematisk fysik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— docentstipendiat	1	1
1 biträdande lärare	1	—
— förste assistent	1	—
1 förste amanuens	1	1
— räknebiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 8)
Föreläsningar i rationell mekanik (2 000 kr.)	—	—

Departementschefen. Den nuvarande befattningen såsom biträdande lärare torde böra bibehållas och det av kanslern förordade docentstipendiet böra utgå. Jag beräknar i det följande medel till avlönande av i kanslerns förslag upptagen personal med nyss angiven ändring. Löneställningen för räknebiträdet bör avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436.

Fysik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 laborator	1	1
1 biträdande lärare	1	1
— förste assistent	1	—
1 andre assistent	1	2
1 undervisningsassistent (arvode 6 900 kr.) ..	—	—
2 förste amanuenser	2	2

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 mekaniker (lön 7 392 + 400 kr.)	1 (Ca 18) ¹	1 (Ce 14) ²
1 biträdande mekaniker (arvode 3 900 kr.) ..	1 (Ca 14) ²	1 (Ce 11) ³
— institutionsvaktmästare	1 (Ca 11)	—
— laboratoriebiträde	2 (Ca 11)	—
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 8) ⁴
kursanslag (1 250 kr.)	—	—
arvode för ledning av biofysiska arbeten (3 000 kr.)	3 000 kr.	3 000 kr.

Mekaniker och biträdande mekaniker. *Styrelsen anför:*

Å fysiska institutet äro anställda 1 mekaniker och 1 biträdande mekaniker. Dessutom finnas extra arbetskrafter (2 eller 3 befattningshavare).

Av mekanikern, som tjänstgör som chef för verkstaden, fordras mycket goda tekniska kunskaper, helst lägre ingenjörsexamen jämte lång praktik. Han måste vidare äga kännedom om grunderna i den fysikaliska tekniken. Med hänsyn till rådande svårigheter att kunna utifrån erhålla för institutets verksamhet erforderliga mekaniska, elektriska eller optiska instrument, måste dessa till övervägande del tillverkas å institutets verkstad. Det är härvid fråga om apparater eller instrument, på vilka de allra största krav på precision måste ställas. Vid förfärdigandet av instrumenten har mekanikern att i de flesta fall med ledning av vissa utkast söka få fram den lämpligaste konstruktionen. I den mån arbetet ålagts annan befattningshavare, har han att övervaka arbetets utförande.

Den biträdande mekanikern måste i huvudsak besitta samma manuella färdighet som mekanikern och således inneha en gedigen yrkesutbildning. Också på denne befattningshavare ankommer att efter ritningar självständigt utföra komplicerade instrument och apparater för institutet.

Beträffande lönegradsplaceringen för nu ifrågavarande båda tjänstemän torde övervägande skäl tala för att mekanikern erhåller ställning som förste instrumentmakare (Ca 18). Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som åvila jämväl den nuvarande biträdande mekanikern, torde tjänsten enligt styrelsens mening böra uppföras som instrumentmakartjänst (Ca 14).

Styrelsen vill tillägga, att någon svårighet icke föreligger att med hänsyn till arbetsuppgifternas art differentiera tjänsterna å de förordade lönelägena.

Statskontoret anser, att mekanikern och biträdande mekanikern böra med hänsyn till i ärendet angivna arbetsuppgifter hänföras till 14 och 11 lönegraden med benämning instrumentmakare respektive institutionsvaktmästare.

Statens lönenämnd framhåller, att vid universiteten finnes inrättad endast en förste instrumentmakartjänst i lönegraden 18, nämligen vid den instrumentverkstad, som är gemensam för de kemiska och fysikalisk-kemiska institutionerna vid Uppsala universitet. Vid en jämförelse mellan

¹ Tjänstebenämning förste instrumentmakare.
² " instrumentmakare.
³ " institutionsvaktmästare.
⁴ " kontorsbiträde.

sistnämnda instrumentverkstad och instrumentverkstaden vid fysiska institutet vid Stockholms högskola kunde lönenämnden icke finna motiverat med en dylik tjänst vid fysiska institutet. Lönenämnden föreslår i stället en instrumentmakarbefattning (Ca 14). Vidkommande den av styrelsen förordade instrumentmakartjänsten anser lönenämnden, att den bör uppföras som institutionsvaktmästartjänst, men anser det tveksamt om tjänsten bör upptagas högre än i 11 lönegraden.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag och beräknar i det följande härför erforderliga medel. Vad beträffar löneställningen för mekanikern och biträdande mekanikern innebär kanslerns förslag, att de skola hänföras till 14, respektive 11 lönegraden med benämning instrumentmakare, respektive institutionsvaktmästare. Detta överensstämmer med statskontorets och lönenämndens ställningstagande men innebär samtidigt en lägre lönegradsplacering än vad högskolans styrelse föreslagit.

Jag vill i detta sammanhang framhålla, att jag utgår från att löneställningen för institutionsvaktmästare och därmed jämförlig personal vid högskolan skall bedömas från nu inom statsförvaltningen tillämpade lönesättningsnormer för befattningshavare, varom här är fråga. En prövning efter dessa grunder ger emellertid enligt min mening vid handen, att tjänsterna av högskolans styrelse åsatts väl höga lönegradsnummer. Jag erinrar emellertid om att kanslern i skrivelse till chefen för finansdepartementet den 24 augusti 1948 hemställt, att utredningsmän måtte tillkallas för verkställande av en översyn rörande löneställningen för institutionsvaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare vid universitetens vetenskapliga institutioner. Jag förutsätter, att en dylik översyn jämväl kommer att omfatta motsvarande befattningshavare vid Stockholms högskola.

Kemiska övningslaboratoriet.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 biträdande lärare	1	1
— förste assistent	3	3
3 andre assistenter	—	—
1 undervisningsassistent (arvode 6 900 kr.) ..	—	—
3 förste amanuenser	4	3
1 andre amanuens	1	1
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	—
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)
1 institutionsvaktmästare (lön 6 816 kr.)	1 (Ca 13)	1 (Ce 11)
1 vaktmästarbiträde (arvode 4 300 kr.)	1 (Ca 11) ¹	1 (Ce 9)
1 vaktmästarbiträde (arvode 3 800 kr.)	1 (högst Cg 9)	1 (arvode 3 800 kr.)

¹ Tjänstebenenämningen institutionsvaktmästare.

Institutionsvaktmästare. Den nuvarande institutionsvaktmästaren, som av styrelsen föreslås placerad i 13 lönegraden, svarar för utrustningen på övningslaboratoriet, utför mekaniska arbeten och snickeriarbeten, glasblåsningsarbeten m. m. Han utför varje halvår bokslutet på glasförrådet. Det vaktmästarbiträde, som enligt styrelsens förslag skulle erhålla ställning som institutionsvaktmästare i 11 lönegraden, utlämnar glas och annan materiel på glasförrådet och sköter dess bokföring, cirka 125 konon. Han angives vidare utföra alla andra till en institutionsvaktmästartjänst hörande göromål, tillredning av lösningar för kursen i halvmikroanalys m. m. samt bland annat utlämning av alkohol.

Lönenämnden anser den i 13 lönegraden uppförda institutionsvaktmästartjänsten böra uppföras i 11 lönegraden, medan de för innehavaren av den föreslagna institutionsvaktmästartjänsten avsedda arbetsuppgifterna synas lönenämnden vara av den art, att befattningen bör placeras som vaktmästarbefattning i 9 lönegraden.

Statskontoret synes ha samma uppfattning som lönenämnden i förevarande avseende.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag till personalorganisation och beräknar i det följande medel i enlighet härmed.

Oorganisk och fysikalisk kemi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 laborator	1	1
1 docentstipendiat	1	1
— förste assistent	1	—
1 mekaniker (lön 7 992 kr.)	1 (Ca 18) ¹	1 (Ce 14) ²
— institutionsvaktmästare	1 (Ca 13)	1 (Ce 11)
— d:o	1 (Ca 11)	—
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)

Förste instrumentmakare. Till stöd för förslaget, att mekanikern skulle såsom förste instrumentmakare placeras i 18 lönegraden har i en av *institutionsföreståndaren* avgiven promemoria anförts i huvudsak följande.

Institutionen för oorganisk och fysikalisk kemi förfogar för närvarande tillsammans med kemiska övningslaboratoriet, som är beläget i samma hus, över följande tekniska personal, nämligen 1 mekaniker, 1 vaktmästare och tre vaktmästarbiträden.

Mekanikern tjänstgör som arbetsledare för den övriga tekniska personalen. Han ombesörjer inköp till ett värde av cirka 70 000 kronor per år och har härvid fått en mycket stor marknadskänedom, varigenom fördel-

¹ Tjänstebenenämning förste instrumentmakare.

² „ „ instrumentmakare.

aktiga inköp möjliggöras. Han indriver likvider för de varor, som levererats från glasförrådet, och platsavgifterna på övningslaboratoriet. Han övervakar samtliga lokaler och utarbetar behövliga reparations- och ombyggnadsförslag, infordrar entreprenadanbud och utövar direkt ledning och kontroll av arbetenas utförande samt konstruerar och tillverkar apparater för såväl vetenskapliga arbeten som för undervisningen. Han sköter vidare institutionens högspänningsanläggning och utför upptagning av röntgenfotogram för vetenskapligt ändamål samt instruerar studenterna i anläggningens och kamerornas skötsel. Han har examen från teknisk fackskola och har genomgått flera kompletterande utbildningskurser.

Statskontoret uttalar, att mekanikern torde såsom instrumentmakare kunna hänföras till 14 lönegraden.

Lönenämnden anför, att mekanikerns arbetsåligganden syntes något mera kvalificerade än vad som i allmänhet kunde anses åvila institutionsvaktmästare. Ehuru tjänstebenämningen instrumentmakare icke i förevarande fall syntes vara fullt adekvat, ansåge sig nämnden kunna föreslå en instrumentmakarbefattning i 14 lönegraden för mekanikern.

Departementschefen. Jag biträder kanslerns, statskontorets och lönenämndens enstämmiga förslag, att mekanikern skall under tjänstebenämningen instrumentmakare hänföras till 14 lönegraden. Jämväl i övrigt biträder jag kanslerns förslag till personaluppsättning och beräknar i det följande medel till personalens avlönande.

Organisk kemi och biokemi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— laborator	1	1
1 docentstipendiat	2	1
— förste assistent	1	—
1 andre assistent	1	1
— förste amanuens	2	1
— andre d:o	2	—
1 mekaniker (lön 7 392 + 300 kr.) .	1 (Ca 14) ¹	1 (Ce 14) ¹
1 institutionsvaktmästare (lön 6 816 kr.)	1 (Ca 13)	1 (Ce 13)
1 vaktmästarbiträde (arvode 3 300 kr.)	1 (högst Cg 9)	1 (arvode 3 300 kr.)
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	—

I n s t r u m e n t m a k a r e o c h i n s t i t u t i o n s v a k t m ä s t a r e .
 Institutet för organisk kemi och biokemi är uppdelat på två byggnader,

¹ Tjänstebenämning instrumentmakare.

Odengatan 63 och Sandåsgatan 2. Mekanikern tjänstgör i byggnaden vid Sandåsgatan och institutionsvaktmästaren i byggnaden vid Odengatan. I n s t i t u t i o n s f ö r e s t å n d a r e n har om arbetsuppgifterna anfört bland annat följande.

Från och med år 1949 kommer lokalutrymmet att ökas till omkring det dubbla, vilket givetvis medför ökat arbete och ansvar för den tekniska personalen. En betydlig utökning av verkstäderna planeras ävensom utrustning av dem med moderna maskiner. Institutets förråd omhänderhas av den tekniska personalen, som verkställer inköp, utlämning, bokföring samt in- och utbetalningar m. m. Tillverkningen av apparatur utför personalen oftast efter muntliga upplysningar om apparaternas avsedda funktion, efter utbildningar i tidskrifter eller dylikt. I många fall är det fråga om egna konstruktioner. Skötsel och reparation av den instrumentella utrustningen utföres till största delen av den tekniska personalen. Av denna fordras även rätt stora kunskaper i kemi, då till dess göromål hör bland annat att iordningställa reagens- och normallösningar. Då utländska forskare ofta arbeta vid institutet, är det synnerligen önskvärt, att — såsom nu är fallet — den tekniska personalen har viss kunskap i utländska språk.

Lönenämnden finner vad i ärendet anförts rörande mekanikerns och institutionsvaktmästarens arbetsåligganden giva vid handen, att arbetsuppgifterna närmast äro jämförbara med dem som åvila institutionsvaktmästare i 11 lönegraden.

Statskontoret anser, att mekanikern icke kan placeras högre än i 11 lönegraden och bör benämnas institutionsvaktmästare. Ämbetsverket anför vidare, att bärande skäl icke anförts för placering av institutionsvaktmästaren i 13 lönegraden.

Departementschefen. Det av kanslern förordade förslaget om inrättande av en laboratorbefattning anser jag mig icke nu kunna biträda utan förordar i stället, att medel beräknas för anställande av en förste assistent. Vad beträffar löneställningen för mekanikern och institutionsvaktmästaren anser jag mig böra förorda, att den förre inplaceras i 13 lönegraden under benämningen institutionsvaktmästare och att den senare under oförändrad tjänstebenenämning hänföres till 11 lönegraden. Då jag i övrigt anser mig böra godtaga kanslerns förslag, beräknar jag i det följande medel till avlönande av följande personal, nämligen

- 1 professor
- 1 docentstipendiat
- 1 förste assistent
- 1 andre assistent
- 1 förste amanuens
- 1 institutionsvaktmästare i Ce 13
- 1 » » i Ce 11
- 1 vaktmästarbiträde (arvode 3 300 kr.)
- 1 laboratoriebiträde i Ce 11.

Meteorologi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— biträdande lärare	1	1
— kontorsbiträde	1 (Ca 8)	1 (Ce 8)
anslag till biträdespersonal och expenser (14 900 kr.)	—	—

Professuren är personlig för professorn C.-G. A. Rossby.

Departementschefen. Med biträdande av kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlönande av den i förslaget upptagna personalen.

Allmän och historisk geologi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— laborator	1	—
1 docentstipendiat	1	1
— förste assistent	1	1 ¹
1 förste amanuens	1	1
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	—
— kartbiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)
— institutionsvaktmästare	1 (Ca 11)	—

Departementschefen. Jag biträder kanslerns förslag till personalorganisation och beräknar i det följande avlöningsmedel i enlighet härmed.

Mineralogi och petrografi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— docentstipendiat	1	—
1 biträdande lärare	1	1
— förste assistent	—	1 ¹
1 » amanuens	1	—
1 preparator (lön 6 816 + 300 kr.)	1 (Ca 14)	1 (Ce 13) ²
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	—
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	—

P r e p a r a t o r. *Styrelsen* har åberopat följande av vederbörande institutionsföreståndare lämnade motivering för den föreslagna löneställningen för preparatorn.

¹ Gemensam för geologi och mineralogi.

² Tjänstebestämmelse institutionsvaktmästare.

Preparatorns väsentliga uppgift är att förfärdiga de slipprov av bergarter med en fullkomlig planparallell tjocklek på 0,02 mm, som sedan användas för all mikroskopisk bergartsbestämning. Institutionen äger cirka 3 000 sådana preparat, som i urval äro i ständigt bruk för varje petrografisk forskningsuppgift. Det fordras verklig skicklighet att förfärdiga dessa slipprov av bergarterna så att de motsvara fordringarna på precision och riktig utformning.

Preparatorn utför vidare reparationer och justeringar av institutets instrument samt tillverkar i vissa fall ersättningsdelar till instrumenten. Därutöver har nuvarande preparatorn efter anvisning bland annat tillverkat en precisionsapparat för byggandet av atomstrukturmodeller av mineral och sammanställer nu sådana modeller, som äro av utomordentlig vikt för undervisningen i kristallstrukturläran. Sammanställningen av sådana atomstrukturmodeller är ett precisionsarbete som fordrar stor skicklighet.

Av vad som anförts torde framgå att de uppgifter som åligga preparatorn vid mineralogiska institutet äro av den art att de fordra en allsidig utbildning av teknisk och finmekanisk art, långt utöver vad som kan tänkas vara att förutse hos en institutionsvaktmästare i lönegrad Ca 13.

För närvarande råder en nästan revolutionerande utveckling inom all mineralogisk forskning. En mineralbeskrivning efter moderna krav fordrar ej blott en undersökning av mineralens yttre former utan även av deras inre atomära byggnad. I samband därmed torde framdeles allt större krav ställas på institutionens preparator vid förfärdigandet av såväl instrument som undervisningsmaterial.

Jag får därför hemställa att befattningen som preparator vid högskolans mineralogiska institut erhåller ställning som preparator i lönegrad Ca 14.

Statskontoret anser, att preparatorn bör liksom preparatorerna vid Sveriges geologiska undersökning tillhöra 13 lönegraden, medan *lönenämnden* uttalar, att preparatorstjänsten syntes böra placeras som institutionsvaktmästartjänst i 13 lönegraden.

Departementschefen. Kanslerns förslag till personalorganisation har icke givit mig anledning till erinran. Jag beräknar i det följande medel till avlönande av den i förslaget upptagna personalen.

Botanik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	2	2
1 docentstipendiat	1	1
1 laborator	—	—
1 arvode åt professor Bergianus à 4 000 kr. . .	1	1
— biträdande lärare	1	—
— förste assistent	2	—
1 andre assistent	—	1
2 förste amanuenser	2	2
1 institutionsvaktmästare (lön 6 228 + 600 kr.)	1 (Ca 13)	1 (Ce 11)

I ämnet finnes nu vid högskolan endast en professur. Till ämnet höra två institutioner, nämligen institutionen för fysiologisk botanik och växtanatomi samt institutionen för morfologisk-systematisk botanik. Den senare institutionen förestås för närvarande av laboratorn i ämnet.

Naturvetenskapliga forskningskommittén har tidigare föreslagit, att ytterligare en professur inrättas, benämnd »professur i botanik, särskilt systematik och morfologi».

Kanslern har anfört, att om högskolan erhöle två professorer i botanik, syntes dessa i anslutning till benämningen på de båda botanikprofessorerna vid statsuniversiteten och med beaktande av matematisk-naturvetenskapliga fakultetens uttalande i ämnet kunna benämnas, den redan befintliga lärostolen professur i botanik, särskilt fysiologi och anatomi, och den nya befattningen professur i botanik, särskilt morfologi. *Kanslern* har härvid utgått ifrån att professor Bergianus fortfarande skulle svara för växtsystematiken och växtgeografien.

Till stöd för sitt förslag att institutionsvaktmästaren skulle hänföras till 13 lönegraden har *högskolans styrelse* åberopat ett yttrande av föreståndaren för botaniska institutet, vari anförts bland annat följande.

Arbetsuppgifterna för institutets vaktmästare utgöras endast i begränsad omfattning av vanligt vaktmästararbete (vakthållning, budskickning och dylikt), däremot huvudsakligen av preparators- och instrumentmakararbete. Verksamheten på institutet kräver nämligen sådant arbete i stor utsträckning. Institutet bedriver forskning och undervisning inom företrädesvis tre av botanikens läroområden, nämligen fysiologi, ekologi (enligt äldre beteckning växtbiologi) och morfologi. För fysiologi och ekologin behövs instrument och apparater, som i regel måste byggas för varje enskilt fall. Standardinstrument användas naturligtvis så långt detta är möjligt, men vanligtvis är uppgiften av sådan art, att instrumentet måste ombyggas eller inbyggas i någon specialapparat, som konstrueras efter uppgiftens art. Arbetet härmed utföres av vaktmästaren. På hans kompetens ställes därför särskilda krav. Den nuvarande innehavaren av tjänsten är synnerligen kunnig för dessa uppgifter. Han utför med stor skicklighet snickerarbeten, metallarbeten, prepareringsarbeten, lagar instrument, konstruerar och bygger apparater, i den mån dessa utprovas på laboratoriet. Vaktmästaren representerar ensam den sakkunskap i instrumentmakarteknik och materialkännedom, som är oundgängligen nödvändig, om denna del av arbetet skall kunna utföras på institutet i stället för att överlämnas till öppna marknaden.

Lönenämnden anser, att institutionsvaktmästartjänsten bör hänföras till 11 lönegraden. *Statskontoret* har hyst viss tvekan, om ifrågavarande tjänst borde hänföras till 13 lönegraden, men har stannat för att förorda 11 lönegraden.

Departementschefen. Jag anser mig böra biträda föreliggande förslag om inrättande av ytterligare en professur i botanik vid högskolan. I enlighet

med kanslerns förslag torde den redan befintliga professuren i botanik böra benämnas professor i botanik, särskilt fysiologi och anatomi, och den nya befattningen professor i botanik, särskilt morfologi. Jämväl i övrigt har jag ansett mig böra biträda kanslerns förslag, vilket i fråga om institutionsvaktmästartjänsten innebär, att densamma hänföres till 11 lönegraden. Jag beräknar i det följande erforderliga medel för avlönande av den personal, som upptages i kanslerns förslag.

Zoologi.

Ämnet zoologi är vid högskolan företrätt av två professorer, den ena i zoologi samt den andra i experimentell zoologi och cellforskning. Innehavaren av den förstnämnda professuren förestår den zoologiska institutionen (zootomiska institutet). Till den senare professuren är knuten institutionen för experimentell zoologi. Under denna professur sorterar även ett till den matematisk-naturvetenskapliga avdelningen knutet forskningsinstitut, benämnt Wenner-Grens institut för experimentell biologi. Detta institut, som hittills till större delen bekostats från Wenner-Grenska samfundet och Rochefeller Foundation, är i sin tur uppdelat på ett antal avdelningar. För institutet gälla särskilda stadgar, som föreskriva, att dess verksamhet bör befordra experimentell biologisk forskning, särskilt den, som ligger inom gränsområdena till fysikalisk, kemisk och medicinsk forskning. Institutet har emellertid även anknytningar till teknik och teknisk forskning. Institutets avdelning för experimentell zoologi fungerar som högskolans institution för experimentell zoologi.

I det följande behandlar jag de båda ämnesdelarna och Wenner-Grens forskningsinstitut var för sig.

a) Zoologi. Zootomiska institutet.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 laborator	1	1
— docentstipendiat	1	1
1 biträdande lärare	—	—
— förste assistent	2	—
1 andre assistent	—	1
1 förste amanuens	1	1
1 andre »	1	1
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	—
1 vaktmästarbiträde (arvode 1 718 kr.)	1 (Ca 13) ¹	1 (arvode 1 718 kr.)
— kursanslag	1 250 kr.	1 250 kr.

¹ Tjänstebestämmning institutionsvaktmästare.

I n s t i t u t i o n s v a k t m ä s t a r e. *Styrelsen* anför till stöd för förslaget att institutionsvaktmästaren skulle placeras i 13 lönegraden, att härigenom skulle större möjlighet förefinnas för anställande av en institutionsvaktmästare, som utöver i övrigt erforderliga kvalifikationer jämväl hade någon konservatorsutbildning.

Lönenämnden har uttalat, att nämnden icke kunde på grundval av lämnade uppgifter bedöma riktigheten av de föreslagna nya institutionsvaktmästartjänsterna vid högskolan.

Statskontoret har icke funnit bärande skäl ha anförts för placering i 13 lönegraden av någon föreslagen ny institutionsvaktmästartjänst vid högskolan.

Departementschefen. Den nuvarande befattningen såsom biträdande lärare torde böra bibehållas och det av kanslern förordade docentstipendiet böra utgå. Med godtagande i övrigt av kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlönande av i förslaget upptagen personal med nyss föreslagen ändring ävensom ett kursanslag av 1 250 kronor. Arvodet åt vaktmästarbiträdet torde därvid böra uppräknas till med 12 jämnt delbart belopp eller till 1 728 kronor.

b) Zoologi och cellforskning. Institutionen för experimentell zoologi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendiat	1	—
— biträdande lärare	1	1
1 förste amanuens	1	1
1 tekniskt biträde (preparator; arvode 6 336 kr.)	1 (Ca 14) ¹	1 (Ce 11) ²
1 mekaniker och vaktmästare (lön 6 816 kr.)	1 (Ca 13) ²	1 (Ce 13) ²

P r e p a r a t o r o c h i n s t i t u t i o n s v a k t m ä s t a r e. Beträffande det tekniska bitrådets (preparatorns) och mekanikern-vaktmästarens arbetsuppgifter har *t. f. prefekten för Wenner-Grens institut* anført följande.

Preparatorn förestår institutets djurstall. Han har ansvaret för djurens utfodring, vilket ställer avsevärda krav på hans noggrannhet och omdöme, särskilt när det gäller kostförsök med utelämnande av speciella fysiologiska näringsfaktorer. Experimentens resultat äro därvid i stor utsträckning beroende av preparatorns kunnighet. Dessutom förekomma rutin-utfodringar med foderstater av ordinär djurstallstyp. Preparatorn har att självständigt sköta djurstallets löpande foder- och djuranskaffning och handhar i sam-

¹ Tjänstebenämning preparator.

² institutionsvaktmästare.

band därmed viss bokföring. Han är arbetsledare för den biträdande personalen i djurstallet. Utöver sin verksamhet i djurstallet har preparatorn att assistera vid alla operationer i institutets djuroperationsrum och skall ha översyn och ansvar för dithörande instrumentutrustning. Rutin-injektioner på olika experimentdjur handhaves självständigt av preparatorn. På grund av att antalet utländska forskare vid institutionen är stort måste preparatorn, som har direkt kontakt med dessa, äga viss kunnighet i utländska språk, nämligen engelska och tyska.

Vaktmästaren har en synnerligen betungande arbetsböda. På institutets grovmekaniska verkstad har han att efter ritning eller anvisning tillverka en stor del av den mer skrymmande forskningsapparaturen vid institutet. Biokemisk och fysiologisk forskningsapparat urfordrar ovillkorligen precisionsarbete, med stor noggrannhet och mekanisk skicklighet hos tillverkaren. Apparaturens utformning fordrar i regel dessutom god förtrogenhet med finmekanisk teknik. Institutets finmekaniska verkstadsutrustning måste därför ofta anlitas av vaktmästaren vid hans arbete. Han skall sålunda äga yrkesskicklighet inom såväl grov- som finmekanik. — Vaktmästaren har vidare hand om alla mindre reparationer inom institutionen och handhaver även skötseln av institutionens två kyllaboratorieanläggningar, av tryckluftsanläggningen, av evakuerings-systemet etc. Vid de icke sällan förekommande laboratorieomändringarna och större reparationerna har vaktmästaren att fungera som arbetsledare och har därvid att övervaka och ge anvisning. Han är vidare arbetschef för institutionens städerskepersonal och ombesörjer expeditionen av all godssändning till och från institutet. Utöver dessa omfattande uppgifter har han dessutom att handhava eldningen i den värmecentral, som försörjer icke bara institutionens huvudbyggnad och dess annexbyggnad (djurstall) utan även den byggnad, i vilken institutet för försäkringsmatematik är inrymd.

Lönenämnden finner icke anledning föreligga att uppföra ifrågavarande två tjänstemän i annan än 11 lönegraden, varvid de borde erhålla tjänstebenämningen institutionsvaktmästare.

Statskontoret uttalar, att det tekniska biträdet torde med oförändrad tjänstetitel (tekniskt biträde) böra tillhöra 10 lönegraden, och finner icke bärande skäl ha anförts för placering av mekanikern-vaktmästaren i 13 lönegraden.

Departementschefen. Det tekniska biträdet (preparatorn) samt mekanikern och vaktmästaren torde i enlighet med lönenämndens förslag böra inplaceras i lönegraden Ce 11 under tjänstebenämningen institutionsvaktmästare. I övrigt har kanslerns förslag till personaluppsättning icke givit mig anledning till erinran, varför jag i det följande beräknar medel till avlönande av följande personal, nämligen

- 1 professor
- 1 biträdande lärare
- 1 förste amanuens
- 2 institutionsvaktmästare i Ce 11.

c. Wenner-Grens institut.

Detta institut omfattar, förutom en allmän avdelning, följande avdelningar, nämligen avdelningen för experimentell zoologi, avdelningen för cellfysiologi, avdelningen för utvecklingsfysiologi och ärftlighetslära, avdelningen för fysiologisk kemi, avdelningen för biofysik och B. A. Hjorths avdelning för ämnesomsättningsforskning.

Institutet har för innevarande budgetår fått ett anslag av statsmedel å 34 300 kronor, avsett för materiel. I övrigt har institutets verksamhet finansierats genom anslag av Wenner-Grenska samfundet m. fl. enskilda bidragsgivare.

Det av *högskolans styrelse* framlagda statförslaget upptager för Wenner-Grens institut utgifter å i runt tal 225 000 kronor, varav 56 000 kronor belöpa å materiel m. m. och återstoden avse lönekostnader. De sålunda beräknade utgifterna avse samtliga avdelningar utom avdelningen för experimentell zoologi. Ett belopp av 100 000 kronor har beräknats inflyta från Wenner-Grenska samfundet och har i huvudstaten upptagits under posten »Bidrag från enskilda». Vidare ingår, enligt vad jag under hand inhämtat, i inkomstposten »Avkastning av högskolans fonder» avkastning av Wenner-Grens fond nr 1 med cirka 4 500 kronor.

Kanslern har uttalat, att förhållandet mellan Wenner-Grens institut och högskolan syntes böra klarläggas. I avbidan på att en sådan reglering kommer till stånd har kanslern ansett, att å högskolans stat endast borde anvisas ett klumpanslag av 50 000 kronor till förstärkning av det beräknade bidraget från Wenner-Grenska samfundet.

Departementschefen. De olika sakkunnigkommittéer, som under senare år behandlat högskolans förhållanden, ha förordat en reglering av Wenner-Grens instituts ställning. Naturvetenskapliga forskningskommittén har sålunda föreslagit anslag av statsmedel för att möjliggöra inrättandet av ett antal fasta befattningar vid institutet samt för materiel. För sistnämnda ändamål utgår nu bidrag av statsmedel med 34 300 kronor. Jag finner det önskvärt, att det allmänna lämnar ett ökat bidrag till Wenner-Grens institut i syfte att giva institutet en fastare stomme, vilken är oberoende av de anslag, som kunna fås från annat håll. I nuvarande ekonomiska läge anser jag mig icke kunna räkna med högre anslag på högskolans stat till institutet än det av kanslern förordade klumpanslaget av 50 000 kronor.

Ärftlighetslära.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— biträdande lärare	1	—
— förste assistent	1	—

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 andre assistent	1	—
1 förste amanuens	1	2
1 andre amanuens	2	1
— laboratoriebiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	—

Ämnet ärftlighetslära med husdjursförädling representeras vid högskolan av en professur. Denna tillkom år 1936 och är förenad med föreståndarskapet för institutet för husdjursförädling å Wiad. I samband med professurens inrättande ingicks ett avtal mellan högskolan och nämnda instituts styrelse, vilket gällde till den 1 januari 1948. Enligt detta avtal skall institutet svara för lönen till professorn. Institutet har å sin sida erhållit sina anslag från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, som emellertid från början ej förbundet sig att stödja institutet längre än till den 1 januari 1948. Nämnda stiftelse har emellertid sedermera beviljat en förlängning av sina anslag till utgången av 1949. Institutet har därefter åtagit sig att svara för lönen åt professorn intill utgången av juni 1949.

Naturvetenskapliga forskningskommittén har i skrivelse till chefen för eklelesiastikdepartementet den 14 december 1946 — under framhållande av att det vore ohållbart, att samma person samtidigt innehade föreståndarskapet för institutet för husdjursförädling och professuren i ärftlighetslära vid högskolan med de ständigt växande krav på elementär och vetenskaplig undervisning, som ställdes på dennas innehavare — gjort framställning om inrättande vid högskolan av en professur i genetik (ärftlighetslära). *Naturvetenskapliga forskningsrådet* har understött nämnda framställning.

Kanslern har nu, såsom av det föregående framgått, tillstyrkt styrelsens förslag om en professur i ärftlighetslära vid högskolan från den 1 juli 1949. Till motivering för sitt förslag till personaluppsättning i övrigt har kanslern anfört följande.

Att ärftlighetsläran oaktat den stora betydelsen av detta ämne erhållit så begränsade arbetskrafter beror på att institutionen för ärftlighetsforskning för närvarande provisoriskt är inrymd i en byggnad, tillhörande karolinska institutets medicinska nobelinstitut (avdelningen för biokemi), och att det synes osäkert, om institutionen kan påräkna att under nästkommande budgetår få disponera egna lokaler. Under sådana omständigheter bli givetvis institutionens arbetsmöjligheter avsevärt beskurna och behovet av underordnade arbetskrafter skäligen begränsat.

Departementschefen. I propositionen nr 41 till 1949 års riksdag har föreslagits, att den vid nuvarande institutet för husdjursförädling vid Wiad bedrivna forskningen skall från och med den 1 januari 1950 inordnas i lantbrukshögskolan såsom en självständigt arbetande avdelning av dess institution för avels- och raslära samt att ledaren för denna avdelning skall erhålla laboratorers ställning. Under erinran härom tillstyrker jag förelig-

gande förslag om uppförande på högskolans stat från och med den 1 juli 1949 av en professor i ärftlighetslära, i första hand avsedd för den nuvarande professorn vid högskolan i ärftlighetslära med husdjursförädling Gert Bonnier.

I övrigt beräknar jag i det följande medel till avlönande av 1 andre assistent, 1 förste amanuens, 1 andre amanuens och 1 laboratoriebiträde i Ce 11.

Geografi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— docentstipendiat	1	—
1 biträdande lärare	1	1
— förste assistent	1	—
2 förste amanuenser	1	1
— andre amanuens	1	—
— kartbiträde	1 (Ca 11)	—
— kanslibitråde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)
— räknebiträde	2 (Ca 8)	—
— kontorsbiträde	1 (Ca 8)	—
1 institutionsvaktmästare (lön 5 916 + 300 kr.)	1 (Ca 11)	1 (Ce 11)

Högskolans styrelse har anfört följande i fråga om i n s t i t u t i o n s v a k t m ä s t a r e n s arbetsuppgifter.

Institutionsvaktmästaren åligger att utföra förekommande snickeriarbeten (iordningställande av kartställ och karthyllor m. m.) Bland övriga göromål må framhållas skötseln av den till institutet hörande parken i den mån detsamma ej åvilar Stockholms stad, handhavande av skioptikonapparat, portvaktssyssla. Å kommande innehavare av befattningen bör jämväl fordras fotografisk kunnighet (framkallning, förstoring).

Statskontoret anför, att vaktmästaren å geografiska institutionen icke syntes ha sådana arbetsuppgifter, som motiverade en institutionsvaktmästartjänst. Han borde placeras i 10 lönegraden som expeditionsvakt.

Lönenämnden anser de å den nuvarande vaktmästaren ankommande arbetsuppgifterna icke kunna motivera högre löneställning än som vaktmästare i 9 lönegraden.

Departementschefen. Institutionsvaktmästaren torde i anslutning till lönenämndens förslag böra såsom vaktmästare placeras i Ce 9. I övrigt biträder jag kanslerns förslag. Jag beräknar alltså i det följande medel till avlönande av följande befattningshavare, nämligen 1 professor, 1 biträdande lärare, 1 förste amanuens, 1 kanslibitråde i Ce 11 och 1 vaktmästare i Ce 9.

Tredje amanuenser.

Antalet tredje amanuenser inom matematisk-naturvetenskapliga avdelningen utgör nu 4. *Högskolans styrelse* har beräknat medel till 12 dylika amanuenser. *Universitetskanslern* tillstyrker medel för 8.

Departementschefen. I enlighet med kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till arvoden åt 8 tredje amanuenser.

Matematisk-naturvetenskapliga avdelningens bibliotek.

Bibliotekarien vid detta bibliotek åtnjuter nu ett arvode av 8 000 kronor för år. *Högskolans styrelse* har föreslagit oförändrat arvode för nästa budgetår. *Universitetskanslern* har biträtt detta förslag.

Departementschefen. I nära anslutning till föreliggande förslag beräknar jag i det följande ett med 12 jämnt delbart belopp av 8 004 kronor till arvode åt bibliotekarien.

Sammanfattning.

Sammanfattningsvis innebär mitt förslag i fråga om matematisk-naturvetenskapliga avdelningen, att medel böra beräknas till avlönande av följande personal, nämligen

- 16 professorer
- 3 laboratorer
- 7 docentstipendiater
- 9 biträdande lärare
- 5 förste assistenter
- 6 andre »
- 17 förste amanuenser
- 4 andre »
- 8 tredje »
- 4 laboratoriebiträden i Ce 11
- 2 kanslibiträden i Ce 11
- 1 kartbiträde i Ce 11
- 1 räknebiträde (Cf 4—Ce 8)
- 2 kontorsbiträden (Cf 4—Ce 8)
- 2 instrumentmakare i Ce 14
- 2 institutionsvaktmästare i Ce 13
- 7 » i Ce 11
- 2 vaktmästare i Ce 9
- 3 vaktmästarbiträden (arvoden)
- 1 bibliotekarie (arvode).

Därutöver skulle erfordras, för undervisningen i astronomi arvoden å tillhoppa 10 000 kronor, för undervisningen i botanik ett arvode å 4 000 kronor, för ledning av biofysiska arbeten 3 000 kronor, till kursanslag tillhoppa 3 650 kronor och såsom bidrag till Wenner-Grens institut 50 000 kronor.

Då jag i det föregående för vissa ämnen räknat med docentstipendier, har avsikten härvid varit att söka belysa, vilka lärarkrafter som för nästa budgetår skulle kunna påräknas för de olika ämnena, om medel anvisas till av mig förordad antal docentstipendier. Min avsikt har alltså icke varit att taga ställning till frågan om stipendiernas anknytning till vissa ämnen eller ämnesgrupper. Detta spörsmål, vilket icke är av sådan natur, att det bör underställas riksdagen, torde först framdeles böra upptagas till prövning.

Därest docentstipendium av en eller annan anledning icke kan besättas, torde för docentstipendiet beräknade medel i stället få tagas i anspråk till avlönande av biträdande lärare.

Medel, som besparas å docentstipendiums grundbelopp, torde såsom nu gäller i fråga om de av statsmedel utgående docentstipendierna vid högskolan, böra få avsättas till docentstipendiefond.

Vad jag här anfört i fråga om docentstipendierna gäller eller bör i tillämpliga delar gälla med avseende å docentstipendierna inom stats- och rättsvetenskapliga avdelningen och humanistiska avdelningen vid Stockholms högskola ävensom vid Göteborgs högskola.

b. Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen.

Inom denna avdelning finnas nu nio professorer, nämligen i rättshistoria och romersk rätt, straffrätt och juridisk encyklopedi, civilrätt (med undervisnings- och examinationsskyldighet i obligationsrätt),

civilrätt samt internationell privaträtt (med undervisnings- och examinationsskyldighet i familjerätt och sakrätt),

nationalekonomi (Lars Hiertas professor i nationalekonomi med finansvetenskap),

statsrätt, förvaltningsrätt och folkrätt,

processrätt,

speciell privaträtt jämte finansrätt,

internationell rätt (Carl Lindhagens professor i internationell rätt).

Antalet docentstipendier utgör nu tre.

Å avdelningens stat är nu uppfört kursanslag med 7 000 kronor, varav 6 000 kronor till arvode åt ledare av praktiska kursen och 1 000 kronor till ledare av kurs i bokföring.

Avdelningens bibliotek omfattar cirka 40 000 band. Det har sedan år 1935, under överinseende av en av avdelningens professorer såsom pre-

fekt, förestått av en biblioteksutbildad filosofie magister. Denne åtnjuter nu avlöning med 7 392 kronor.

Högskolans styrelse har icke för nästa budgetår ifrågasatt någon ändring beträffande antalet professorer. Antalet docentstipendier föreslås ökat med ett till fyra, varigenom antalet stipendier inom avdelningen skulle komma att uppgå till samma antal som vid statsuniversiteten. Medelsbehovet för kursanslag har beräknats till 34 300 kronor. I statsförslaget har styrelsen emellertid icke ansett sig böra uppföra högre belopp än 24 000 kronor eller samma belopp som nu utgår till juridiska fakulteten vid Uppsala universitet. Bibliotekarien föreslås inplacerad i Ca 19.

Statskontoret har funnit det tveksamt, huruvida bibliotekarien vid juridiska biblioteket bör inplaceras i lönegrad. Närmare uppgifter om bibliotekets storlek och utlåningsfrekvens m. m., om bibliotekariens arbetstid samt om de kompetenskrav, som ansåges erforderliga, syntes vara påkallade för bedömandet av detta spörsmål.

Statens lönenämnd har uttalat, att frågan om löneställningen vid bibliotekarietjänsten syntes bli beroende av resultatet av det åt 1947 års löneutredning, avseende biblioteksbiträden, lämnade utredningsuppdraget.

Kanslern tillstyrker, att antalet docentstipendier utökas med ett till fyra. Såsom kursanslag upptager kanslern ett belopp av 20 000 kronor. I fråga om löneställningen för bibliotekarien vid stats- och rättsvetenskapliga avdelningens bibliotek samt bibliotekspersonalen vid humanistiska avdelningens bibliotek har kanslern anfört, att frågan om bibliotekspersonalens avlöningsförhållanden för närvarande vore under utredning inom två sakkunnigberedningar. Kanslern hade därför ansett det riktigtast att för nämnda personal i sitt förslag räkna med de nuvarande avlöningsbeloppen och avstå från att lönegradsplacera densamma. De sakkunnigberedningar, kanslern åsyftat, torde vara *dels* 1947 års sakkunniga för utredning rörande Stockholms högskolas framtida ställning, vilka för närvarande överväga byggnadsfrågan för högskolans bibliotek och därmed sammanhängande spörsmål, *dels ock* 1947 års löneutredning, avseende vissa biblioteksbiträden, vars utredningsuppdrag emellertid icke läser omfatta bibliotekspersonalen vid Stockholms högskola.

Departementschefen. Jag beräknar i enlighet med kanslerns förslag i det följande medel till avlöning av innehavarna av nuvarande nio professorer och av fyra docentstipendiater, innebärande en ökning av antalet dylika stipendiater med en, ävensom ett kursanslag av 20 000 kronor. Bibliotekarien är heltidsanställd och åtnjuter nu avlöning, som motsvarar lön och rörligt tillägg enligt 15 löneklassen. Med hänsyn till att sådan utredning icke förebragts, som erfordras för bedömande av den riktiga lönegradsplaceringen, anser jag mig böra förordna, att bibliotekarien tills vidare placeras i Ce 15. Jag beräknar i det följande medel för bibliotekariens avlöning.

c. *Humanistiska avdelningen.*

Filosofi och sociologi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
<i>Praktisk filosofi:</i>		
1 professor	1	1
— docentstipendiat	1	1
— biträdande lärare i socialpsykologi	1	—
<i>Sociologi:</i>		
— biträdande lärare	1	1
— andre amanuens	1	—
<i>Teoretisk filosofi:</i>		
— professor	1	1
— docentstipendiat	1	—
1 examinator (arvode 2 000 kr.)	—	—
1 t. f. lärare (lön 12 204 kr.)	—	—

Sociologi. Vid högskolan är sociologien närmast anknuten till den praktiska filosofien. *Företrädaren för sistnämnda ämne* har framhållit, att en professor i sociologi vore ett angeläget önskemål och att en dylik professur med det snaraste borde inrättas vid högskolan. Så länge en professur i sociologi icke funnes, vore en docent eller annan lärare i sociologi erforderlig för att ge kurser i sociologi och hålla seminarieövningar i ämnet.

Teoretisk filosofi. Undervisningen i teoretisk filosofi uppehålls av en t. f. lärare, som även förrättar examination för filosofie kandidat- och ämbetsexamina samt statsvetenskaplig examen, medan examinationen för filosofie licentiatexamen åvilar professorn i praktisk filosofi.

Universitetsberedningen har förklarat sig anse svårigheterna att tillgodose behovet av undervisning och examination i både teoretisk och praktisk filosofi avgjort tala för inrättande av en professur i teoretisk filosofi vid högskolan.

Departementschefen. Jag anser mig böra biträda förslaget om inrättande av en professur i teoretisk filosofi och en befattning såsom biträdande lärare i sociologi. Jag tillstyrker vidare styrelsens förslag om inrättande av en befattning som andre amanuens. Däremot anser jag mig icke kunna förorda, att medel nu anvisas till något docentstipendium. Jag beräknar alltså i det följande medel till avlönande av två professorer, en biträdande lärare och en andre amanuens.

Pedagogik och psykologi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendiat	2	1
— biträdande lärare	—	1
— förste assistent	1	—
1 andre assistent	—	—
— förste amanuens	1	1
1 andre amanuens	1	—
1 tredje amanuens	1	1
1 vaktmästarbiträde (arvode 3 600 kr.) ..	1 (Ca 11) ¹	1 (arvode 3 600 kr.)

Examensämnet pedagogik företrädes vid högskolan av en professor — innehavaren av Olof Eneroths professur i psykologi och pedagogik — vilken även är föreståndare för institutet för psykologi och pedagogik och inspektor för det till högskolan anknutna psykotekniska institutet.

Departementschefen. Jag anser mig böra biträda kanslerns förslag och beräknar i det följande medel till avlönande av i detta förslag upptagen personal.

Historia.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
2 professorer	2	2
— docentstipendiat	1	1
kursanslag (stadshistoria) 5 280 kr.	5 280 kr.	5 000 kr.

Den ena av professurerna i historia har inrättats av Stockholms stadsfullmäktige som en personlig professur med det särskilda syftet att främja utforskningen av huvudstadens historia.

Departementschefen. Enligt vad jag under hand inhämtat torde det föreslagna docentstipendiet sannolikt icke kunna besättas under nästa budgetår. Med hänsyn härtill beräknar jag i det följande endast medel till avlönande av två professorer ävensom ett kursanslag av 5 000 kronor.

Ekonomisk historia.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 lärare (arvode 1 000 kr.)	—	—
— professor	1	1
1 docentstipendiat	1	—
— räknebiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 8)

¹ Tjänstebenanämning institutionsvaktmästare.

Sedan 1948 års riksdag medgivit (skrivelsen nr 326), att statsbidrag finge, i den ordning som förutsättes i gällande avtal mellan staten, Stockholms stad och Stockholms högskola rörande högskolans framtida ställning, från och med budgetåret 1949/50 utgå till en professur i ekonomisk historia vid Stockholms högskola och stadsfullmäktige i Stockholm förklarar staden villig att bidraga till nämnda professur i den ordning, som avses i nämnda avtal, har Kungl. Maj:t genom beslut den 24 september 1948 medgivit, att erforderliga åtgärder finge vidtagas för tillsättande tidigast från och med den 1 juli 1949 av en professur i ekonomisk historia vid högskolan.

Departementschefen. Jag beräknar i det följande medel till avlönande av innehavaren av den redan beslutade professuren i ekonomisk historia. Däremot är jag icke beredd att förorda, att medel nu beräknas till anställande av ett räknebiträde.

Litteraturhistoria med poetik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendiat	2	1

Departementschefen. I enlighet med kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlönande av en professor och en docentstipendiat.

Religionshistoria.

I ämnet religionshistoria finnes vid högskolan en professur men icke någon annan befattning.

Någon förändring har icke ifrågasatts för nästa budgetår.

Departementschefen. Jag beräknar i det följande medel till upprätthållande av denna professur.

Konsthistoria med konstteori.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
2 professorer	2	2
— förste assistent	1	1
2 andre amanuenser	2	2

De två professurerna utgöras av J. A. Bergs professur i de bildande konsternas teori och historia samt Anders Zorns professur i nordisk och jämförande konsthistoria. Enligt donationsföreskrifterna är vardera professuren utrustad med var sin institution, Bergska institutet och Zornska institutet, vilka dock nära samverka med varandra. Samlingarna bestå huvudsakligen av skioptikonbilder till ett antal av cirka 50 000 samt ett större bibliotek. Vården av högskolans värdefulla konstsamling åvilar innehavaren av den Bergska professuren.

Innehavaren av den föreslagna befattningen som förste assistent skulle ha till huvudsaklig uppgift att vårda institutens bibliotek och bildsamlingar, biträda vid vården av konstsamlingarna samt handleda eleverna vid deras enskilda studier i instituten.

Departementschefen. Ehuru jag blivit övertygad om att behov föreligger av den föreslagna förste assistenten, anser jag mig likväl icke för närvarande kunna förorda, att medel anvisas för denna personalförstärkning. Jag beräknar därför i det följande medel endast till avlönande av två professorer och två andre amanuenser.

Teaterhistoria.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
kursanslag 2 000 kr.	2 000 kr.	2 000 kr.

Professuren i teaterhistoria, som bekostas av Stockholms stad, är personlig för professorn A. G. K. Beijer. Någon teaterhistorisk institution finnes icke vid högskolan. Såsom sådan har under en följd av år Drottningholms teatermuseum samt dess till Linnégatan 7 förlagda bibliotek och bildarkiv fungerat. Biblioteket och bildarkivet förestås av professorn Beijer i hans egenskap av intendent för Drottningholms teatermuseum.

Efter det att högskolans styrelse i avtalad ordning framlagt sina anslagsäskanden har *professorn Beijer* direkt hos Kungl. Maj:t hemställt, att medel måtte ställas till högskolans förfogande för anställande av dels en förste assistent dels ock en tredje amanuens vid Drottningholms teatermuseums bibliotek och bildarkiv samt till hyresbidrag för seminarie- och institutionslokal inom detsamma.

Departementschefen. Jag anser mig nu endast kunna förorda, att medel beräknas i enlighet med kanslerns förslag.

Nordisk och jämförande fornkunskap.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 t. f. lärare (lön 14 998 kr.)	—	—
— professor	1	1

Den tillförordnade läraren har professors namn och examinationsrätt. Donationsmedel finnas för inrättande av en professur, men dessa äro icke tillräckliga för ändamålet. Undervisningen är förlagd till statens historiska museum enligt överenskommelse mellan högskolan och riksantikvarieämbetet.

Universitetsberedningen har framhållit, att examinationsrätten är knuten till den tillförordnade läraren personligen och därför ej säkerställd för framtiden. För att de värdefulla arkeologiska samlingar, som finnas i Stockholm, varaktigt skola kunna begagnas för undervisning, anser beredningen, att lärartjänsten bör omvandlas till en ordinarie professur.

Humanistiska avdelningen vid högskolan har betonat, att önskemålet om en ordinarie professur i nordisk och jämförande fornkunskap är ett av avdelningens mest angelägna.

Departementschefen. Jag förordar föreliggande förslag om inrättande av en professur i nordisk och jämförande fornkunskap och beräknar i det följande för ändamålet erforderliga medel.

Nordisk och jämförande folklivsforskning.

Detta ämne företrädes vid högskolan av en professur, som upprättats vid nordiska museet närmast såsom en forskningsprofessur. Professuren grundar sig på ett den 30 november 1918 utfärdat gåvobrev, enligt vilket greve W. von Hallwyl och hans hustru grevinnan Wilhelmina von Hallwyl, född Kempe, till nordiska museet överlämnat en donation, avsedd att möjliggöra inrättande vid museet av en professur i nordisk och jämförande folklivsforskning. Efter överenskommelse mellan museet och högskolan år 1934 har nuvarande innehavaren av sagda professur, professorn S. E. Erixon åtagit sig att utan särskild ersättning ombesörja de åligganden, som ankomma på en ordinarie professor. Museet tillhandahåller kostnadsfritt lokaler för professurens forskning och akademiska undervisning.

Professorn är ledare för »Institutet för folklivsforskning vid Nordiska museet i samarbete med Stockholms högskola», vilket institut är inrymt i den s. k. Lusthusporten i närheten av Skansen. Även för detta ha lokaler upplåtits av nordiska museet, som tillika kostnadsfritt tillhandahåller vissa andra förmåner. Verksamheten har finansierats dels genom enskilda bidrag med samfundet för svensk folklivsforskning som stödorganisation, dels ock genom tre under åren 1946—48 beviljade anslag, ett vart å 25 000 kronor, av lotterimedel. Dessa medel ha anvisats åt högskolan, som i övrigt — utöver ett av Stockholms stad år 1941 beviljat engångsbidrag å 4 000 kronor — hittills icke haft andra kostnader än ett årligt bidrag av 1 000 kronor till nordiska museet som ersättning för att dess bibliotek får utnyttjas av de studerande.

I skrivelse till Stockholms högskola har emellertid nordiska museets nämnd nu anmält, att den ekonomiska grundvalen för professuren, von Hallwylska donationen, icke längre försloge att ensam bära kostnaderna för professuren och att museet då måste räkna med att Stockholms högskola till lika delar inträdde som bidragsgivare vid museets sida.

Humanistiska avdelningen vid högskolan har funnit en sådan anordning rimlig. Ämnesrepresentanten hade, anför avdelningen vidare, ansett i efterföljande sammanställning angivna personal erforderlig och icke haft något att invända mot storleken av museets i sammanställningen angivna beräkningar av övriga kostnader:

Professor	kronor	19 730
Förste amanuens	»	4 032
Två kanslibiträden (Ca 11)	»	12 456
Kontorsbiträde	»	5 292
Lokalhyra m. m.	»	7 000
Materielanslag	»	8 000
	Summa kronor	56 510

Av sistnämnda belopp, anför avdelningen vidare, skulle på högskolans del jämlikt nämndens förslag komma hälften eller 28 255 kronor. Fakulteten önskade synnerligen starkt poängtera, att det hittillsvarande samarbetet varit för högskolan utomordentligt fruktbarande. Den ansåge därför, att högskolan i fortsättningen borde lämna bidrag till de med professuren och institutets för folklivsforskning drift förenade kostnaderna, och ville därför tillstyrka det framlagda förslaget. Avdelningen har därvid förutsatt, att professuren komme att tillsättas enligt samma regler, som komme att gälla för tillsättning av professorsämbete vid högskolan och att högskolan bleve delaktig i institutets ledning förslagsvis genom en av högskolan och nordiska museets nämnd utsedd direktion.

Högskolans styrelse har — i anslutning till avdelningens förslag — i sitt statförslag upptagit sammanlagt 56 510 kronor till utgifter för professuren i folklivsforskning m. m., medan å inkomstsidan upptagits bidrag för samma ändamål från nordiska museet med hälften av nämnda belopp eller 28 255 kronor.

Kanslern framhåller, att professuren i folklivsforskning är en professur vid nordiska museet och att det därför bör vara högskolan, som skall lämna museet bidrag till utgifterna för professorn och hans institution. Detta bidrag anser kanslern åtminstone för närvarande böra utgå i form av klumpanslag. Kanslern har för ändamålet beräknat 21 000 kronor, varav 1 000 kronor under anslaget till materiel m. m.

Departementschefen. Den Hallwylska donationsfonden, som bildar grundval för den till nordiska museet knutna professuren i nordisk och jämförande folklivsforskning, beräknas enligt vad jag inhämtat för närvarande avkasta i runt tal 28 000 kronor årligen. Enligt donationsbestämmelserna skall härav $\frac{1}{6}$ kapitaliseras och $\frac{1}{6}$ avsättas till professorns pensionering. Sedan genom särskilda donationer till museet en pensionsfond skapats för professuren, är donationsbrevets bestämmelse om avsättning för bildande av en pensionsfond ej längre aktuell. Enligt donationsbrevet skall avkastningen i övrigt disponeras så, att ett belopp av minst 5 000 kronor utgår för bestridande av kostnader för studieresor för professorn och en assistent samt i samband därmed stående utgifter ävensom för utrikes studieresor för museets övriga tjänstemän. Härefter skall avkastningen användas till avlö-

nande av professurens innehavare med minst samma belopp, varmed professor vid svenskt universitet är avlönad. I den mån medlen därtill förslå, skola de därefter tagas i anspråk för avlönande av en assistent med årslön av minst 4 000 kronor. Slutligen uppkommande överskott må användas till bestridande av för professuren erforderliga utgifter utöver resekostnader. Då fondens avkastning sedan länge ej varit tillräcklig för att tillgodose samtliga i donationsbrevet angivna ändamål, har professorns avlöning såsom ett provisorium givits företrädesrätt. I den för 1948 gällande staten för museet har överhuvudtaget intet belopp kunnat upptagas för vare sig professorns eller övriga tjänstemäns resor.

Med hänsyn till nämnda förhållanden och till de utgifter, som museet får vidkännas för institutet för folklivsforskning, synes det mig naturligt, att nordiska museets nämnd nu, sedan högskolans ekonomiska situation genom det ingångna avtalet förbättrats, påkallat ett ökat bidrag från högskolans sida. Högskolans bidrag inskränker sig för närvarande till 1 000 kronor för år. Det av nämnden till högskolan framlagda förslaget till överenskommelse går i princip ut på en uppdelning av kostnaderna för professuren med tillhörande institut med lika delar mellan högskolan och nordiska museet. En sådan kostnadsfördelning synes mig i och för sig skälig. De totala kostnaderna ha beräknats till 56 510 kronor vid nuvarande löneläge. Dessa kostnader synas mig emellertid böra kunna nedbringas bland annat genom att den beräknade personalen åtminstone temporärt minskas. För närvarande nödgas jag inskränka mig till att i anslutning till kanslerns förslag för nästa budgetår beräkna ett bidrag i ett för allt till nordiska museet å 22 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Till ett följande budgetår synes genom styrelsens försorg böra närmare klarläggas, på vad sätt kostnadsfördelningen mellan högskolan och nordiska museet bör på ett praktiskt sätt anordnas. Enligt museinämndens förslag skulle museet svara för sin andel genom att *dels* ställa lokal för institutet till förfogande och svara för kostnaderna för lokalens underhåll, uppvärmning och renhållning, allt till ett uppskattat värde av 7 000 kronor, *dels* intill ett belopp av 3 000 kronor svara för kostnaderna för kontorsmateriel, telefon, postporto m. m., *dels ock* ställa 18 255 kronor ur Hallwylska fondens avkastning till förfogande för professorns avlöning. Mot dessa riktlinjer synes mig ej i sak vara något att erinra. Oklart är emellertid, om museinämnden avsett, att biträdespersonalen skulle vara uppförd på museets eller högskolans stat. Denna fråga synes böra närmare övervägas.

Allmän och jämförande etnografi.

Ämnet företrädes icke av någon särskild professor vid högskolan. Undervisning och examination handhaves av nuvarande professorn och föreståndaren för statens etnografiska museum enligt överenskommelse mellan högskolan och vetenskapsakademien. Professorn erhåller av högskolan ett årligt arvode av 1 200 kronor.

Högskolans styrelse har beräknat ett arvode av 5 000 kronor för nästa budgetår. Till stöd härför har åberopats, att arvode som tjänstgörande professor vid högskolan icke borde med hänsyn till ämnesrepresentantens ansvarsfulla uppgift sättas lägre än 5 000 kronor årligen, då åliggandena vid högskolan borde omfatta samma undervisning, som gällde för ordinarie professor vid högskolan samt vederbörlig examination.

Statskontoret anser sig icke kunna tillstyrka den föreslagna arvodeshöjningen, enär några särskilda skäl därför icke anförts.

Kanslern har tillstyrkt det av styrelsen föreslagna arvodet.

Departementschefen. Jag anser mig böra tillstyrka, att för ifrågavarande ändamål beräknas ett belopp av 4 000 kronor eller samma belopp, som jag i det föregående beräknat såsom arvode åt professor Bergianus.

Statskunskap.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendiat	1	1
— biträdande lärare	1	—
— andre amanuens	1	1
— kanslibiträde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11) ¹
— kursanslag	1 000 kr.	—

Å socialinstitutets i Stockholm stat finnes därjämte från och med innevarande budgetår uppförd en personlig professur i statskunskap för G. E. Heckscher. Denne är skyldig att utan särskild ersättning vid Stockholms högskola meddela undervisning i statskunskap två timmar i veckan och förrätta hälften av examinationen i samma ämne.

Departementschefen. Med biträdande av kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlönande av den personal, som innefattas i detta förslag.

Statistik.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendium (obesatt)	—	—
— biträdande lärare	1	1

Professuren är personlig för professorn S. G. W. Wahlund. Professuren, som jämlikt avtal mellan högskolan och Stockholms stad varit förenad med chefskapet för stadens statistiska kontor, har numera frikopplats från förbindelsen med det statistiska kontoret, en åtgärd, som socialvetenskapliga forskningskommittén tidigare förordat.

Departementschefen. I enlighet med kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlönande av en professor och en biträdande lärare.

¹ Gemensamt med nationalekonomi.

Nationalekonomi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
3 professorer	3	3
2 docentstipendier (obesatta)	1	1
2 biträdande lärare (avlönas med docentstipendiemedel)	2	1
— förste assistent	1	—
1 andre »	—	—
— andre amanuens	1	—
— kanslibitråde	1 (Ca 11)	1 (Ce 11) ¹
— kursanslag (bokföring och företags-ekonomi)	2 500 kr.	—

På det nationalekonomiska området finnas vid högskolan fyra professorer, därav en inom juridiska avdelningen och tre inom den humanistiska avdelningen. Av de senare har den äldsta, som grundar sig på donation, benämningen nationalekonomi och socialpolitik. Den andra, som år 1946 upprättats av staten och vars innehavare tillika är chef för konjunkturinstitutet, avser nationalekonomi, särskilt konjunkturforskning. Avlöningsförmånerna vid denna professor belasta konjunkturinstitutets avlöningsanslag. Från och med år 1947 har slutligen, genom donation från arbetsgivarföreningen och industriförbundet, en tredje professor i ämnet inrättats med benämningen nationalekonomi, företrädesvis näringsekonomi. Innehavaren är tillika chef för industriens utredningsinstitut. De båda yngsta professorerna äro personliga och innehavarnas tjänstgöring vid högskolan av inskränkt omfattning.

Departementschefen. Med biträdande av kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlöning av två av de tre professorerna och den personal i övrigt, som innefattas i sagda förslag.

Geografi, särskilt kulturgeografi med ekonomisk geografi.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 docentstipendiat	1	1
— biträdande lärare	1	1
— förste amanuens	—	1
— andre »	1	—

Departementschefen. Jag finner mig böra biträda kanslerns förslag och beräknar i det följande medel till avlöning av den personal, som innefattas i förslaget. Jag anser mig härvid böra erinra om att jag i det föregående vid behandlingen av ämnet geografi inom matematisk-naturvetenskapliga avdelningen i enlighet med kanslerns förslag beräknat medel för avlöning av en förste amanuens mindre än som för närvarande finnes.

¹ Gemensamt med statskunskap.

Nordiska språk.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
1 docentstipendiat	2	1
1 biträdande lärare (arvode 2 000 kr.)	—	—
1 lektor i norska (arvode 8 400 kr.) ..	1 ¹	1 (tilläggsarvode 1 300 kr.) ¹
1 lektor i danska (arvode 8 400 kr.)	1 ¹	1 (tilläggsarvode 1 300 kr.) ¹
kursanslag 3 500 kr.	7 000 kr.	5 000 kr.

Departementschefen. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 26 juni 1947 skall universitetslektorn i holländska språket vid Uppsala universitet vara skyldig att efter kanslerns bestämmande meddela undervisning jämväl vid Stockholms högskola, varvid erforderliga rese- och traktamentskostnader skola bestridas av högskolan. Högskolans styrelse och kanslern ha räknat med, att jämväl universitetslektorerna vid nämnda universitet i norska, danska, italienska, polska och tjeckiska skola meddela undervisning vid högskolan. Styrelsen har därvid beräknat medel under omkostnadsanslaget till bestridande av reseersättnings- och traktamentskostnader åt lektorerna med 1 300 kronor för en var. Kanslern åter har förordat, att en var av lektorerna skulle erhålla ett tilläggsarvode av 1 300 kronor såsom ersättning i ett för allt för av undervisningen vid högskolan föranledda resekostnader m. m. Jag anser mig för egen del böra biträda styrelsens förslag och beräknar alltså icke i det följande medel till tilläggsarvoden åt ifrågavarande lektorer under avlöningsanslaget.

I övrigt biträder jag kanslerns förslag och beräknar alltså i det följande medel till avlöning av en professor och en docentstipendiat ävensom ett kursanslag å 5 000 kronor.

Engelska språket.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
2 biträdande lärare (2 500 kr.) ..	—	—
— docentstipendiat	1	1
— lektor	1 (arv. 10 620 kr.)	1 (arv. 10 620 kr.)
kursanslag (500 kr.)	7 000 kr.	5 000 kr.

Departementschefen. Med biträdande av kanslerns förslag beräknar jag i det följande medel till avlöning av en professor och en docentstipendiat samt till arvode åt en lektor enligt samma grunder som för universitetslektor ävensom ett kursanslag av 5 000 kronor.

¹ Gemensam med Uppsala universitet.

Romanska språk.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— docentstipendiat	1	1
1 lektor i franska (arv. 3 000 kr.)	1 (arv. 10 620 kr.)	1 (arv. 10 620 kr.)
— lektor i italienska	1 ¹	1 (tilläggsarvode 1 300 kr.) ¹

Departementschefen. Beträffande lektorn i italienska hänvisar jag till vad jag anfört under rubriken »Nordiska språk». Då jag i övrigt tillstyrker kanslerns förslag, beräknar jag i det följande medel till avlönande av en professor och en docentstipendiat samt till arvode åt en lektor i franska enligt samma grunder som för universitetslektor.

Tyska språket m. m.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor i tyska	1	1
1 biträdande lärare i tyska (arv. 1 000 kr.)	—	—
1 lektor i tyska (arv. 4 000 kr.)	1 (arv. 10 620 kr.)	1 (arv. 10 620 kr.)
— kursanslag i tyska	1 750 kr.	1 750 kr.
1 ¹ lektor i holländska	1 ¹	1 (tilläggsarvode 1 300 kr.) ¹

Departementschefen. Beträffande lektorn i holländska hänvisar jag till vad jag anfört under rubriken »Nordiska språk». Då jag i övrigt icke funnit anledning till erinran mot kanslerns förslag, beräknar jag i det följande medel till avlönande av professorn och till arvode åt en lektor i tyska enligt samma grunder som för universitetslektor ävensom ett kursanslag av 1 750 kronor.

Slaviska språk.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
1 professor	1	1
— docentstipendiat	1	1
1 biträdande lärare	1	1
1 ² lektor i ryska	1	—
— lektor i polska	1 ¹	1 (tilläggsarvode 1 300 kr.) ¹
— lektor i tjeckiska	1 ¹	1 (tilläggsarvode 1 300 kr.) ¹
— kursanslag	6 000 kr.	—

¹ Gemensam med Uppsala universitet.

² Avlönas nu av medel å ryska institutets stat.

Departementschefen. I fråga om lektorerna i polska och tjeckiska hänvisar jag till vad jag anfört under rubriken »Nordiska språk». I övrigt biträder jag kanslerns förslag och beräknar alltså i det följande medel till avlönande av en professor, en docentstipendiat och en biträdande lärare.

Klassisk fornkunskap och latinska språket.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
2 professorer	2	2
kursanslag 200 kr.	—	—

De klassiska ämnena företrädas vid högskolan av två professorer, nämligen dels Viktor Rydbergsprofessuren i klassisk språkvetenskap och kulturforskning (svarar för examensämnet klassisk fornkunskap och antikens historia), dels ock Wilhelm och Lenna Ericsons professur i latinska språket och litteraturen.

Departementschefen. I det följande beräknar jag medel till upprätthållande av nyssnämnda två professorer.

Finsk-ugriska språk.

Examination i finsk-ugriska språk och ungerska språket, som är särskilt examensämne, förrättas av professorn i finsk-ugriska språk vid universitetet i Uppsala. Undervisning vid högskolan meddelas i finska av en infödd finsk lektor och i ungerska av en tillförordnad lärare. Den finske lektorn åtnjuter ett arvode av 5 500 kronor. Läraren i ungerska är föreståndare för det år 1929 grundade ungerska institutet och har avlönats av ungerska staten enligt avtal, som utlöpt den 30 juni 1947. Under de senaste åren har någon lön emellertid icke utbetalats utan ett arvode utgått av institutets medel. Institutet ingår ej i högskolans budget och erhåller icke något bidrag från högskolan; en mindre lokal har dock upplåtits i en av högskolans fastigheter.

Högskolans styrelse har för nästa budgetår beräknat dels 10 620 kronor till arvode åt en lektor i finska språket, dels ock ett kursanslag av 3 000 kronor för undervisning i ungerska språket.

Kanslern har tillstyrkt styrelsens förslag.

Departementschefen. Jag beräknar i det följande i enlighet med föreliggande förslag dels medel till arvode åt en lektor i finska språket enligt för universitetslektor gällande grunder, dels ock ett kursanslag av 3 000 kronor för undervisning i ungerska språket.

Sinologi.

Ämnet företrädes icke av någon professur vid högskolan. Efter överenskommelse med högskolan och vitterhetsakademien har professorn och föreståndaren för ostasiatiska arkeologiska samlingarna K. B. J. Karlgren, tidi-

gare professor i östasiatisk språkvetenskap och kultur vid Göteborgs högskola, åtagit sig att uppehålla undervisning och examination i sinologi vid högskolan. För detta åtnjuter han nu arvode med 3 600 kronor per år.

Högskolans styrelse har beräknat ett arvode av 5 000 kronor för nästa budgetår. Till stöd härför har anförts, att arvode som tjänstgörande professor vid högskolan icke borde med hänsyn till ämnesrepresentantens ansvarsfulla uppgift sättas lägre än 5 000 kronor årligen, då åliggandena vid högskolan borde omfatta samma undervisning, som gällde för ordinarie professor vid högskolan, samt vederbörlig examination.

Statskontoret anser sig icke kunna tillstyrka den föreslagna arvodesförhöjningen, enär några särskilda skäl därför icke anförts.

Kanslern har tillstyrkt styrelsens förslag.

Departementschefen. I det föregående har jag förordat ett arvode av 4 000 kronor för undervisning och examination i allmän och jämförande etnografi. Jag förordar, att samma belopp beräknas för undervisning och examination i sinologi.

Fonetik samt röst- och talvård.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.	Kanslerns förslag.
Fonetik 500 kr.	4 000 kr.	3 000 kr.
Röst- och talvård (nu inga medel)	4 000 kr.	—

Departementschefen. Jag beräknar i det följande i enlighet med kanslerns förslag ett kursanslag av 3 000 kronor för undervisning i fonetik. Däremot anser jag mig icke kunna förorda, att medel nu beräknas för undervisning i röst- och talvård.

Psykotekniska institutet.

Det av *högskolans styrelse* framlagda statförslaget upptager för psykotekniska institutet utgifter å i runt tal 97 000 kronor, varav 10 800 kronor belöpa i materiel m. m. och återstoden avser lönekostnader, medan ett belopp av 28 000 kronor beräknats inflyta i form av avgifter till institutet och i huvudstaten upptagits under posten »Övriga diverse inkomster».

Institutets nuvarande personalorganisation och den av styrelsen för nästa budgetår föreslagna framgår av följande sammanställning.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.
1 föreståndare (arvode 12 000 kr.) .	1 laborator i Ca 31
3 assistenter (arvodena å 7 800 kr.) .	—
—	1 försöksassistent i Ca 22
—	1 yrkeskonsulent i Ca 21
—	1 förste assistent

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.
3 amanuenser (arvoden å 6 600 kr.)	—
1 amanuens (arvode 6 000 kr.)	—
—	2 förste amanuenser
1 arkivarie (arvode 6 000 kr.)	1 förste arkivbiträde i Ca 15
—	1 kansliskrivare i Ca 15
1 kanslibitråde (arvode 6 000 kr.) .	1 kanslibitråde i Ca 11
1 sekreterare (arvode 500 kr.)	1 sekreterare (arvode 500 kr.)
1 medicinsk konsult (arvode 2 000 kr.)	1 medicinsk konsult (arvode 2 000 kr.)
1 mekaniker (arvode 6 600 kr.) . . .	1 instrumentmakare i Ca 14
1 expeditjonsbiträde (arvode 3 000 kr.)	—
tillfällig personal (2 300 kr.)	—
kursanslag å 2 500 kr.	kursanslag å 3 500 kr.

Statskontoret har anfört, att tillräckligt material icke föreläge för bedömande av riktigheten av de föreslagna lönegradsplaceringarna vid psykotekniska institutet.

Statens lönenämnd har gjort liknande uttalande som statskontoret.

Kanslern har uttalat, att förhållandet mellan institutet och högskolan syntes böra klarläggas. I avbidan å att en sådan reglering kommer till stånd har kanslern ansett, att på högskolans stat borde anvisas ett klumpanslag av 40 000 kronor såsom bidrag till utgifterna vid institutet för avlöningar och materiel m. m. Kanslern har vidare anfört, att institutet under innevarande budgetår åtnjöte, dels ett statsanslag å 20 000 kronor och dels ett anslag av Stockholms stad å 20 000 kronor (tidigare 35 000 kronor) samt att institutets verksamhet i övrigt finansierades genom avgifter för utförda undersökningar och eventuella bidrag från enskilt håll. Kanslern har ansett sig kunna utgå ifrån, att det förordade bidraget å 40 000 kronor jämte de bidrag, som borde kunna påräknas från annat håll, skulle möjliggöra för institutet att fortsätta sin verksamhet i åtminstone samma omfattning som hittills.

Departementschefen. För vart och ett av budgetåren 1946/49 har å riksstaten anvisats ett anslag av 20 000 kronor såsom understöd till verksamheten vid högskolans psykotekniska institut. Stockholms stad har enligt stadsfullmäktiges yttrande i ärendet åren 1946 och 1947 beviljat engångsbidrag till institutet om tillsammans 52 500 kronor. Staden synes därefter ha anvisat ytterligare 20 000 kronor.

Verksamheten vid institutet avser i huvudsak att utarbeta och praktiskt pröva olika psykologiska metoder för personalrekrytering och yrkesrådgivning samt att i anslutning därtill biträda av hithörande frågor intresserade myndigheter, institutioner och företag, såväl som den yrkesväljande ungdom-

men, att bedriva arbetspsykologisk forskning med särskild hänsyn till de psykologiska orsakerna till industri- och trafikolyckor samt att som komplement till den allmänna psykologiundervisningen vid högskolan organisera utbildning i praktiskt tillämpad psykologi.

Institutet är uppenbarligen i stort behov av understöd för sin verksamhet och jag förordar i enlighet med kanslerns förslag, att å högskolans stat upptages ett klumpanslag såsom bidrag till institutets utgifter för avlöningar och materiel m. m. Med hänsyn till de bidrag, som hittills utgått till institutet från stat och kommun, och då institutet av vissa skäl i fortsättningen icke torde kunna påräkna bidrag från enskilt håll i samma omfattning som hittills, vill jag förorda, att bidraget å högskolans stat upptages med högre belopp än kanslern föreslagit. Jag anser mig emellertid icke nu kunna tillstyrka högre bidrag än 50 000 kronor.

Ryska institutet.

Detta institut, vars räkenskaper icke ingå i högskolans ordinarie budget, inrättades år 1944 med stöd av medel, som insamlats från intresserade svenska industriföretag. Institutets syfte är att främja studiet av ryskt språk och rysk kultur. Professorn i slaviska språk är inspektor för institutet. Detta disponerar vissa lokaler i f. d. bergsskolans gamla byggnad i kvarteret Vega vid Drottninggatan, vilken byggnad ingår i statens allmänna fastighetsfond. Ersättning för de av institutet hyresfritt disponerade lokalerna utgår med 11 600 kronor från anslaget till Stockholms högskola: Bidrag till ryska institutet, vilket anslag är uppfört med nyssnämnda belopp. I övrigt har institutets verksamhet bekostats med enskilda medel, vilka emellertid icke beräknas förslå längre än för detta budgetår.

Det av *högskolans styrelse* framlagda statförslaget upptager för ryska institutet utgifter å 57 760 kronor, varav 22 160 kronor avse lönekostnader, 11 600 kronor ersättning till statens fastighetsfond och 24 000 kronor materiel m. m., medan 11 600 kronor upptagits å huvudstatens inkomstsida under posten »Hyror och arrende».

De beräknade lönekostnaderna framgå närmare av efterföljande sammanställning.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.
1 föreståndare (arvode 13 500 kr.)	1 (arvode 13 500 kr.)
1 sekreterare (arvode 500 kr.)	1 (arvode 500 kr.)
1 biblioteksassistent (arvode 6 000 kr.)	—
— förste assistent	1
1 biblioteksamanuens (arvode 2 700 kr.)	—

Kanslern har uttalat, att förhållandet mellan ryska institutet och högskolan syntes böra klarläggas. I avbidan på att en sådan reglering kommer till stånd har kanslern ansett, att å högskolans stat borde anvisas ett

klumpanslag av 25 000 kronor såsom bidrag till utgifterna vid institutet för avlöningar och materiel m. m.

Departementschefen. Enär ryska institutets ekonomi icke är säkerställd längre än till utgången av innevarande budgetår, synes det mig nödvändigt, att det allmänna lämnar institutet ökat stöd. Jag förordar därför i enlighet med kanslerns förslag, att å högskolans stat upptages ett klumpanslag av 25 000 kronor såsom bidrag till institutet.

Humanistiska biblioteket.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.
1 bibliotekarie (lön 12 096 kr.)	1 Ca 27
1 amanuens (lön 7 392 kr.)	1 Ca 17 ¹
1 kanslibitråde (lön 5 292 kr.)	1 Ca 15 ²
1 skrivbiträde (lön 5 016 kr.)	1 Ca 8
1 biblioteksvaktmästare (lön 5 916 kr.)	1 Ca 11 ³
1 expeditivakt (arvode 3 600 kr.)	1 (arvode 3 600 kr.)
1 » (arvode 2 700 kr.)	1 (arvode 2 700 kr.)
extra personal (7 500 kr.)	10 000 kr. ⁴

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran mot att bibliotekarien erhåller lön efter 27 lönegraden. Vidkommande de föreslagna befattningarna som biblioteksamanuens och som biblioteksassistent i 17 respektive 15 lönegraden uttalar lönenämnden, att frågan om löneställningen för ifrågavarande tjänster syntes bli beroende av resultatet av det åt 1947 års löneutredning, avseende vissa biblioteksbiträden, lämnade utredningsuppdraget. Beträffande den föreslagna förste expeditivakten anser lönenämnden, att tjänsten i enlighet med de lönesättningsnormer, som tillämpas beträffande expeditivaktspersonalen vid bibliotek och arkiv, icke bör upptagas högre än som expeditivaktsbefattning i 10 lönegraden.

Statskontoret har icke framställt erinran mot att bibliotekarien erhåller lön efter 27 lönegraden. Den som biblioteksamanuens upptagne befattningshavaren anser ämbetsverket böra såsom biblioteksassistent placeras i 15 lönegraden, medan ett av de två i 15 respektive 8 lönegraden upptagna biträdena anses böra kunna upptagas som kanslibitråde i 11 lönegraden. Den nuvarande biblioteksvaktmästaren föreslås skola placeras som expeditivakt i 10 lönegraden.

Kanslern har av skäl, som redovisats i det föregående under rubriken »Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen», ansett det riktigast att i sitt förslag räkna med de nuvarande avlöningsbeloppen för bibliotekspersonalen och avstå från att lönegrads placera densamma. Till avlöande av extra personal vid biblioteket har kanslern beräknat 10 000 kronor.

¹ Tjänstebestämmelse biblioteksamanuens.

² » biblioteksassistent.

³ » förste expeditivakt.

⁴ Upptaget under anslaget till materiel m. m.

Departementschefen. Av tekniska skäl är det önskvärt, att personalen vid högskolan i största möjliga utsträckning överföres till lönegradsplacerade tjänster. Några avgörande skäl mot en sådan åtgärd i fråga om bibliotekspersonalen vid humanistiska biblioteket synes mig icke föreligga, varför jag förordar, att de befattningshavare, som enligt styrelsens förslag skulle erhålla lönegradsplacerade tjänster, nu inplaceras i lönegrad. Vissa vanskligheter föreligga emellertid härvid på grund av att tillräckligt material icke föreligger för bedömande av den riktiga lönegradsplaceringen och med hänsyn bland annat till att ställning ännu icke tagits till resultatet av det åt 1947 års löneutredning, avseende vissa biblioteksbiträden, lämnade utredningsuppdraget. En viss försiktighet är därför påkallad vid bestämmandet av lönegraderna, och den nu förordade lönegradsplaceringen för vissa av befattningshavarna bör därför framdeles upptagas till omprövning.

Jag anser mig böra förorda, att bibliotekarien i enlighet med styrelsens förslag, vilket lämnats utan erinran av statskontoret och lönenämnden, inplaceras i 27 lönegraden. Amanuensen torde tills vidare i enlighet med statskontorets förslag böra under tjänstebestämmelsen biblioteksassistent hänföras till 15 lönegraden, medan kanslibiträdet i anslutning till statskontorets förslag synes böra placeras i 11 lönegraden. Löneställningen för skrivbiträdet bör avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436. Biblioteksvaktmästaren bör i enlighet med statskontorets och lönenämndens förslag såsom expeditionsvakt upptagas i 10 lönegraden.

Jag beräknar därför i det följande medel till avlönande av följande tjänstemän med lön enligt löneplan, nämligen 1 bibliotekarie i Ce 27, 1 biblioteksassistent i Ce 15, 1 kanslibiträde i Ce 11, 1 kontorsbiträde (Cf 4—Ce 8) och 1 expeditionsvakt i Ce 10. Därjämte beräknar jag sammanlagt 6 300 kronor till arvoden åt två expeditionsvakter och 10 000 kronor till extra personal.

Sammanfattning.

Sammanfattningsvis innebär mitt förslag i fråga om humanistiska avdelningen, att medel böra beräknas till avlönande av följande personal, nämligen

- 23 professorer
- 9 docentstipendiater
- 6 biträdande lärare
- 4 lektorer
- 2 förste amanuenser
- 4 andre amanuenser
- 1 tredje amanuens
- 1 bibliotekarie i Ce 27
- 1 biblioteksassistent i Ce 15
- 2 kanslibiträden i Ce 11

- 1 expeditiönsvakt i Ce 10
- 1 kontorsbiträde (Cf 4—Ce 8)
- 1 vaktmästarbiträde (arvode)
- 2 expeditiönsvakter (arvodena).

Därutöver skulle erfordras, för undervisning i etnografi ett arvode å 4 000 kronor, för undervisning i sinologi ett arvode å likaledes 4 000 kronor, till kursanslag tillhopa 24 750 kronor, till extra personal vid humanistiska biblioteket 10 000 kronor, som bidrag till nordiska museet 22 000 kronor, som bidrag till psykotekniska institutet 50 000 kronor och som bidrag till ryska institutet 25 000 kronor.

d. Allmänna avdelningen m. m.

Den allmänna avdelningen omfattar den gemensamma förvaltningspersonalen samt viss ekonomipersonal.

Av efterföljande sammanställning framgår de nuvarande personalförhållandena samt *högskolestyrelsens* förslag i ämnet.

Nuvarande förhållanden.	Styrelsens förslag.
<i>Rektor och styrelse m. m.:</i>	<i>Rektor och styrelse m. m.:</i>
Rektor (arvode 2 000 kr.)	Rektor (arvode 3 000 kr.)
Revision (2 300 kr.)	Styrelse och revision (9 300 kr.)
Styrelsens sekreterare (arvode 2 400 kr.)	Styrelsens sekreterare (arvode 2 400 kr.)

<i>Kansliet och kassaförvaltningen:</i>	<i>Kansliet och kassaförvaltningen:</i>
1 sekreterare (lön 16 164 kr.)	1 akademisekreterare i Ca 31
1 kamrerare (lön 16 164 kr.)	1 akademiräntmästare i Ca 31
—	1 biträdande sekreterare i Ca 27
1 kassör (lön 9 660 + tillägg 500 kr.)	1 bokhållare i Ca 21
1 kassörsassistent (lön 7 092 + tillägg 1 000 kr.)	1 kontorsskrivare i Ca 19
1 kanslibiträde (lön 7 392 + tillägg 415 kr.)	1 kansliskrivare i Ca 15
1 kanslibiträde (lön 6 816 kr.)	1 » i Ca 15
2 kanslibitraden (lön högst 5 592 kr.)	2 kontorsbitraden i Ca 8
2 kontorsbitraden (lön högst 5 292 kr.)	2 » i Ca 8
1 telefonist (lön 5 916 kr.)	2 telefonister i Ca 8
1 vaktmästare (lön 5 292 + tillägg 600 kr.)	1 förste expeditiönsvakt i Cg 11
1 expeditiönsvakt (lön 5 292 + tillägg 300 kr.)	1 expeditiönsvakt i Ca 9
1 expeditiönsvakt (lön 5 292 kr.)	1 » i Ca 9

Nuvarande förhållanden.

Styrelsens förslag.

*Ekonomipersonal:**Ekonomipersonal:*

1 förste maskinist (lön 7 092 kr.) ..	1 maskinist i Ca 13
1 andre » (lön 6 516 kr.) ..	1 värmeledningsskötare och reparatör i Ca 11
1 tredje » (lön 5 916 kr.) ..	1 eldare i Ca 10
1 maskinistbiträde (arvode 4 740 kr.)	1 » i Cg 7
1 vaktmästare (lön 6 228 kr.)	1 förste expeditionsvakt i Ca 11
1 » (arvode 5 400 kr.) ..	1 expeditionsvakt i Ca 9
1 » (lön 6 228 kr.)	1 » i Ca 9
Portvakter m. fl. (arvodena å tillhopa 9 525 kr.)	Portvakter m. fl. (arvodena å tillhopa 9 525 kr.)

Rektor och styrelse m. m. *Högskolans styrelse* har anfört följande.

Rektors honorarium har beräknats till 3 000 kronor. Då detta belopp med 1 800 kronor understiger motsvarande honorarium för tekniska högskolans rektor torde summan snarast kunna anses såsom tilltagen i underkant.

Beträffande styrelsen har hittills gällt den regeln, att styrelsens medlemmar ej uppburit något arvode. Styrelsens sekreterare åtnjuter för närvarande en årlig ersättning om 2 400 kronor. Revisorer erhålla ej någon gottgörelse. Den revisionsbyrå, som förrättar den löpande sifferrevisionen, har betingat sig en årlig ersättning av 2 300 kronor.

Med den omfattning, som högskolans verksamhet numera fått, synes det rimligt, att såväl styrelseledamöter som revisorer erhålla en viss gottgörelse, närmast att betrakta såsom ersättning för eventuella rese- och traktementskostnader. Styrelsen har förslagsvis stannat vid ett belopp av 400 kronor för styrelseledamot och 200 kronor för revisor samt för ordföranden i respektive styrelsen och revisionen 1 000 kronor till vardera. I fråga om sekreteraren och sifferrevisionen föreslås ingen ändring.

Kanslern har tillstyrkt, att rektors honorarium utgår med 3 000 kronor. Däremot har kanslern icke räknat med att befattningen som styrelsens sekreterare skulle bibehållas. Såsom skäl härför har kanslern anfört, att den av honom förordade förstärkningen av de kvalificerade arbetskrafterna inom högskolans administration syntes möjliggöra för högskolans sekreterare att ombesörja de sekreterargöromål, som sammanhänge med styrelsens verksamhet. Kanslern ville även erinra om att styrelsen enligt den nya ordningen syntes få en i viss mån ändrad ställning. Till »styrelse och revision» har kanslern beräknat 5 000 kronor utan att närmare angiva, på vad sätt dessa medel skulle disponeras.

Kansliet och kassaförvaltningen.

Sekreteraren och kamreraren. Beträffande dessa tjänstemäns arbetsuppgifter har *högskolans styrelse* anfört i huvudsak följande.

Sekreteraren biträder rektor i hans ämbetsutövning i vad den avser de administrativa ärendena och är chef för högskolans kansli. I denna egenskap leder och övervakar han arbetet inom kansliet och svarar för ärendenas behöriga gång.

Han är sekreterare i lärarrådet, rektorsnämnden och högskolans tre fakulteter samt i permanenta och (i regel) i tillfälliga nämnder och kommittéer; han är sålunda ansvarig för ärendenas beredning, för protokollen och för expeditionerna.

Sekreteraren kontrollerar inskrivningshandlingarna samt kontrasignerar studentbrev och undertecknar tentamensböckerna. Jämväl kontrollen av examensansökningarna och kontrasignationen av examensbetygen i de tre fakulteterna åvilar honom.

Behandlingen av samtliga stipendieärenden vid högskolan ombesörjes av sekreteraren, som låter upprätta tabläer över de sökande, granskar ansökningshandlingarna och deltar i stipendieärendenas beredning i fakulteternas stipendiekommittéer samt svarar för beslutens delgivning och stipendiernas utanordnande genom högskolans kassaförvaltning.

Sekreteraren svarar för redigeringen av högskolans officiella tryck: föreläsningsskatalogerna (2 delar höst och vår), årsberättelsen samt fakulteternas studiehandböcker.

Han har att besvara förfrågningar vid besök eller per telefon och brevledes av lärare och studenter vid högskolan samt av allmänheten. Förfrågningarna ta mycken tid i anspråk — det händer inte så sällan, att praktiskt taget hela arbetsdagen går åt härtill.

Sekreteraretjänsten föreslås erhålla tjänstebenenämningen akademisekreterare.

Kamreraren är chef för kassaförvaltningen och tillika personalchef för den icke vetenskapliga personalen vid högskolan, biträder rektor i dennes ämbetsutövning beträffande ekonomiska ärenden och är föredragande inför styrelsen i alla dylika ärenden, däribland även de ofta besvärliga placeringsfrågorna. Förvaltningen av högskolans fonder handhaves visserligen av Stockholms stads drätseleinämnd, men om- eller nyplaceringar avgöras i styrelsen efter av kamreraren verkställda utredningar. Han upprättar alla petitaskrivelser och uppgör årligen förslag till högskolans inkomst- och utgiftsstat. Han är vidare självständig förvaltare av och vice värd för högskolans samtliga fastigheter: 9 institutionsbyggnader och 4 hyresfastigheter, vilkas sammanlagda taxeringsvärde uppgår till 8 813 000 kronor. Hyresfastigheterna innehålla 109 lägenheter och lokaler med en sammanlagd årshyra av 183 635 kronor, vartill komma varierande tillägg för värme och varmvatten.

Högskolan, som hittills till stor del levt på sina fonder och donationer, beräknas vid ingången av budgetåret 1948/49 hava fonder på sammanlagt över 20 000 000 kronor. Av detta belopp är cirka 1 500 000 kronor placerade i aktier, 8 000 000 kronor i obligationer, 870 000 kronor i reverser, 8 300 000 kronor i inteckningar och 1 500 000 kronor i hyresfastigheter. Högskolans balansräkning för år 1946 (den senast tillgängliga) slutar på 25 212 472 kronor 26 öre och omslutningen för sagda år torde hava över-

stigit 4 000 000 kronor. Antalet verifikationer uppgick år 1947 till 9 546 förutom avlöningsverifikationer, vilka redovisas i en särskild avlöningsbok och utgjorde cirka 3 200.

Kamrerartjänsten föreslås ombildad till räntmästartjänst.

Under framhållande av att någon differentiering av ifrågavarande tjänster på skilda lönegrader icke gärna kunde ske föreslår styrelsen, att de inplaceras i 31 lönegraden och anför vidare:

Påpekas må, att räntmästartjänsterna vid Uppsala och Lunds universitet äro placerade i Ca 33 respektive Ca 32, varjämte i proposition 1947:152 föreslagits att å förstnämnda befattning från och med nästkommande budgetår skall utgå avlöningsförstärkning med 6 000 kronor för år. Vid nämnda universitet äro vidare tjänsterna som sekreterare respektive som sekreterare, tillika ombudsman, uppförda i Ca 31. I betraktande av de lönegrader, som sålunda ansetts böra ifrågakomma för motsvarande befattningshavare vid universiteten synes en lön efter Ca 31 för akademisekreteraren och räntmästaren vid Stockholms högskola fullt motiverad.

Vid sitt avgivande av förslag om löneställningen för sekreteraren och kamreraren har högskolestyrelsen icke förbisett, att högskolesekreteraren och högskoleintendenten vid tekniska högskolan i Stockholm äro inplacerade i Ca 30. Uppmärksammas må emellertid, att vid avvägningen av lönegradsplaceringen för dessa tjänstemän viss hänsyn torde ha tillmätts det förhållandet, att byråchefen vid överstyrelsen för de tekniska högskolorna avsetts skola tillhandagå tekniska högskolan liksom ock Chalmers tekniska högskola med kvalificerad administrativ-juridisk rådgivning.

Statskontoret har framhållit, att vad i ärendet anförts icke utgjorde tillräckliga skäl för placering av dessa befattningshavare i högre lönegrad än motsvarande befattningshavare vid tekniska högskolan i Stockholm. Överstyrelsen för de tekniska högskolorna motsvarades beträffande Stockholms högskola av universitetskanslersämbetet.

Statens lönenämnd har övervägt, huruvida icke ifrågavarande båda befattningar borde hänföras till den lönegrad — Ca 30 — som fastställts för högskolesekreteraren och högskoleintendenten vid tekniska högskolan i Stockholm. Då förhållandena vid Stockholms högskola i nu förevarande avseende syntes vara att närmast jämföra med motsvarande förhållanden vid universiteten, ville dock lönenämnden ej motsätta sig bifall till den av högskolestyrelsen föreslagna lönegradsplaceringen. Enligt lönenämndens mening borde tjänsterna uppföras under beteckningen högskolesekreterare respektive högskoleintendent.

Riksräkenskapsverket förordar, att ifrågavarande två tjänster placeras i 30 lönegraden under beteckningen högskolesekreterare respektive högskoleintendent.

Med hänsyn till omfattningen och arten av arbetsuppgifterna synes enligt riksräkenskapsverkets uppfattning högskolans kamrerare icke böra erhålla högre löneställning än motsvarande befattningshavare vid tekniska högskolan i Stockholm och sålunda placeras i lönegrad 30. Då tjänstetiteln

räntmästare bör förbehållas statsuniversiteten, torde befattningen böra benämnas högskoleintendent. I analogi härmed bör innehavaren av sekretariatjänsten, likaledes med placering i lönegrad 30, erhålla titeln högskolesekreterare. Båda befattningshavarna böra inplaceras i löneklass 31, vilket exakt motsvarar nu utgående avlöning, med rätt att för ytterligare löneklassuppflyttning räkna tillgodo tiden från och med den 1 juli 1947, då senaste lönereglering för ifrågakvarande personal ägde rum.

Kanslern har bestämt avrätt från att placera sekretären och kamreren i lägre lönegrad än den av högskolans styrelse föreslagna. Beträffande benämningen å tjänsterna har kanslern förordat, att de nuvarande benämningarna tills vidare bibehållas.

I fråga om Stockholms högskola — som ju i realiteten fungerar som ett universitet med 3 fakulteter — gäller liksom beträffande statsuniversiteten, att rektor och ledamöterna i de beslutande instanserna i allmänhet sakna tidigare administrativ erfarenhet, vartill kommer, att de utses endast för vissa år i sänder. Deras egentliga uppgifter ligga ju även inom helt andra områden. Det är därför av synnerlig vikt, att beredningen och den förberedande handläggningen av högskolans administrativa och ekonomiska ärenden handhas av personer med verkligt god kompetens på ifrågakvarande områden. Jag måste därför bestämt avråda från att placera de båda chefs-tjänsterna — på kansliavdelningen respektive den ekonomiska avdelningen — i lägre lönegrad än den av styrelsen föreslagna d. v. s. 31 lönegraden. Erinras må, att förslag föreligger om en avsevärd avlöningsförhöjning för innehavarna av motsvarande tjänster vid statsuniversiteten.

Styrelsen har föreslagit, att innehavaren av sekretariatjänsten skulle benämnas akademisekreterare och innehavaren av kamrerarbefattningen akademiräntmästare. Dessa benämningar, som vid de båda statsuniversiteten stödja sig på sekelgammal tradition, synas mig i nu förevarande fall ej vara lämpliga. Men jag anser ej heller att de vid fackhögskolorna brukliga benämningarna, högskolesekreterare respektive högskoleintendent, passa för här ifrågakvarande tjänster. Här är det dock fråga om en läroanstalt, som reellt sett fungerar som ett universitet. Det kan ifrågasättas, om ej spørsmålet om ifrågakvarande befattningshavares tjänstetitel bör prövas i samband med handläggningen av ärendet rörande den blivande nya stadgan för högskolan och de nuvarande benämningarna behållas i staten för nästkommande budgetår.

Biträdande sekreterare. Till stöd för förslaget om inrättande av en tjänst såsom biträdande sekreterare i lönegrad 27 har *högskolans styrelse* anfört följande.

Av redogörelsen för sekretärens arbetsuppgifter torde utan vidare framgå att de numera till arten och omfattningen äro så betydande, att behov av biträde åt sekretären är erforderligt. En tänkbar möjlighet att åvägbringa lättnader i sekretärens arbetsbörda vore att låta en biträdande sekreterare taga hand om ärendena i en eller två av fakulteterna. Emellertid har den nuvarande ordningen med en gemensam sekreterare i samtliga organ i högskolans administration visat så stora fördelar, att den icke bör brytas. Den erforderliga lättnaden torde i stället lämpligen böra ske genom att sekretären erhåller ett biträde vid fullgörandet av uppgifter av mera

kvalificerad art, exempelvis beredningen av vissa ärenden, utförandet av erforderliga utredningar och dylikt. Självständigt skulle den biträdande sekreteraren handhava exempelvis inskrivningsärendena (kontrollen av inskrivningshandlingarna och undertecknandet av tentamensböckerna) samt redigeringen av högskolans officiella tryck. Slutligen skulle han i förekommande fall vikariera för sekreteraren. En svaghet i kansliets nuvarande organisation är onekligen, att någon ersättare för sekreteraren, exempelvis vid sjukdomsfall, ej finnes att tillgå. Med hänsyn till de kvalificerade uppgifter som sålunda skulle åvila den biträdande sekreteraren och det krav på utbildning, som måste ställas på honom, torde han icke kunna placeras i lägre lönegrad än Ca 27.

Statskontoret och *lönenämnden* ha icke framställt erinran mot den föreslagna löneställningen för biträdande sekreteraren.

Kanslern tillstyrker inrättandet av en ny befattning såsom biträdande sekreterare i Ce 27.

Kassören. *Styrelsen* anför:

Å högskolans kassör ankommer att med hjälp av 2 kontorsbiträden handha den dagliga bokföringen av högskolans inkomster och utgifter samt att se till och kontrollera att överföringar sker till huvudboken. Den årliga omslutningen till den del den berör kassörens arbetsområde uppgår till mellan 3 och 4 miljoner kronor. Kassören har vidare till uppgift att månatligen tillställa de olika vetenskapliga institutionerna kontoutdrag utvisande av respektive institution under månaden förbrukade medel, att ombesörja bokföringen av högskolans intäkter (från staten, Stockholms stad eller enskilda), att redovisa högskolans utgifter till myndigheter eller enskilda, att jämte kamreraren underskriva utanordningsbeslut, vilka därefter attesteras av rektor, att uppgöra avlöningslistor samt att verkställa källskatteavdrag för omkring 300 befattningshavare. Det årliga bokslutsarbetet ankommer på kassören, ehuru detta sker på kamrerarens ansvar. Vid kortare ledighet för kamreraren åligger det kassören att fullgöra kamrerargöromål.

För nu ifrågasvarande arbetsuppgifter föreslår styrelsen en bokhållartjänst (Ca 21).

Statskontoret anser, att kassören bör med oförändrad tjänstetitel placeras i 15 lönegraden liksom vid tekniska högskolan i Stockholm.

Lönenämnden föreslår, att kassören erhåller ställning som bokhållare (eventuellt kontorsskrivare) i Ca 19.

Riksräkenskapsverket framhåller, att kassören för närvarande åtnjuter en årslön av 9 660 kronor, motsvarande 21 löneklassen. Ämbetsverket anser det därför lämpligt, att vederbörande befattningshavare inplaceras i lönegrad 18 löneklass 21 med bibehållande av nuvarande tjänstebestämmelse, varvid nu utgående tilläggsarvode bör indragas vid tjänsteinnehavarens avgång.

Kanslern yttrar, att samma synpunkter, som av honom anförts rörande tjänsterna såsom sekreterare och kamrerare, enligt hans mening även talade emot, att deras närmaste män — den nye biträdande sekreteraren och bokhållaren (den nuvarande kassören) placerades i lägre lönegrad än de av

styrelsen föreslagna, 27, respektive 21 lönegraden. Ifrågavarande befattningshavare måste ju vara kompetenta att vikariera för sina förmän vid semester och ledighet på grund av sjukdom etc. och skulle enligt vad kanslern inhämtat självständigt handlägga vissa grupper av ärenden.

Kassörsassistenten. Styrelsen anför:

Vid högskolan finnes nu en kontorist, som biträder den nuvarande kamreraren med vice-värdskapet över högskolans fastigheter, såväl institutionsfastigheter som av högskolan förvärvade bostadsfastigheter. I detta hänseende åligger det exempelvis kontoristen att infordra kostnadsanbud i samband med beslutade reparationer av fastigheterna samt att verkställa viss prövning av anbudena. Bland övriga göromål må nämnas, att kontoristen sköter huvudkassan och verkställer de dagliga utbetalningarna. De kontanta utbetalningarna kunna uppskattningsvis angivas till 10 000 kronor per vecka. Härtill komma postgiroutbetalningar till varierande belopp. Kontoristen har vidare hand om bokföringen beträffande högskolans hyresfastigheter.

Den nuvarande tjänsten synes lämpligen böra ombildas till kontorsskrivarbefattning (Ca 19).

Statskontoret anser, att kassörsassistenten bör benämnas kontorist och hänföras till 13 lönegraden.

Lönenämnden föreslår, att kassörsassistenten uppföres såsom kassör i Ca 16.

Riksräkenskapsverket anför, att kassörsassistentbefattningen syntes böra omändras till en kontoristtjänst i lönegrad 13, varvid den nuvarande befattningshavaren med hänsyn till faktiskt utgående löneförmåner borde placeras i löneklass 14. Då vederbörande lön omreglerats från och med den 1 januari 1948, borde tid för fortsatt löneklassuppflyttning tillgodoräknas från sistnämnda datum. Det särskilda tilläggsarvode, som kassörsassistenten för närvarande åtnjöte, borde indragas vid dennes avgång.

Kanslern förordar, att kassörsassistenten under benämningen kontorsskrivare inplaceras i Ce 19.

Ombildning av två kanslibiträdestjänster till kansliskrivartjänster. *Styrelsen* anför:

Å högskolans kansliexpedition tjänstgör ett kanslibitråde. På ifrågavarande befattningshavare ankommer bland annat att uppbära alla inskrivnings-, termins- och examensavgifter (350 000 — 400 000 kronor för år), varvid beträffande terminsavgifterna särskilt må framhållas att dessa avgifter variera beroende på dels studietidens längd (nedsättning i avgifter efter viss studietid) dels ock eventuellt tidigare studier vid universitet eller annan högskola (i allmänhet finnes ett 10-tal olika kombinationer av terminsavgifter men härutöver kunna en mängd specialfall uppkomma), att taga emot ansökningshandlingar till examen, att verkställa en första kontroll av examensböcker och därvid tillse, att tentamensbetyg alltjämt är giltigt, att utskriwa examensbetyg, att lämna upplysningar rörande examensfordringar vilket förutsätter god kännedom om examensstadgan, att matrikelföra tentamina, samt att självständigt uppräta disputationstopkoll.

Styrelsen vill föreslå, att för nu ifrågakvarande göromål inrättas en kansliskrivartjänst (Ca 15).

Å högskolans kansli föreligger behov av en befattningshavare, som i tal och skrift behärskar tyska, engelska och franska språken samt tillika är perfekt stenograf och maskinskriverska. Med hänsyn till de kompetensfordringar, som måste krävas av förevarande befattningshavare, som nu är placerad som kanslibiträde, vill styrelsen hemställa om inrättande av ytterligare en kansliskrivartjänst (Ca 15).

Statskontoret anser, att endast ett av de nuvarande kanslibiträderna bör erhålla ställning som kansliskrivare i 15 lönegraden.

Lönenämnden anser sig kunna biträda högskolestyrelsens förslag.

Riksräkenskapsverket anser lämpligt, att det kanslibiträde, som bland annat har att uppbära inskrivnings-, termins- och examensavgifter, erhåller ställning som kontorist i 13:15 och det andra kanslibiträdet under oförändrad benämning i 11:13. Den föreslagna löneställningen motsvarade nu utgående avlöningsförmåner för befattningshavarna; det till kontoristen utgående särskilda tilläggsarvodet borde indragas vid vederbörandes avgång från tjänsten. Tid för fortsatt uppflyttning i löneklass borde räknas från och med den 1 juli 1947.

Kanslern föreslår, att det kanslibiträde, som bland annat har att uppbära inskrivnings-, termins- och examensavgifter, erhåller ställning som kansliskrivare i Ce 15 och att det andra kanslibiträdet under oförändrad benämning hänföres till 11 lönegraden.

Övrig personal vid kansliet och kassaförvaltningen. *Remissmyndigheterna* ha tillstyrkt eller lämnat utan erinran de av högskolans styrelse föreslagna lönegraderna och tjänstebestämmelserna för här ifrågakvarande personal, varvid förutsatts, att löneställningen för kontorsbiträden och telefonister borde avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436. *Kanslern* har icke ansett sig nu böra tillstyrka, att medel beräknas till anställande av ytterligare en telefonist.

Ekonomicentral. *Remissmyndigheterna* ha tillstyrkt eller lämnat utan erinran de av styrelsen föreslagna lönegraderna och tjänstebestämmelserna för här ifrågakvarande personal. *Lönenämnden* har därvid uttalat, att den i Cg 7 placerade eldaren enligt nämndens mening borde efter lämplig prövotid upptagas i Cg 9 och, därest stadigvarande behov föreläge av denna tjänst, jämväl förenas med pensionsrätt. *Kanslern* har beräknat ett belopp av 15 000 kronor till arvodesavlönad extra personal.

Departementschefen. Till honorarium åt rektor torde i enlighet med föreliggande förslag böra beräknas 3 000 kronor. Förslaget om medelsanvisning till arvoden åt styrelsens ledamöter är jag icke beredd att nu tillstyrka. Ehuru jag anser mig böra biträda föreliggande förslag om inrättande av en ny tjänst såsom biträdande sekreterare vid högskolan, är jag emellertid tveksam, om den nu befintliga arvodesbefattningen såsom styrelsens sekre-

terare bör indragas, såsom kanslern ifrågasatt. Det torde i första hand få ankomma på den nya styrelsen för högskolan att bedöma behovet och lämpligheten av att ha en särskild sekreterare, vilken såsom nu är fallet icke tillhör kanslipersonalen vid högskolan. Jag anser mig därför för nästa budgetår böra beräkna oförändrat belopp, 2 400 kronor, till arvode åt styrelsens sekreterare.

Enligt gällande avtal skall granskningen av högskolans förvaltning ske genom fyra revisorer, av vilka Kungl. Maj:t utser två och Stockholms stad likaledes två. Sifferrevision synes härjämte, såsom styrelsen förutsatt, böra ske i hittillsvarande ordning. Till bestridande av utgifterna för revision torde böra beräknas 5 000 kronor. Medel för ändamålet torde lämpligen böra beräknas under omkostnadsanslaget.

I fråga om lönegradsplaceringen av vissa befattningshavare vid kansliet och kassaförvaltningen äro remissmyndigheterna icke ense. Vad först beträffar löneställningen för sekreteraren och för kamreraren synes mig vissa skäl tala för att de i enlighet med styrelsens förslag, vilket godtagits av lönenämnden och som kanslern ansett innebära den lägsta lönegrad, som borde ifrågakomma, placeras i 31 lönegraden. Jag erinrar emellertid om att förslag föreligger om en förbättrad löneställning för motsvarande befattningshavare vid statsuniversiteten. I avvaktan på ett slutligt ställningstagande till detta förslag anser jag mig böra stanna vid att förorda, att sekreteraren och kamreraren nu placeras i 30 lönegraden med bibehållande av nuvarande tjänstebestämmelser. Tjänsten såsom biträdande sekreterare bör i enlighet med styrelsens förslag, mot vilket erinran icke framställts, placeras i 27 lönegraden. Kassören torde i anslutning till lönenämndens förslag böra erhålla ställning såsom bokhållare med placering i 19 lönegraden, medan kassörsassistenten synes mig böra under tjänstebestämmelsen kassör placeras i 15 lönegraden. Av de två kanslibiträden, som enligt styrelsens förslag skulle erhålla ställning som kansliskrivare i 15 lönegraden, torde endast det kanslibiträde, som bland annat har att uppbära inskrivnings-, termins- och examensavgifter, böra erhålla dylik ställning. Det andra kanslibiträdet torde med hänsyn till sina arbetsuppgifter, vilka förutsätta mycket goda kunskaper i främmande språk, böra under tjänstebestämmelsen kontorist hänföras till 13 lönegraden. Jag anser mig icke nu böra beräkna medel för anställande av ytterligare en telefonist. För den nuvarande telefonisten och för de av styrelsen såsom kontorsbiträden upptagna befattningshavarna bör löneställningen avvägas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436. Styrelsens förslag i fråga om löneställningen och tjänstebestämmelserna för övrig personal vid kansliet och kassaförvaltningen och för ekonomipersonalen har icke givit mig anledning till erinran. Jag beräknar därför i det följande medel till avlönande av följande lönegradsplacerad personal:

Kansliet och kassaförvaltningen.

- 1 sekreterare i Ce 30
- 1 kamrerare i Ce 30
- 1 biträdande sekreterare i Ce 27
- 1 bokhållare i Ce 19
- 1 kassör i Ce 15
- 1 kansliskrivare i Ce 15
- 1 kontorist i Ce 13
- 4 kontorsbiträden (Cf 4—Ce 8)
- 1 telefonist (Cf 4—Ce 8)
- 1 förste expeditionsvakt i Cg 11
- 2 expeditionsvakter i Ce 9.

Ekonomipersonal.

- 1 maskinist i Ce 13
- 1 värmeledningsskötare och reparatör i Ce 11
- 1 eldare i Ce 10
- 1 » i Cg 7
- 1 förste expeditionsvakt i Ce 11
- 2 expeditionsvakter i Ce 9.

Jag beräknar vidare under avlöningsposten 3 000 kronor till honorarium åt rektor, 2 400 kronor till arvode åt styrelsens sekreterare och 15 000 kronor till avlönande av portvakter, föreläsningvakter och extra personal i övrigt.

e. Beräkning av avlöningsposten m. m.

Kanslern har vid bifall till de av kanslern framlagda förslagen beräknat medelsbehovet till avlöningar till i runt tal 2 178 000 kronor. Häri ingår ett belopp av 20 000 kronor för vikariatsersättningar till lärare och lönegradsplacerade befattningshavare. De av kanslern förordade klumpanslagen å tillhoppa 135 000 kronor till Wenner-Grens institut, institutet för folk-livsforskning (nordiska museet), psykotekniska institutet och ryska institutet har kanslern ansett böra redovisas under en särskild utgiftspost i huvudstaten, benämnd Bidrag till vissa institutioner.

Departementschefen. Medelsbehovet till avlöningar kan icke mer exakt beräknas, innan befattningshavarna i förekommande fall inplacerats i löneklass. Jag anser mig vid beräkningen av medelsbehovet kunna utgå från det av kanslern angivna beloppet, 2 178 000 kronor. Å ena sidan minskas medelsbehovet bland annat av att jag i det föregående räknat med en något mindre personalorganisation än kanslern. Å andra sidan medför den förordade höjningen av det provisoriska lönetillägget till professorer och laboratorer ett ökat medelsbehov. Med hänsyn till nämnda faktorer

uppskattar jag medelsbehovet till i runt tal 2 190 000 kronor. Avlöningsposten torde alltså bära i huvudstaten uppföras med ett förslagsvis be-tecknat belopp av 2 190 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa avlöningsstat.

De av mig i det föregående förordade klumpanslagen å tillhopa (50 000 + + 22 000 + 50 000 + 25 000 =) 147 000 kronor till vissa institutioner (Wenner-Grens institut, nordiska museet, psykotekniska institutet och ryska institutet) torde i enlighet med kanslerns förslag bära redovisas under en särskild utgiftspost i huvudstaten, benämnd Bidrag till vissa institutio-ner, vilken post alltså bör upptagas med ett obetecknat belopp av 147 000 kronor.

2. Omkostnader.

Denna utgiftspost, som i statförslaget upptagits med 512 000 kronor, har *högskolans styrelse* föreslagit skola disponeras på sätt framgår av efter-följande sammanställning. Av denna framgår jämväl högskolans utgifter, i den mån uppgift därom kunnat erhållas, för motsvarande ändamål under kalenderåren 1947 och 1948 (siffrorna för sistnämnda år äro endast preli-minära) och *kanslerns* förslag i ämnet.

Omkostnadsstat.

	Utgifter kalenderåret 1947, kronor	Utgifter kalenderåret 1948, kronor	Av styrelsen för 1949/50 föreslagna belopp, kronor	Av kanslern för 1949/50 föreslagna belopp, kronor
1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i> . . .	—	—	10 000	1 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	130 300	137 500	168 000	140 000
3. Telefon, skrivmateriel och expen- ser i övrigt	33 700	52 800	45 000	40 000
4. Tryckningskostnader, <i>förslagsvis</i> .	10 700	13 500	20 000	20 000
5. Renhållning och städning, <i>förslags- vis</i>	73 300	84 400	95 000	90 000
6. Underhåll av byggnader m. m. . .	46 500	63 200	90 000	70 000
7. Hyror, <i>förslagsvis</i>	22 200	22 500	30 000	23 000
8. Försäkringar, <i>förslagsvis</i>	8 000	7 200	10 000	10 000
9. Räntor och amorteringar, <i>förslags- vis</i>	45 500	30 300	34 000	28 000
10. Promotions- och installationskost- nader	2 800	3 700	5 000	10 000 ¹
11. Övriga utgifter	—	—	5 000	
Summa kronor	373 000	415 100	512 000	432 000

¹ Övriga omkostnader.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Reseersättningar. Dessa ersättningar ha tidigare icke redovisats särskilt utan bokförts å olika konton allt eftersom de kunnat hänföras till de olika avdelningarna inom högskolan. *Högskolans styrelse* har beräknat, att från denna post skulle bestridas — utöver ersättningar till vid högskolan anställda befattningshavare — jämväl sådana rese- och traktamentskostnader för de vid Uppsala universitet tjänstgörande lektorerna i danska, holländska, italienska, norska, polska och tjeckiska språken, vilka uppstå i samband med av vederbörande meddelad undervisning vid högskolan.

Bränsle m. m. Vid beräkningen av medelsbehovet har hänsyn bland annat tagits till en eventuell inflyttning i delar av kvarteret Vega, vilken ansetts medföra en kostnadsökning av cirka 19 000 kronor.

Telefon m. m. Medelsåtgången under år 1948 har påverkats av vissa inköp av engångsnatur. Vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår har räknats med en utökning av telefonväxeln.

Tryckningskostnader. I de för kalenderåren 1947 och 1948 angivna siffrorna ingå icke vissa tryckningskostnader såsom för tryckning av studiehandböcker, då dessa kostnader påförts respektive avdelningar.

Renhållning och städning. Vid beräkningen av medelsbehovet har hänsyn tagits till en eventuell inflyttning i delar av kvarteret Vega.

Underhåll av byggnader. Byggnadsvärdet å högskolans institutionsbyggnader uppgår, framhåller *högskolans styrelse*, till omkring 4 500 000 kronor. Styrelsen anser med hänsyn till byggnadernas ålder och tidigare av tvingande skäl i viss mån eftersatta underhåll, att ett belopp av 2 procent av byggnadsvärdet eller 90 000 kronor bör åtgå till erforderliga reparationer.

Hyror. I den beräknade utgiftsposten å 30 000 kronor ingår ett belopp av 11 600 kronor, motsvarande den av statsmedel nu utgående ersättningen till statens allmänna fastighetsfond för av ryska institutet nu disponerade lokaler inom kvarteret Vega. Under denna post har vidare beräknats 7 000 kronor såsom hyreskostnad för institutets för folklivsforskning lokaler.

Promotions- och installationskostnader. Vissa kostnader för nämnda ändamål ha tidigare påförts högskolans olika avdelningar.

Departementschefen. Jag anser mig böra godtaga kanslerns förslag med härefter angivna ändringar. Delposten till reseersättningar bör uppräknas med 8 000 kronor med hänsyn till att jag i det föregående med frångående av kanslerns förslag i ämnet förordat, att medel till rese- och traktamentsersättningar åt de universitetslektorer i Uppsala, som meddelade undervisning vid Stockholms högskola, skulle beräknas under nu ifrågavarande utgiftspost. Delposten till hyror har av kanslern minskats i förhållande till styrelsens förslag med 7 000 kronor, motsvarande det belopp, som styrelsen beräknat som hyreskostnad för institutets för folklivsforskning lokaler. Denna delpost synes vidare böra minskas med 11 600 kronor, motsvarande

den av statsmedel nu utgående ersättningen till statens allmänna fastighetsfond för av ryska institutet nu disponerade lokaler inom kvarteret Vega. Denna ersättning synes icke enligt gällande avtal böra ingå i högskolans stat utan medel för ändamålet böra anvisas å särskilt anslag å riksstaten. Delposten till övriga omkostnader, som av kanslern upptagits med 10 000 kronor, bör i anslutning till vad jag i det föregående förordat uppräknas med 5 000 kronor, avseende beräknade utgifter för revision, eller för avrundning av omkostnadspostens slutsumma, med 4 600 kronor.

Till omkostnader beräknar jag alltså ett förslagsvis betecknat belopp av (432 000 + 8 000 — 11 600 + 4 600 =) 433 000 kronor.

3. Materiel m. m.

Denna utgiftspost, som i statförslaget upptagits med 491 218 kronor, har av *högskolans styrelse* beräknats skola disponeras på följande sätt.

Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen:

Astronomiska institutet	kronor	5 700	
Botaniska institutet	»	32 823	
Fysiska institutet	»	30 875	
Institutet för försäkringsmatematik och matematisk statistik	»	10 450	
Genetiska institutet	»	12 635	
Geografiska institutet	»	7 790	
Geologiska institutet	»	14 250	
Institutet för organisk kemi och biokemi ..	»	19 950	
Institutet för oorganisk och fysikalisk kemi	»	19 950	
Kemiska övningslaboratoriet	»	32 300	
Matematiska institutet	»	3 800	
Mekaniska institutet	»	4 750	
Meteorologiska institutet	»	9 215	
Mineralogiska institutet	»	12 350	
Professuren i experimentell zoologi	»	3 800	
Zootomiska institutet	»	14 725	
Wenner-Grens institut	»	56 000	
Biblioteket	»	9 025	
Exkursioner, fältarbeten m. m.	»	24 130	kronor 324 518

Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen:

Biblioteket	kronor	13 000
-------------------	--------	--------

Humanistiska avdelningen:

Bergska institutet	kronor	2 700
Ekonomisk historia	»	3 000
Engelska språket	»	1 000
Praktisk filosofi	»	1 000

Teoretisk filosofi	kronor	1 000	
Institutet för folklivsforskning	»	8 000	
Historia	»	2 000	
Klassisk språkvetenskap och kulturforskning	»	3 000	
Geografi, särskilt kulturgeografi	»	5 500	
Latinska språket och litteraturen	»	1 000	
Litteraturhistoria med poetik	»	2 000	
Nationalekonomi	»	10 000	
Nordisk och jämförande fornkunskap	»	1 000	
Nordiska språk	»	2 000	
Institutet för psykologi och pedagogik	»	6 000	
Psykotekniska institutet	»	10 800	
Religionshistoria	»	1 000	
Romanska språk	»	3 000	
Ryska institutet	»	24 000	
Institutet för statistik	»	7 000	
Sociologi	»	5 500	
Statskunskap	»	8 500	
Tyska språket	»	1 000	
Zornska institutet	»	2 700	
Humanistiska biblioteket	»	28 000	
Exkursioner och fältarbeten	»	8 000	
Underhåll av tavelssamlingen	»	5 000	kronor 153 700
			Summa kronor 491 218.

Universitetskanslern har beräknat medelsbehovet för materiel m. m. till 336 627 kronor, vilket belopp kanslern avrundat till 337 000 kronor. Av efterföljande sammanställning framgår de ändringar i förhållande till styrelsens förslag, som kanslern förordat.

Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen:

Genetiska institutet	kronor	—	3 636
Wenner-Grens institut	»	—	56 000
Biblioteket	»	—	4 025
Exkursioner, fältarbeten m. m.	»	—	12 630

Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen:

Biblioteket	»	—	1 000
-------------------	---	---	-------

Humanistiska avdelningen:

Ekonomisk historia	»	—	1 000
Institutet för folklivsforskning	»	—	7 000
Klassisk språkvetenskap och kulturforskning	»	—	1 000
Geografi, särskilt kulturgeografi	»	—	500
Litteraturhistoria med poetik	»	—	1 000
Nationalekonomi	»	—	5 000
Nordiska språk	»	—	1 000

Institutet för psykologi och pedagogik	kronor	—	1 000
Psykotekniska institutet	»	—	10 800
Romanska språk	»	—	1 000
Ryska institutet	»	—	24 000
Institutet för statistik	»	—	4 000
Sociologi	»	—	3 500
Statskunskap	»	—	5 500
Humanistiska biblioteket	»	—	10 000
Exkursioner och fältarbeten	»	—	5 000
Populärvetenskapliga föreläsningar	»	+	4 000
<hr/>			
Minskning kronor			154 591.

Departementschefen. Högskolans styrelse har för institutet för folklivsforskning beräknat ett belopp av 8 000 kronor. Kanslern har minskat detta belopp med 7 000 kronor. Ytterligare 1 000 kronor bör emellertid frändragas med hänsyn till mitt ställningstagande i det föregående till frågan om bidrag till institutet för folklivsforskning. I övrigt anser jag mig böra godtaga kanslerns förslag. Jag förordar därför, att till materiel m. m. beräknas ett obetecknat belopp av 336 000 kronor.

4. Engångskostnader för materielanskaffning.

Det av *högskolans styrelse* ursprungligen upprättade statförslaget upptog för detta ändamål en utgiftspost å 207 600 kronor enligt följande specifikation.

Kansliet:

Inventarier (dupliceringsmaskin)	kronor	3 500
--	--------	-------

Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen:

Genetiska institutet	kronor	32 000
Kemiska övningslaboratoriet	»	12 750
Institutet för organisk kemi och biokemi..	»	90 600
Institutet för oorganisk och fysikalisk kemi	»	13 250
Matematiska institutet	»	5 000
Mekaniska institutet	»	5 400
Zootomiska institutet	»	10 600
<hr/>		
		kronor 169 600

Humanistiska avdelningen:

Institutet för statistik (inventarier, bibliotek m. m.)	kronor	24 500
Sociologi	»	10 000
		kronor 34 500
<hr/>		
Summa kronor 207 600.		

I styrelsens slutliga statförslag, i vilket denna utgiftspost upptagits med 97 600 kronor, har styrelsen räknat med en uppdelning av kostnaderna på två budgetår.

Kanslern har vid sin beskärning av anslagen sett sig nödsakad att ytterligare sänka ifrågavarande utgiftspost till 40 000 kronor. Detta vore, framhåller kanslern, mycket beklagligt, då högskolan syntes vara i stort behov av att förnya och utöka sin uppsättning av instrument och apparater.

Departementschefen. Ehuru jag delar kanslerns uppfattning om behovet av en förnyelse och utökning av uppsättningen av instrument och apparater vid högskolan, anser jag mig likväl icke för nästa budgetår kunna beräkna högre belopp för ifrågavarande ändamål än det av kanslern föreslagna. Jag förordar därför, att denna utgiftspost upptages med ett obetecknat belopp av 40 000 kronor.

5. Engångskostnader för byggnadsarbeten.

Högskolestyrelsens ursprungliga statförslag, vari för detta ändamål upptogs en utgiftspost å 976 900 kronor, avsåg *dels* reparationer och moderniseringar av de naturvetenskapliga institutionernas byggnader Kungstengatan 45 (370 000 kronor) och Odengatan 63 (215 000 kronor), *dels* en genomgripande reparation av institutets för psykologi och pedagogik nuvarande lokaler Observatoriegatan 8 (5 700 kronor), *dels* utvidgning av telefonväxeln Kungstengatan 45 (16 200 kronor), *dels* ock inredning av lokaler (370 000 kronor) för institutet för psykologi och pedagogik, genetik samt ämnet matematik i tekniska högskolans gamla byggnad Drottninggatan 95 A i kvarteret Vega.

I det slutliga statförslaget har styrelsen för ifrågavarande ändamål upptagit ett belopp av 400 000 kronor utan att därvid angivits, vilka byggnadsarbeten som därvid ansetts böra i första hand komma till utförande.

Kanslern, som i sitt statförslag icke beräknat några medel för ifrågavarande ändamål, framhåller, att det tyvärr icke vore möjligt att i staten upptaga något anslag, avsett för byggnadsarbeten, om statsanslaget skulle kunna begränsas till ungefär det i statsverkspropositionen beräknade beloppet.

Departementschefen. När det i det föregående gällt för mig att taga ställning till och inom en begränsad anslagsram söka i viss utsträckning tillgodose olika föreliggande behov vid högskolan, har jag därvid i huvudsak följt kanslerns förslag, vilket uppgjorts efter överläggningar med representanter för högskolan. Jag har härvid utgått ifrån, att i kanslerns förslag upptagits de behov, som ur högskolans synpunkt tett sig mest angelägna. Jag är emellertid väl medveten om att det föreligger ett stort behov av byggnadsåtgärder vid högskolan. Det är därför med beklagande som jag måste konstatera, att den anslagsram, med vilken jag har att räkna i nuvarande ekonomiska läge, icke lämnar utrymme för någon medelsanvisning

för nästa budgetår för byggnadsarbeten av engångsnatur. Jag räknar emellertid med att det redan för budgetåret 1950/51 blir nödvändigt att anvisa ett betydande anslag för ifrågakvarande ändamål. Jag förutsätter härvid, att styrelsen vid avgivandet av sina anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 lämnar en samlad översikt över högskolans mera aktuella byggnadsfrågor, vilken även innefattar en gradering av byggnadsföretagen ur angelägenhetsynpunkt och de beräknade byggnadskostnaderna.

6. Pensioner och livräntor.

Denna utgiftspost, som av *högskolans styrelse* beräknats till 149 659 kronor har av styrelsen föreslagits skola disponeras enligt följande stat.

1. Pensioner kronor	94 174
2. Dyrtidstillägg »	10 392
3. Kristillägg »	13 797
4. Rörligt tillägg »	536
5. Livräntor »	30 760

Summa kronor 149 659.

Styrelsens beräkning av posterna 1—4 framgår av följande sammanställning.

Pensioner.

Professores emeriti	Grundpension	Dyrtids-tillägg	Kristillägg	Rörligt tillägg	Summa
O. Rosenberg	7 500 ¹	1 344	1 129	—	9 973
Hans von Euler	6 000 ¹	—	—	—	6 000
Nils Holmgren	8 250 ¹	900	1 260	—	10 410
Martin Lamm	6 750 ¹	900	1 260	—	8 910
J. Roosval	8 250 ¹	900	1 260	—	10 410
A. Gabrielson	5 360 ¹	804	1 126	—	7 290
G. Eberstein	10 000 ¹	900	1 260	—	12 160
P. Quensel	8 250 ¹	900	1 260	—	10 410
S. Tunberg	8 250 ¹	900	1 260	—	10 410
G. Bagge	8 250	900	1 260	—	10 410
K. Benckert	1 670 ¹	150	210	—	2 030
<i>Övriga pensioner.</i>					
Fru Varenius	1 200 ¹	180	252	—	1 632
Fru De Geer	2 400 ¹	360	504	—	3 264
f. vaktmästaren K. A. Källman	2 000	300	420	—	2 720
f. preparatorn F. A. Jansson	2 760	414	580	—	3 754
f. mekanikern K. E. Hedlund	3 684	—	—	536 ²	4 220
f. städerskan A. Hellman	600	90	126	—	816
f. städerskan H. Falk	900	135	189	—	1 224
Fröken J. Rundqvist	900	135	189	—	1 224
Fru Stina Renvall	1 200	180	252	—	1 632
Summa kronor	94 174	10 392	13 797	536	118 899

¹ Dessa belopp utgå ur högskolans pensionsfond, för fru De Geer dock endast med 2 000 kr.; ur vaktmästarnas pensionsfond utgår 1 500 kronor.

² 12 procent å 4 476 kronor per år.

Utgifterna ha, anför styrelsen, uträknats vad beträffar pensionerna efter de grunder, som finnas angivna i högskolans gällande pensionsreglemente och i övrigt efter de beslut, som styrelsen fattat i varje särskilt fall. Livräntorna ha beräknats i överensstämmelse med vad som föreskrivits i de olika donationshandlingarna. Bland pensionstagare har även uppförts professor Bagge, ehuru hans professur ej är förenad med någon pensionsrätt. Styrelsen finner det ofrånkomligt, att professor Bagge tillerkännes pension enligt vanliga grunder, då han år 1949 avgår som professor efter nära trettiårs tjänst vid högskolan. Att Bagge ej betalat stadgade pensionsavgifter uppväges enligt styrelsens uppfattning till fullo av det förhållandet, att hans lön understigit den vanliga professorslönen.

Kanslern har upptagit denna utgiftspost med ett uppåt avrundat belopp av 150 000 kronor och i anslutning härtill anfört följande.

Skulle pensionsfondernas avkastning göra det möjligt att redan från ingången av nästkommande budgetår höja de utgående pensionerna till samma nivå som motsvarande statliga — något som jag för närvarande icke kan bedöma — bör denna utgiftspost undergå nödig höjning. I samband därmed bör övervägas, att den bland inkomsterna upptagna avkastningen av nämnda fonder uppföres med ett högre belopp än för närvarande (nu redovisas endast det belopp, som enligt försäkringsmatematiska beräkningar kan tas i anspråk).

Departementschefen. Full tjänstepension utgör för närvarande 12 408 kronor för år för f. d. professor vid statsuniversitet, vilken icke uppnått 67 års ålder, och därefter 11 616 kronor. Familjepension till ensam efterlevande till dylik befattningshavare utgör nu 4 730 kronor för år. Som av den lämnade redogörelsen framgår uppgå motsvarande tjänste- och familjepensionsförmåner vid Stockholms högskola i regel till lägre belopp. Anledningen härtill synes vara tvåfaldig. Dels har icke större del av avkastningen av professorernas pensionsfond ansetts böra tagas i anspråk för utgående pensioner än som är möjligt enligt försäkringsmatematiska beräkningar, dels ha de medel, som högskolan i övrigt ansett sig kunna anslå till pensioner, varit begränsade. Det synes mig skäligt att pensionsförhållandena vid högskolan förbättras och att de utgående tjänste- och familjepensionerna regleras i anslutning till de inom det statliga pensionsväsendet tillämpade grunderna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan högskolans styrelse framlagt för frågans bedömande erforderlig utredning och förslag i ämnet, besluta om pensionsförmånerna i de särskilda fallen. Såvitt avser professorerna utgår jag ifrån, att avkastningen av professorernas pensionsfond bör i fortsättningen kunna i dess helhet, om så erfordras, disponeras för bestridande av hela pensionskostnaden för sådana pensionstagare, som ha rätt till pension ur denna pensionsfond.

Enligt vad jag under hand inhämtat ha vissa förändringar inträffat, sedan styrelsen uppgjorde sina beräkningar av medelsbehovet under denna

utgiftspost genom att en f. d. professor avlidit och styrelsen beviljat pension till en f. d. städerska. Med hänsyn härtill och på grund av vad jag förordat uppskattar jag medelsbehovet till pensioner och livräntor till i runt tal 160 000 kronor. Vad jag förordat torde vidare bära föranleda en uppräknings av inkomsterna av högskolans fonder med 25 000 kronor.

Utgiftsposten till pensioner och livräntor torde alltså bära uppföras med ett förslagsvis betecknat belopp av 160 000 kronor.

E. Huvudstatens inkomstsida. Anslagsbehovet.

Såsom av det föregående framgått har högskolans styrelse beräknat intäkterna — utöver statsbidrag och bidrag från Stockholms stad — sålunda:

Avkastning av högskolans fonder	kronor	539 655
Avgifter från de studerande	»	330 000
Hyror och arrende	»	37 100
Bidrag från enskilda	»	154 385
Övriga diverse inkomster	»	32 840.

A v k a s t n i n g a v h ö g s k o l a n s f o n d e r. Denna har, anför *styrelsen*, beräknats efter en medelränta av 3,45 procent, där densamma icke vore att hänföra till aktier, obligationer eller inteckningar, knutna till särskilda fonder. I senare fallet hade avkastningen upptagits efter den löpande räntefoten å obligationer och inteckningar och beträffande aktier efter den utdelning, som fallit under år 1948 med avdrag av en säkerhetsmarginal av 15 procent.

Kanslern har i sitt statförslag upptagit denna inkomstpost med 535 000 kronor. *Kanslern* yttrar:

Denna inkomstpost beräknas i styrelsens statförslag till 539 655 kronor. Härvid har avkastningen av vissa fonder ej medtagits. Enligt under hand från högskolan erhållen uppgift bör avkastningen av ytterligare en fond undantagas. Härigenom skulle denna inkomstpost nedgå till cirka 535 000 kronor.

De undantagna fonderna äro av växlande karaktär. I vissa fall stadgas i donationsurkunden, att avkastningen skall användas till förmån för visst ämne eller viss institution vid högskolan, men att bidraget icke får medföra minskning av understödet från staten eller staden. I andra fall är det närmast fråga om en stipendie- eller premiefond. Spörsmålet om vilka fonder, som rätteligen bära undantagas vid beräkningen av ifrågakvarande anslagspost, torde senare bära bli föremål för särskild prövning.

A v g i f t e r f r å n d e s t u d e r a n d e. Dessa ha, framhåller *styrelsen*, upptagits till det belopp, som beräknats inflyta, varvid jämförelser gjorts med motsvarande siffror för kalenderåren 1945—1947 och budgetåret 1948/49. I det beräknade beloppet, 330 000 kronor, inginge icke de avgifter, beräknade till 45 000 kronor, vilka erläggas av juris studerande och som utgå som ersättning till juris professorer för avskaffade kursavgifter,

och icke heller de avgifter, som nu utginge för viss undervisning inom matematisk-naturvetenskapliga avdelningen och utgjorde ersättning för förbrukningsmateriel.

Kanslern har upptagit avgifterna från studerande med 395 000 kronor, varav 370 000 kronor avse terminsavgifter och 25 000 kronor övningsavgifter.

Terminsavgifterna ha i styrelsens statförslag upptagits med ett belopp av 330 000 kronor. Då dessa avgifter under kalenderåret 1947 uppgått till cirka 367 000 kronor och under år 1948 till cirka 380 000 kronor synes befogat att för budgetåret 1949/50 räkna med ett belopp av 370 000 kronor.

Jag håller före att det är nödvändigt att ännu någon tid behålla de övningsavgifter, som nu erläggas av deltagarna i vissa naturvetenskapliga laborationer (för förbrukningsmateriel m. m.) och vilka avgifter styrelsen ej räknat med som inkomst för högskolan. Dessa avgifter ha under år 1948 uppgått till cirka 26 000 kronor. För kommande budgetår torde man kunna räkna med en summa av 25 000 kronor.

Hyror och arrende. I denna inkomstpost ingår ett belopp av 11 600 kronor eller samma belopp, varmed det å riksstaten nu upptagna anslaget till Stockholms högskola: Bidrag till ryska institutet är uppfört. Detta anslag avser ersättning till statens allmänna fastighetsfond för dispositionen av institutets lokaler i f. d. bergsskolans gamla byggnad i kvarteret Vega vid Drottninggatan.

Kanslern har i enlighet med styrelsens förslag upptagit denna inkomstpost med 37 100 kronor.

Bidrag från enskilda. Under denna post har *styrelsen* räknat *dels* med ett anslag av 100 000 kronor från Wenner-Grenska samfundet, *dels* med ett anslag av 8 000 kronor från försäkringsföreningen till institutionen för försäkringsmatematik och statistik, *dels* med ett bidrag av 28 255 kronor från nordiska museet, *dels ock* med ett bidrag av 18 130 kronor till avlönande av innehavaren av den personliga professuren i nationalekonomi, företrädesvis näringsekonomi.

Kanslern har upptagit denna inkomstpost med 45 900 kronor. *Kanslern* yttrar:

De inkomster, som böra upptas under denna inkomsttitel, äro dels ett anslag från svenska arbetsgivarföreningen till professorn S. I. Svernilson såsom innehavare av den för honom inrättade personliga professuren i nationalekonomi, företrädesvis näringsekonomi, å 18 130 kronor, dels det belopp — enligt uppgift 19 730 kronor — som för bestridande av professors i försäkringsmatematik avlönning utbetalas från den av statskontoret förvaltade fonden för en professor i försäkringsmatematik och matematisk statistik vid högskolan, dels ock ett anslag från försäkringsföreningen på 8 000 kronor till institutionen för nämnda ämne, tillhopa således 45 860 kronor eller i avrundat tal 45 900 kronor.

Diverse inkomster. *Kanslern* har upptagit denna inkomstpost med 4 800 kronor och anför härom följande.

Under denna inkomstpost har i styrelsens statförslag beräknats ett belopp av 32 840 kronor. Häre ingå även psykotekniska institutets inkomster på grund av dess testningsverksamhet. Sedan dessa inkomstposter frånräknats, återstår ett belopp av cirka 4 800 kronor, utgörande ersättning för städning av vissa uthyrda lokaler m. m.

Departementschefen. Vad beträffar beräkningen av intäkterna — utöver statsbidrag och bidrag från Stockholms stad — godtager jag kanslerns förslag med följande ändringar. Det av kanslern upptagna beloppet, 535 000 kronor, för avkastning av högskolans fonder bör med hänsyn till vad jag i det föregående anfört under rubriken »Pensioner och livräntor» uppräknas med 25 000 kronor till 560 000 kronor. Det av kanslern för hyror och arrende upptagna beloppet, 37 100 kronor, bör minskas med 11 600 kronor, avseende anslag från staten till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för dispositionen av vissa till ryska institutet hyresfritt upplåtna lokaler, till 25 500 kronor. Det för bidrag från enskilda av kanslern upptagna beloppet, 45 900 kronor, bör med hänsyn till den av mig förordade förbättringen av professorernas löneförmåner uppräknas med 2 300 kronor till 48 200 kronor.

Jag beräknar alltså inkomsterna utöver statsbidraget och bidraget från Stockholms stad sålunda:

Avkastning av högskolans fonder	kronor	560 000
Avgifter från de studerande	»	395 000
Hyror och arrende	»	25 500
Bidrag från enskilt håll	»	48 200
Diverse inkomster	»	4 800

Summa kronor 1 033 500.

Jag har i det föregående förordat, att huvudstatens utgiftssida skulle beräknas sålunda:

Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 190 000
Bidrag till vissa institutioner	»	147 000
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	433 000
Materiel m. m.	»	336 000
Engångskostnader för materielanskaffning	»	40 000
Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	»	160 000

Summa kronor 3 306 000.

Anslagssumman skulle vid bifall till vad jag föreslagit komma att uppgå till (3 306 000 — 1 033 500 =) 2 272 500 kronor, varav Stockholms stads bidrag avtalsenligt utgör minimibeloppet 700 000 kronor och statens bidrag 1 572 500 kronor. Förslagsanslaget till Bidrag till Stockholms högskola bör alltså uppföras med sistnämnda belopp.

F. Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande huvudstat för Stockholms högskola att tillämpas under budgetåret 1949/50:

H u v u d s t a t.*Utgifter:*

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 190 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	433 000
3. Materiel m. m.	»	336 000
4. Engångskostnader för materielan- skaffning	»	40 000
5. Bidrag till vissa institutioner	»	147 000
6. Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	»	160 000

Summa kronor 3 306 000.

Inkomster:

1. Avkastning från högskolans fonder	kronor	560 000
2. Avgifter från de studerande	»	395 000
3. Hyror och arrenden	»	25 500
4. Bidrag från enskilt håll	»	48 200
5. Diverse inkomster	»	4 800
6. Bidrag från Stockholms stad	»	700 000
7. Bidrag från staten	»	1 572 500

Summa kronor 3 306 000;

b) till *Bidrag till Stockholms högskola* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 572 500 kronor.

II. Förslagsanslag till Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1948:219 har riksdagen medgivit, att det kronan tillhöriga kvarteret Vega i Stockholm med därå uppförda byggnader finge reserveras för Stockholms högskolas framtida behov. Å riksstaten är nu, såsom jag berört i det föregående, uppfört ett anslag av 11 600 kronor till Stockholms högskola: Bidrag till ryska institutet, vilket anslag avser ersättning till statens allmänna fastighetsfond för vissa av nämnda institut disponerade lokaler inom kvarteret Vega. Enligt gällande avtal bör, såsom jag i det föregående framhållit, icke denna ersättning liksom ej heller ersättning för övriga lokaler, som upplåtas till högskolan inom nämnda kvarter, belasta högskolans stat, utan medel för ändamålet böra anvisas å särskilt anslag å riksstaten. Det är emellertid ännu ovisst, i vilken omfattning högskolan under nästa budgetår kan komma att disponera lokaler inom kvarteret Vega. Jag anser mig böra föreslå, att å riksstaten för nästa budgetår under förutnämnda rubrik uppföres ett förslagsanslag av 25 000 kronor, att disponeras för ersättning till statens allmänna fastighetsfond för till högskolan upplåtna lokaler inom kvarteret Vega.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

III. Förslagsanslaget till Bidrag till Göteborgs högskola.

A. Inledning.

Under rubriken »Göteborgs högskola» äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda två anslag å tillhopa 121 600 kronor, det ena å 21 600 kronor, avseende bidrag till vissa docentstipendier, och det andra å 100 000 kronor, avseende allmänt bidrag till verksamheten. Docentstipendiaterna åtnjuta dessutom dyrtids- och kristillägg samt provisoriskt lönetillägg från särskilda anslag under åttonde huvudtiteln. Det sammanlagda statsbidraget till högskolan för innevarande budgetår uppgår således till omkring 136 000 kronor.

Den 1 juli 1949 träder det av 1948 års riksdag godkända avtalet mellan staten, Göteborgs stad och högskolan rörande högskolans finansiering i kraft.

Enligt detta avtal skall av högskolans styrelse upprättat förslag till stat för högskolan, avseende tiden den 1 juli—den 30 juni (budgetår) samt upptagande på inkomstsidan högskolans för året disponibla egna medel och på utgiftssidan för året beräknade driftskostnader, såsom löne- och pensionskostnader samt omkostnader i övrigt, årligen före den 1 juni kalenderåret närmast före det budgetår, statförslaget avser, ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avgiva yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för högskolan fastställs av Kungl. Maj:t.

I fastställd stat upptagen utgiftspost må ej överskridas eller användas för annat än avsett ändamål, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden lämnat tillstånd härtill.

Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel — (anslagssumman) — skola staten och staden bidra enligt följande grunder:

a) Intill dess anslagssumman uppgår till 825 000 kronor, bidrager staden med 275 000 kronor och ansvarar staten för återstoden. När anslagssumman uppgår till mer än 825 000 kronor, utgör stadens bidrag dels $\frac{1}{3}$ av 825 000 kronor, dels ock $\frac{1}{4}$ av det belopp, varmed anslagssumman överstiger 825 000 kronor, dock att, därest ej framdeles annat överenskommes mellan staten och staden, stadens sammanlagda bidrag icke skall överstiga 400 000 kronor.

Har Kungl. Maj:t medgivit att i fastställd stat upptagen utgiftspost må överskridas, skall sålunda tillkommet utgiftsbelopp inräknas i anslagssumman.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter eller byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till högskolan.

c) Statens och stadens bidrag utbetalas till högskolan efter rekvisition kvartalsvis i förskott och i mån av behov.

Med skrivelse den 8 juni 1948 har *styrelsen för Göteborgs högskola* framlagt förslag till stat för högskolan för nästa budgetår. I det föreliggande statsförslaget balanseras beräknade inkomster och utgifter på en summa av 1 110 970 kronor, varav anslagssumman utgör 856 690 kronor. I enlighet med nyssnämnda avtal begär styrelsen ett statsbidrag av 573 768 kronor och ett bidrag från Göteborgs stad av 282 922 kronor.

Styrelsen har sedermera i skrivelse den 31 augusti 1948 framhållit, att högskolans egna inkomster för budgetåret 1949/50 kunna uppräknas från tidigare angivna 254 280 till 269 371 kronor på grund av en erhållen donation till en professur i konsthistoria vid Göteborgs högskola. Det i statsförslaget beräknade bidraget av statsmedel minskas sålunda från 573 768 till 562 449 kronor och det beräknade bidraget från Göteborgs stad minskas från 282 922 till 279 150 kronor.

I ärendet hava yttranden avgivits av *Göteborgs stadsfullmäktige* den 23 september 1948, av *statskontoret* den 6 oktober 1948, av *statens lönenämnd* den 12 oktober 1948, av *riksräkenskapsverket* den 22 december 1948 samt av *universitetskanslern* den 22 februari 1949.

B. Förslaget till huvudstat för högskolan.

1. Ursprungligt förslag.

Högskolans styrelse har framlagt följande förslag till h u v u d s t a t för högskolan för nästa budgetår. Inkomstbeloppen äro härvid ändrade i enlighet med styrelsens, tidigare nämnda, kompletterande skrivelse av den 31 augusti 1948.

Inkomster.

1. Statsbidrag	kronor	562 449
2. Bidrag från Göteborgs stad	»	279 150
3. Avkastning av högskolans fonder	»	238 630
4. Diverse inkomster		
a) Avgifter från de studerande	kronor	28 000
b) Hyror	»	2 741
		»
	Summa kronor	1 110 970.

Utgifter.

1. Avlöningar, <i>förslagsanslag</i>	kronor	916 467
2. Pension och livräntor, <i>förslagsanslag</i>	»	77 228
3. Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	»	66 850
4. Materiel m. m.	»	45 425
5. Engångskostnader för materielanskaffning	»	5 000
	Summa kronor	1 110 970.

Statförslaget är baserat på det utvecklingsprogram för högskolan, som framlagts i det den 19 januari 1948 av särskilt tillkallade sakkunniga avgivna betänkandet angående Göteborgs högskolas framtida ställning. Detta utvecklingsprogram är i sin tur grundat på dels de förslag rörande högskolan, som framlagts av vissa statliga utredningar — naturvetenskapliga forskningskommittén, socialvetenskapliga forskningskommittén och 1945 års universitetsberedning — dels en av sistnämnda beredning den 15 januari 1947 till ecklesiastikdepartementet ingiven promemoria med förslag om statsanslag till högskolan. De förstnämnda sakkunniga ha även tagit hänsyn till av lärarrådet uttalade önskemål dels i remissyttranden över de nämnda kommittéernas betänkanden, dels i till de sakkunniga på anmodan avgivna yttranden. De sakkunniga ha därjämte behandlat högskolans behov av forskarstipendier samt frågan om anslag till årsskrift, kansli och bibliotek.

Jag erinrar om att de sakkunniga ansågo, att upprustningsprogrammet borde genomföras i två etapper. Till den första etappen hänfördes sådana befattningar och anslag, som ansågos böra omedelbart inrättas, till den senare sådana, som voro avsedda att framdeles och efter hand inrättas. I det nu föreliggande förslaget till stat för högskolan för budgetåret 1949/50 har styrelsen i det väsentliga upptagit vad de sakkunniga hänfört till upprustningsprogrammets första etapp.

Såsom förut nämnts ha *stadsfullmäktige i Göteborg*, efter yttranden av drätselkammarens första avdelning och stadskollegiet, avgivit utlåtande i ärendet och därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot högskolestyrelsens statförslag.

Statskontoret har ansett, att en höjning av det nuvarande statsbidraget — utöver vad som erfordras för bibehållande av den nu gällande kostnadsramen — icke kan ifrågakomma i nu rådande statsfinansiella läge och att förutsättningar för ytterligare upprustning av högskolan, utöver den som möjliggjorts genom det av 1948 års riksdag beviljade anslaget å 100 000 kronor, icke för närvarande synas föreligga. Statskontoret har icke ingått på en prövning i detalj av förslagen med hänsyn till den ståndpunkt ämbetsverket intagit till frågan om statsbidrag till högskolan samt med hänsyn till att statskontoret icke ansett sig besitta erforderlig sakkunskap för bedömande av angelägenhetsgraden beträffande de olika önskemålen.

2. Högskolans reducerade förslag.

I statsverkspropositionen till årets riksdag, åttonde huvudtiteln, punkten 100, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1949/50 beräkna såsom Bidrag till Göteborgs högskola ett förslagsanslag av 300 000 kronor. Med anledning härav har *universitetskanslern* under hand anmodat vederbörande vid Göteborgs högskola att till kanslersämbetet inkomma med förslag till besparingar i det tidigare ingivna statförslaget samt tillika angiva vilka anslagsändamål, som

vore mest angelägna att få tillgodosedda, ävensom inkomma med vissa kompletterande uppgifter i ärendet. I sitt yttrande över högskolans framställning om statsbidrag har kanslern även framhållit, att det rådande statsfinansiella läget syntes nödvändigöra, att statens bidrag till högskolan i huvudsak hölles inom den i årets statsverksproposition angivna kostnadsramen.

Enligt ett den 1 februari 1949 av styrelsen, efter lärarrådets hörande, till kanslern avgivet reducerat förslag balansera högskolans inkomster och utgifter på en summa av 868 890 kronor, vilket innebär en besparing i förhållande till det tidigare förslaget av (1 110 970 — 868 890 =) 242 080 kronor. Högskolans egna inkomster hava härvid angivits till 272 435 kronor (ökning 3 064 kronor), statsbidraget till 321 455 kronor (minskning 240 994 kronor) och bidraget från Göteborgs stad till 275 000 kronor (minskning 4 150 kronor). Bidraget från Göteborgs stad har upptagits enligt gällande avtal, vilket såsom tidigare nämnts innebär, att staden bidrager med 275 000 kronor, intill dess anslagssumman uppgår till 825 000 kronor.

Departementschefen. I nu rådande statsfinansiella läge föreligga tyvärr icke förutsättningar för att omedelbart genomföra högskolans upprustningsprogram i den omfattning de sakkunniga för Göteborgs högskola föreslagit och som jag i och för sig funnit önskvärd. Såsom jag tidigare anført, avsåg högskolestyrelsens ursprungliga förslag till huvudstat för nästa budgetår att i stort sett förverkliga upprustningsprogrammets första etapp. I sitt, i allt väsentligt av kanslern tillstyrkta, reducerade förslag har emellertid högskolans styrelse vidtagit betydande anslagsbeskrningar. Jag har därför funnit mig kunna i huvudsak biträda detta förslag.

Jag övergår nu till att lämna en närmare redogörelse för huvudstatens utgiftssida för att därefter redogöra för dess inkomstsida och angiva anslagsbehovet.

C. Huvudstatens utgiftssida.

1. Löne- och pensionsförhållanden vid högskolan.

Allmänna synpunkter.

För professorerna vid högskolan gäller ett av högskolestyrelsen fastställt avlönings- och pensionsreglemente. Professorerna åtnjuta grundlön (lön och tjänstgöringspenningar) med 12 000 kronor för år samt dyrtids- och kristillägg därå enligt samma grunder som professor vid statsuniversitet. Därjämte utgår provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg enligt de för statsuniversitetens gällande grunderna. För professor kan lönen efter 5 år höjas med 1 000 kronor. Även professor vid statsuniversitet åtnjuter ålderstillägg med 1 000 kronor efter fem års tjänstgöring.

Kanslern har för sin del utgått ifrån, att de för högskolans befattningshavare gällande avlöningsbestämmelserna skola efter ingången av juli 1949

ersättas av de regler, som gälla för statsuniversitetens motsvarande befattningshavare. Kanslern anför vidare:

Även om befattningshavarna vid högskolan icke äro statliga tjänstemän och således icke formellt kunna inplaceras i lönegrad och löneklass, synes det mig praktiskt att — såsom högskolestyrelsen också gjort — i fråga om dem i förekommande fall använda från allmänna avlöningsreglementet lånade beteckningar och termer t. ex. Ca, Ce, Cf, lönegrad, löneklass etc.

Högskolans professorer och laboratorer (likställda) synas böra jämföras med statliga ordinarie tjänstemän. Högskolans övriga mera fast anställda funktionärer torde åter kunna — i varje fall tills vidare — jämföras med extra ordinarie statliga tjänstemän och följaktligen redovisas under beteckningen Ce.

Styrelsen har i sitt förslag till avlöningsstat för de föreslagna nya professorstjänsterna och befattningarna i laboratorsgraden upptagit avlöningsbeloppen med frånräknande av pensionsavdrag, alltså nettobeloppen. Styrelsen har nämligen räknat med att innehavare av nytillkommande befattningar med pensionsrätt icke finge belasta högskolans nuvarande pensionsfonder. Enligt § 16 statuterna för högskolan äro professorerna de enda pensionsberättigade befattningshavarna vid högskolan.

Kanslern yttrar härom bland annat följande.

Professorernas pensionsavgifter ingå till pensionsfonderna. Utöver professorerna hava hittills endast vaktmästarna vid högskolan efter prövning i varje särskilt fall, tillerkänts pension. Huru pensionsfrågan framdeles skall ordnas vid Göteborgs högskola är ännu icke utrett. Det synes mig uppenbart, att pensioneringsfrågorna vid såväl Stockholms som Göteborgs högskolor med det snaraste måste göras till föremål för närmare utredning. Huruvida denna utredning bör anförtros åt 1944 års pensionsutredning eller verkställas i annan ordning undandraget sig mitt bedömande. Intill dess pensionsfrågan vid Göteborgs högskola vunnit sin lösning torde man dock böra i staten räkna med bruttobelopp för avlöning till de nytillkommande professorerna och befattningshavarna i laboratorsgraden. Nu gällande pensionsreglemente torde böra tillämpas fortfarande tills vidare på innehavare av vid ingången av juli 1949 befintlig med pensionsrätt förenad befattning (professorerna). Innehavare av professors- eller laboratorer(likställd)-befattning, som inrättas efter utgången av juni 1949, bör förpliktas att tills vidare vidkännas pensionsavdrag å sin avlöning i likhet med motsvarande befattningshavare vid statsuniversitetet. Pensionsavdragen böra fonderas samt bokföras och redovisas särskilt i högskolans räkenskaper. Skulle intill dess pensionsfrågorna blivit slutligt ordnade vid högskolan innehavare av nyinrättad professorsbefattning, befattning i laboratorsgraden eller annan befattningshavare med anställning av fast natur avgå med sjuk- eller förtidspension eller avlida synes, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, ifrågakommande pensionsbelopp böra få utgå ur den i huvudstaten uppförda posten till pensioner och livräntor, vilken torde av denna anledning få överskridas med erforderligt belopp.

Departementschefen. Jag torde kunna inskränka mig till att i tillämpliga delar återropa vad jag i det föregående anfört vid behandlingen av frågan om löne- och pensionsförhållandena vid Stockholms högskola.

2. Avlöningar.

Nuvarande förhållanden.

Professurer. För närvarande äro 16 professurer tillsatta med ordinarie innehavare, nämligen professurerna i: filosofi, geografi, historia, litteraturhistoria med poetik, nationalekonomi, statskunskap, klassisk fornkunskap och antikens historia (= Ivar Wærns rörliga professur), psykologi och pedagogik, oceanografi, nordiska språk, grekiska språket, latinska språket, engelska språket och litteraturen, romanska språk, tyska språket samt sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning.

Därtill kommer en professur i semitiska språk, som för närvarande uppehålls på förordnande.

För ämnet konsthistoria med konstteori är från den 1 september 1948 inrättad en helt med donationsmedel avlönad personlig professur för professorn Sixten Strömbom.

Vidare finnes för en forskningsprofessur i botanik för prefekten vid Göteborgs botaniska trädgård visst belopp av donationsmedel disponibelt.

Laboratur. Arvode utgår till en t. f. laborator i växtfysiologi (marin botanik).

Docenturer. Fem docentstipendier (helt utgående av statsmedel och med samma belopp som vid statsuniversiteten) finnas i följande ämnen: geografi, historia, nationalekonomi, statskunskap och romanska språk; tre docentstipendier, forskarstipendier (utgående av donationsmedel, ett å 5 000 kronor, ett å 4 700 kronor och ett å 2 000 kronor) finnas i följande ämnen: tyska språket, konsthistoria med konstteori samt litteraturhistoria med poetik.

Lektorer, lärare m. fl. finnas nu i följande ämnen: 1) etnografi (helt avlönad av donationsmedel), 2) statistik, 3) ryska språket (två lärare, varav den ena nu uppbär av gåvomedel 7 200 kronor, som bortfalla med utgången av budgetåret 1948/49, 4) engelska språket, 5) franska språket, 6) tyska språket, 7) italienska språket, 8) kursanslag (27 276 kronor 80 öre).

Amanuens vid geografiska institutionen uppbär av gåvomedel ett belopp av 1 500 kronor, som bortfaller med utgången av budgetåret 1948/49.

Bibliotekarien vid seminariebiblioteket åtnjuter arvode med 2 000 kronor för år.

Högskolans kansli m. m. För handhavande av administrativa och kallelserala uppgifter m. m. finnes för närvarande följande personal:

- 1) Högskolans sekreterare (arvode 4 000 kronor).
- 2) Lärarrådets sekreterare (arvode 3 000 kronor).
- 3) Ett kanslibitråde (13 lönegraden, 16 löneklassen).
- 4) Ett kanslibitråde (11 lönegraden, 11 löneklassen).
- 5) För kansliändamål ett extra anslag å 3 800 kronor.
- 6) En förste vaktmästare (13 lönegraden, 16 löneklassen).
- 7) En andre vaktmästare, tillika eldare (12 lönegraden, 14 löneklassen).
- 8) Tillfälliga vaktmästare (arvodet tillhopa 1 500 kronor).

Styrelsens reducerade förslag.

Styrelsen föreslår inrättande av följande befattningar för vetenskaplig personal:

1 professor i klassisk fornkunskap och antikens historia (i st. f. Ivar Wærns rörliga professor).

1 professor i historia, särskilt nordisk historia.

1 professor i filosofi.

1 laboratur i marin botanik (i st. f. en t. f. laborator).

1 preceptorat i slaviska språk (i st. f. en bitr. lärare).

1 preceptorat i statistik (i st. f. en bitr. lärare).

1 preceptorat i ekonomisk historia.

1 förste assistenttjänst i geografi (i st. f. en amanuens).

1 förste assistenttjänst i psykologi.

1 förste amanuensjänst i psykologi.

1 förste amanuensjänst i marin botanik.

1 andre amanuensjänst i statistik.

Styrelsen föreslår dessutom, att lektorerna i engelska, franska, tyska och italienska språken tillförsäkras samma löneförmåner som motsvarande befattningshavare vid universiteten.

Beträffande kursanslaget, som för närvarande uppgår till 27 276 kronor 80 öre, har styrelsen i sitt reducerade förslag av den 1 februari 1949 föreslagit en ökning från tidigare beräknat belopp av 36 800 kronor till 38 000 kronor, närmast för att bereda plats för en extra ordinarie lärare i ryska, som alltjämt enligt styrelsen måste bibehållas, sedan ett tidigare begärt lektorat i ämnet strukits.

Såsom särskilt kursanslag till lärare vid journalistundervisningen utgår nu ett belopp av 2 000 kronor ur östasiatiska fonden. Styrelsen har i anslutning till ett förslag om fondering av nämnda fonds avkastning — för vilket jag senare skall redogöra — uppfört ett särskilt anslag å 5 500 kronor, avsett att disponeras för journalistundervisningen.

Styrelsen har i sin första framställning av den 8 juni 1948 begärt följande förstärkning av den administrativa personalen:

1) inrättande av en sekreterarbefattning (Ca 31) i stället för de arvodesavlönade sekreterarna.

2) inrättande av en kamrerarbefattning (Ca 27).

3) inrättande av en kontorsbiträdestjänst (Ca 8).

4) för tillfälliga vaktmästare sammanlagt 5 000 kronor.

5) central skrivbyrå (2 kanslibiträden, extra arbetskraft, kontorsvakt, sammanlagt kostnad 16 156 kronor).

I skrivelsen av den 1 februari 1949 har styrelsen begränsat sig till att föreslå följande.

1) Befattningarna som högskolans sekreterare och lärarrådets sekreterare bibehållas som bisysslebefattningar, den först nämnda dock med ett från 4 000 kronor till 3 000 kronor reducerat arvode.

2) En kamrerarbefattning (Ca 27) inrättas.

3) Kontorsbiträdestjänsten uppföres i Cf 4.

4) För tillfälliga vaktmästare beräknas sammanlagt 2 000 kronor.

Styrelsen har vidare föreslagit en höjning av rektors representationsarvode från 2 000 till 3 000 kronor, av arvudet till bibliotekarien med 1 000 kronor till 3 000 kronor ävensom inrättande för biblioteket av en befattning som andre amanuens.

Remissyttrandet.

Kanslern tillstyrker för sin del inrättandet av samtliga vetenskapliga befattningar i högskolans reducerade förslag med undantag av professuren i filosofi. I stället för filosofiprofessuren föreslår kanslern, att ett docentstipendium avses för nämnda ämne. Den upprustning av högskolan, som inrättandet av ifrågavarande tjänster skulle innebära, anser kanslern såsom angelägen och anför såsom motivering bland annat följande.

Jag får för min del framhålla, att jag finner det väl motiverat, att professuren i klassisk fornkunskap och antikens historia omändras till en ordinarie professur i ämnet. Den nuvarande innehavaren av denna lärostol åtnjuter en avlöning av 20 730 kronor och kommer vid överflyttning till den omändrade professorstjänsten att erhålla en bruttoavlöning av 19 730 kronor (= professor vid statsuniversitet). Till följd härav synes han böra tillerkännas ett personligt lönetillägg med så stort belopp för år, att han kommer att bibehållas vid sina nuvarande löneförmåner. Detta lönetillägg — 1 000 kronor — synes mig kunna belasta den Wærnska fonden.

Inrättandet av den föreslagna nya professuren i historia, särskilt nordisk historia, vilken föreslagits av universitetsberedningen, anser jag mig böra tillstyrka.

Vad åter beträffar den nya professuren i filosofi får jag erinra därom, att lärarrådet i sitt yttrande den 29 januari 1949 framhållit, att ett omedelbart inrättande av denna lärostol syntes erbjuda vissa svårigheter, varför lärarrådet inskränkt sig till att föreslå att ett docentstipendium avses för nämnda ämne. Högskolans styrelse har däremot i sitt yttrande av den 1 februari 1949 vidhållit det tidigare framställda förslaget om upprättande av ifrågavarande professur. För min del har jag med hänsyn till vad lärarrådet anfört ansett att högskolans önskemål bör tillgodoses på sätt lärarrådet ifrågasatt.

Den av styrelsen föreslagna laboratorbefattningen i marin botanik finnes i realiteten redan nu vid högskolan. Ur det av 1948 års riksdag beviljade bidraget utgår nämligen arvode till en t. f. laborator i växtfysiologi (marin botanik) med 14 416 kronor 80 öre, varför den begärda anslagsökningen inskränker sig till 714 kronor.

De föreslagna preceptorsbefattningarna i slaviska språk och statistik utgöra ombildningar av nu förefintliga läartjänster (ryska språket, respektive statistik). Till läraren i ryska språket utgår för innevarande budgetår ett belopp av 7 200 kronor av gävomedel, som enligt vad jag inhämtat icke är att påräkna för nästa budgetår. För närvarande uppbär denne lärare vidare 7 216 kronor 80 öre ur det av 1948 års riksdag beviljade anslaget. Kostnadsökningen vid inrättandet av en preceptorsbefattning uppgår alltså till 7 914 kronor. Precepturen i statistik innebär en kostnadsökning av allenast 714 kronor.

Preceptorsbefattningen i ekonomisk historia är en helt ny tjänst, vilken upptagits i etapp I i det av särskilda sakkunniga den 19 januari 1948 av-

givna betänkandet med utredning och förslag angående Göteborgs högskolas framtida ställning.

För min del vill jag framhålla att de sålunda föreslagna tjänsterna i laboratorsgraden synas mig böra komma till stånd för stärkande av högskolans vetenskapliga utrustning. Jag får tillägga, att enligt vad jag inhämtat preceptoratet i ekonomisk historia kan på tillfredsställande sätt besättas med för befattningen väl kvalificerad person.

Kanslern föreslår dessutom ett personligt lönetillägg å 1 000 kronor till innehavaren av den för övrigt helt av donationsmedel avlönade professuren i oceanografi. Denne befattningshavare uppstår för närvarande en avlöning av 20 730 kronor.

I fråga om kursanslaget till journalistutbildningen föreslår kanslern en minskning av det av högskolan föreslagna beloppet från 5 500 kronor till 3 000 kronor. För övrigt framhåller kanslern, att han med hänsyn till de avsevärda beskrningar, som vidtagits beträffande högskolans anslagsäskanden, och då han funnit det av värde att icke alltför knappt utmäta medel stå till förfogande för kursändamål, icke ansett sig böra förorda ytterligare minskning av de begärda kursanslagen.

Statskontoret framhåller, att bärande skäl för höjning av arvodena åt rektor och lärare vid undervisningen för blivande journalister icke anförts.

Beträffande den administrativa personalen anför kanslern:

Jag får framhålla nödvändigheten av att högskolans kansli erhåller en förstärkning. Inrättandet av den föreslagna kamrerarbefattningen torde vara i hög grad av behovet påkallad. Emot den föreslagna löneställningen (27 lönegraden) har jag icke funnit anledning till erinran. Att utrusta högskolan med en befattning som heltidsanställd sekreterare synes mig i och för sig motiverat. Ett frångående av förslaget härom torde allenast vara betingat av det rådande statsekonomiska läget. Att en dylik befattning inom den närmaste tiden måste komma till stånd torde emellertid vara ofrånkomligt med hänsyn även till en eventuell framtida samordning mellan högskolan och den medicinska högskolan i Göteborg.

Det nu i 13 lönegraden uppförda kanslibiträdet torde böra benämnas kontorist. En dylik befattning är enligt mitt förmenande erforderlig. Befattningarna som förste vaktmästare och andre vaktmästare, tillika eldare, anser jag vid nuvarande befattningshavares avgång böra förändras, den ena till en tjänst som förste expeditionsvakt i 11 lönegraden, den andra till en tjänst som expeditionsvakt, tillika eldare, i 10 lönegraden. Med hänsyn till att enligt hittills gällande praxis dessa två befattningshavare kunna påräkna pension från högskolans pensionsfonder, utmätt efter deras nuvarande löneställning, har det synt mig mindre lämpligt att i förevarande sammanhang giva dem en lägre lönegradsplacering än för närvarande samt tillerkänna dem personliga lönetillägg.

Statskontoret, som yttrat sig över högskolans ursprungliga förslag till utökning av kanslipersonalen, anför bland annat:

Förutom sekreterare, vilken med hänsyn till högskolans begränsade omfattning icke rimligen kan placeras i högre lönegrad än intendenten vid

tandläkarhögskolan i Malmö, eller 27 lönegraden, torde böra finnas en kassör i 15 lönegraden, en kontorist (nuvarande kanslibiträdet) i 13 lönegraden samt ett biträde med avlöning enligt beföringsgången. För centrala skrivbyrån bör avses ett kanslibiträde och ett biträde med avlöning enligt beföringsgången.

Vaktmästartjänsterna böra upptagas den ene som förste expeditionsvakt i 11 lönegraden och den andre som expeditionsvakt, tillika eldare i 10 lönegraden.

Riksräkenskapsverket förordar, att kamreraren vid högskolan placeras i lönegrad 25, och anför i huvudsak bland annat följande.

Säkra hållpunkter för ett bedömande av behovet av den föreslagna tjänsten föreligga icke. Riksräkenskapsverket är dock av den uppfattningen, att högskolans blivande utveckling får anses kräva en särskild tjänsteman för den ekonomiska förvaltningen. Då emellertid ifrågavarande kamerala göromål varken i kvalitativt eller kvantitativt hänseende torde bli mera betungande än de som åvila kamreraren vid Chalmers tekniska högskola, synes den föreslagna kamreraren icke böra erhålla högre löneställning än motsvarande befattningshavare vid nämnda tekniska högskola.

Statens lönenämnd anser, att de föreslagna tjänsterna som sekreterare och kamrerare vid högskolan icke borde uppföras högre än i 29 respektive 25 lönegraden. Beträffande den ursprungligen i Ca 8 och senare i Cf 4 upptagna kontorsbiträdesbefattningen anser lönenämnden, att löneförhållandena å ifrågavarande tjänst borde avvägas efter bestämmelserna i kung. 1947: 436.

Lönenämnden påpekar vidare, att de befattningar, som av högskolestyrelsen åsatts lönegradsbeteckningen Ca, lämpligare borde åsättas lönegradsbeteckningen Ce med hänsyn till att befattningshavarna voro anställda tills vidare och efter uppsägning kunde entledigas från sina tjänster.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att Ivar Wærns rörliga professur i klassisk fornkunskap och antikens historia ersättes med en ordinarie professur i ämnet. Däremot anser jag mig icke nu kunna biträda förslaget om en ny professur i historia, särskilt nordisk historia. De sakkunniga ha visserligen upptagit denna professur i upprustningsprogrammets första etapp, liksom också det nu föreslagna preceptoratet i ekonomisk historia. Ämnet historia är dock redan nu vid högskolan företrätt av en professor och en docent, medan samtliga övriga av kanslern tillstyrkta befattningar i professors- och laboratorsgraden och motsvarande representera icke tidigare företrädade ämnen. Med hänsyn härtill och då den största sparsamhet har måst åläggas, när det gäller andra områden av den kulturella upprustningen, har jag ansett det kunna anstå med inrättande av denna professur.

Beträffande övriga vetenskapliga befattningar ansluter jag mig till vad kanslern anför och förordar sålunda inrättande av en laboratur i marin

botanik, preceptorat i ämnena slaviska språk, statistisk och ekonomisk historia samt en förste assistenttjänst i vardera ämnena geografi och psykologi, en förste amanuens tjänst i vardera ämnena psykologi och marin botanik samt en andre amanuens tjänst i statistik. Jag tillstyrker vidare med den motivering kanslern och lärarrådet anfört ett docentstipendium i filosofi. Vid bifall till den av mig förordade förbättringen av professorernas löneförmåner bör ej, vilket kanslern föreslagit, något personligt lönetillägg utgå till innehavaren av professuren i oceanografi och av professuren i klassisk fornkunskap och antikens historia. Lektorerna i engelska, franska, tyska och italienska språken böra i enlighet med vad jag tidigare förordat erhålla samma löneförmåner som motsvarande befattningshavare vid universiteten.

I fråga om kursanslagen tillstyrker jag de av kanslern förordade beloppen, alltså 38 000 kronor + 3 000 kronor till journalistutbildningen. Jag anser mig även böra biträda styrelsens förslag om en höjning av rektors representationsarvode från 2 000 till 3 000 kronor, om beräkning av 3 000 kronor till arvode åt bibliotekarien vid seminariebiblioteket samt om inrättande av en andre amanuens tjänst vid biblioteket.

Den administrativa personalen vid högskolan är uppenbarligen i behov av förstärkning. Den föreslagna kamrerarbefattningen synes sålunda vara väl motiverad. Av skäl, som anförts av riksräkenskapsverket och statens lönenämnd, anser jag mig dock icke kunna tillstyrka tjänstens uppförande högre än i 25 lönegraden. Vid den i Cf 4 upptagna kontorsbiträdesbefattningen böra löneförmånerna avpassas efter bestämmelserna i kungörelsen 1947: 436. Vidare bör det nu i 13 lönegraden uppförda kanslibiträdet benämnas kontorist. Jag ger även min anslutning till vad kanslern anfört beträffande befattningarna som förste vaktmästare och andre vaktmästare.

Vad beträffar befattningarnas lönegradsbeteckning, hänvisar jag till vad jag anfört härom i samband med Stockholms högskola.

Vid bifall till vad jag i det föregående föreslagit synes medel böra beräknas under avlöningsposten till avlönande av följande personal, nämligen

- 18 professorer
- 1 professor i botanik (arvode 6 500 kronor)
- 1 laborator
- 3 preceptorer
- 6 docentstipendiater
- 4 lektorer
- 1 lärare i etnografi (arvode 2 000 kronor)
- 2 förste assistenter
- 2 förste amanuenser
- 2 andre amanuenser
- 1 kamrerare i Ce 25
- 1 kontorist i Ce 13

- 1 kanslibitråde i Ce 11
- 1 kontorsbiträde (Cf 4—Ce 8)
- 1 förste vaktmästare i Ce 13
- 1 andre vaktmästare i Ce 12
- 1 bibliotekarie (arvode 3 000 kronor)
- 2 sekreterare (arvoden à 3 000 kronor)

Vidare böra medel beräknas till honorarium åt rektor (3 000 kronor), till kursanslag (41 000 kronor) samt till tillfälliga vaktmästare och vikarier m.m.

Medelsbehovet till avlöningar har av kanslern för nästa budgetår beräknats till i runt tal 685 200 kronor. Häri ingår ett belopp av 600 kronor för sifferrevision av högskolans räkenskaper. Medel för detta ändamål torde böra beräknas under omkostnadsposten. Med hänsyn härtill och till de av mig i det föregående i övrigt förordade förändringarna i förhållande till kanslerns förslag och med beaktande av den av mig förordade förbättringen i löneavseende för professorer m. fl. befattningshavare beräknar jag för min del medelsbehovet till Avlöningar till i runt tal 704 000 kronor. Jag förordar därför, att denna utgiftspost uppföres med förslagsvis 704 000 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa avlöningsstat.

3. Pensioner och livräntor.

Styrelsen har i sitt reducerade förslag beräknat denna utgiftspost till 91 416 kronor. Därav belöpa 30 735 kronor på tjänstepensioner och 60 288 kronor på änke- och pupillpensioner, vartill kommer ett pensionsunderstöd jämte dyrtidstillägg å 393 kronor till en f. d. städerska, vilket belopp tidigare utgått av högskolans allmänna medel. Højningen av det beräknade anslaget till pensioner och livräntor från i den ursprungliga staten 77 228 kronor till 91 416 kronor betingas av kungörelsen den 14 maj 1948 (nr 257), enligt vilken pensionerna och familjepensionerna till f. d. professorer vid statsuniversitetet och deras efterlevande blivit höjda. En i det ursprungliga statförslaget upptagen avkortad professorspension, beräknad att utgå från den 1 december 1949, har däremot bortfallit på grund av vederbörande professors frånfälle. I stället har ytterligare en änkepensionär tillkommit.

Vid Göteborgs högskola äro för närvarande endast fem f. d. befattningshavare pensionerade, nämligen tre f. d. professorer och två f. d. vaktmästare. Under budgetåret tillkommer ytterligare en avkortad professorspension. Pension till professor har hittills utgått med samma belopp som vid statsuniversitetet, under det vaktmästarna pensionerats enligt för Göteborgs stads f. d. befattningshavare gällande grunder.

Styrelsen framhåller, att pensioneringskostnaderna helt täckas av högskolans pensionsfonder. Avkastningen av dessa beräknas under budgetåret

komma att uppgå till sammanlagt 37 510 kronor, vartill komma pensionsavgifter från de för närvarande pensionsberättigade befattningshavarna med cirka 6 500 kronor.

Antalet änke- och pupillpensionärer vid högskolan är för närvarande tretton. De sammanlagda pensionsbeloppen ha hittills varit avsevärt lägre än de vid statsuniversiteten utgående. Med hänvisning till vad särskilda sakkunniga anfört i denna fråga, har emellertid styrelsen i det föreliggande statförslaget beräknat änkepensionerna efter de för statsuniversiteten gällande grunder.

De medel, som stå till förfogande för utgifter för änke- och pupillpensioneringen, äro emellertid otillräckliga. Änke- och pupillkassans avgifts- och räntemedel ha beräknats till 22 436 kronor, varav 12 430 kronor i räntor och 10 006 kronor i inflytande familjepensionsavgifter.

Kanslern påpekar i sitt yttrande, att styrelsen under högskolans inkomster upptagit bland avkastning av högskolans fonder pensionsfondernas avgifts- och räntemedel till 30 736 kronor. Enligt vad styrelsen uppgivit beräknas emellertid avkastningen av nämnda fonder under budgetåret 1949/50 komma att uppgå till 37 510 kronor och pensionsavgifterna till 6 500 kronor. Den sammanlagda inkomsten utgör alltså $(37\,510 + 6\,500 =)$ 44 010 kronor. I huvudstaten borde enligt kanslerns mening uppföras bland avkastning av högskolans fonder ytterligare $(44\,010 - 30\,736 =)$ i runt tal 13 300 kronor. Å andra sidan borde under utgifter uppföras en särskild post till ökning av pensionsfondernas kapital med samma belopp, 13 300 kronor.

Departementschefen. Pension till professor vid Göteborgs högskola utgår efter samma grunder som vid statsuniversiteten. Det synes mig skäligt att änkepensionerna förbättras och bestämmas i anslutning till de grunder, som tillämpas inom det statliga pensionsväsendet. Närmare bestämmelser i ämnet torde tills vidare få meddelas av Kungl. Maj:t efter förslag av högskolans styrelse. Av pensionsfondernas avkastning torde i enlighet med högskolestyrelsens förslag å inkomstsidan icke böra upptagas större belopp än vad som åtgår för att bestrida högskolans pensionsutgifter. Jag beräknar medelsbehovet till pensioner och livräntor till det av styrelsen föreslagna beloppet eller i runt tal 91 400 kronor.

4. Omkostnader.

Denna utgiftspost har i det reducerade statförslaget upptagits med 60 850 kronor, vilket innebär en utgiftsökning med 20 270 kronor i jämförelse med nu gällande stat.

Styrelsens förslag till omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	2 500
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	»	17 000

3. Telefon, skrivmaterialier och expenser i övrigt	kronor	5 000
4. Tryckningskostnader, <i>förslagsvis</i>	»	16 050
5. Renhållning och städning, <i>förslagsvis</i>	»	5 000
6. Underhåll av byggnad och inventarier	»	10 000
7. Försäkringar, <i>förslagsvis</i>	»	800
8. Promotions- och installationskostnader	»	2 000
9. Övriga utgifter	»	2 500

Summa kronor 60 850.

Utgiftsökningen hänför sig med 6 800 kronor till posterna 1, 3, 5, 7—9, vilka omkostnader i högskolans budget hittills sammanförts i en klumpsumma, med 2 000 kronor till post 2 (bränsle, lyse och vatten), med 6 470 kronor till post 4 (tryckningskostnader) samt med 5 000 kronor till post 6 (underhåll av byggnad och inventarier).

Från anslagsposten till reseersättningar skall enligt styrelsens förslag bestridas — utöver ersättningar till vid högskolan anställda tjänstemän — jämväl rese- och traktamentskostnader för den vid Lunds universitet tjänstgörande lektorn i holländska språket, vilka kunna uppstå i samband med av honom meddelad undervisning vid högskolan.

Kanslern har tillstyrkt, att medelsbehovet för omkostnader i enlighet med styrelsens förslag beräknas till 60 850 kronor.

Departementschefen. Posterna 3, 8, 9 i styrelsens förslag till omkostnadsstat synes lämpligen kunna sammanföras till en utgiftspost för expenser och övriga utgifter. Styrelsens beräkning av medelsbehovet till omkostnader har i och för sig icke givit mig anledning till erinran. Jag erinrar emellertid om att högskolans förvaltning och räkenskaper enligt gällande avtal årligen skola granskas av fyra revisorer, av vilka Kungl. Maj:t och stadsfullmäktige i Göteborg skola vardera utse två. Högskolans styrelse har under avlöningsposten beräknat 600 kronor för sifferrevision. För detta ändamål har jag i det föregående förordat, att medel skulle beräknas under nu ifrågavarande utgiftspost. Under denna torde jämväl medel bära, såsom jag tidigare förordat för Stockholms högskolas vidkommande, beräknas till ersättning åt nyssnämnda fyra revisorer. Med hänsyn härtill förordar jag, att utgiftsposten för omkostnader upptages med ett förslagsvis betecknat belopp av 63 500 kronor.

5. Materiel m. m.

Denna utgiftspost har i det reducerade statförslaget upptagits med 29 525 kronor, vilket innebär en ökning med 10 400 kronor i jämförelse med nu gällande stat. Utgiftsökningen samt styrelsens förslag till disposition av anslaget framgår av följande sammanställning:

		Ökning kronor
Geografiska institutionen	kronor 5 000	1 000 (tidigare gåvomedel)
Marinbotaniska institutet	» 4 000	1 000

		Ökning kronor
Psykologisk-pedagogiska		
institutionen	kronor 6 000	—
Seminariebiblioteket	» 12 050	6 400
Journalistundervisningen	» 2 000	2 000 (tidigare gåvomedel)
Akademiska kapellet och akade- miska kören	» 475	—
Summa kronor 29 525		10 400

Kanslern tillstyrker styrelsens förslag.

Departementschefen. Jag har ingen erinran mot det nu framlagda reducerade förslaget och beräknar medelsbehovet till Materiel m. m. till i runt tal 29 500 kronor.

D. Huvudstatens inkomstsida. Anslagsbehovet.

Såsom av det föregående framgått har *högskolans styrelse* i sitt slutliga, reducerade förslag beräknat intäkterna — utöver statsbidrag och bidrag från Göteborgs stad — sålunda:

Avkastning av högskolans fonder	kronor 241 694
Diverse inkomster	
a) Avgifter från de studerande.....	kronor 28 000
b) Hyror	» 2 741 » 30 741
Summa kronor 272 435.	

Avkastning av högskolans fonder. De olika fondernas avkastning har upptagits med de belopp, vilka beräknats av Göteborgs stads drätselkammare, som förvaltar fonderna. *Styrelsen* har i staten endast upptagit avkastningarna av sådana fonder och mot dessa svarande utgifter, vilka inverka på eller framdeles kunna komma att inverka på storleken av statens och stadens bidrag till högskolan. Följande belopp, utgörande avkastning av fonder, vilkas donationsvillkor begränsa avkastningens användning för vissa bestämda ändamål, ha uteslutits ur staten:

	Beräknad avkastning, kronor
1. Emily Wijks fond (till lönetillägg åt innehavarna av de 15 äldsta professurerna samt, i mån av tillgång, till docentstipendier)	13 700
2. Dan Broströms donation vid Göteborgs 300-årsjubileum..	3 020
3. Ann-Ida Broströms donation till komplettering av Dan Broströms jubileumsdonation	3 360

Ur avkastningen av de båda Broströmska fonderna, av vilka den förra beräknats att under budgetåret uppgå till 5 020 kronor, utgå dels det i staten upptagna arvudet till en lärarbefattning i etnografi, avsedd att i en framtid ombildas till forskningsprofessur i ämnet, dels ett docentstipendium.

	Beräknad avkastning, kronor
4. Oscar Ekmans stipendiefond (till ett docentstipendium)	2 000
5. Karl Langenskiölds minnesfond (till anslag åt docenter)	2 490
6. S. A. Hedlunds, Otto Sylwans, G. A. Bratts föreläsningssfon- der (för inbjudande av utanför högskolan stående före- läsare), sammanlagt	2 540
7. Fonder för rese- och studiestipendier	70 570
8. Gustaf Ekmans donationsfond (till oceanografiska insti- tutionen)	3 420
9. C. J. Meijerbergs donation (till Meijerbergs institut för svensk etymologisk forskning)	3 960
10. Betty Warburgs donation (till studentkåren)	160
11. Oscar Ekmans 6 juni-fond (till högskolans populärveten- skapliga skriftserie)	980

Från staten ha ytterligare avskilts två fonder, nämligen Ivar Wærns fond med tillhörande tilläggsfond för en rörlig professur och östasiatiska fonden för en professur i östasiatisk språkvetenskap och kultur. Avkastningen av den förstnämnda fonden (10 280 kronor) utgår för närvarande till uppehållande av professuren i klassisk fornkunskap och antikens historia. För samma ändamål disponeras ur östasiatiska fondens avkastning (ca 14 000 kronor) ett belopp av 5 150 kronor 80 öre. Till journalistundervisningen lämnar östasiatiska fonden vidare nu ett bidrag av 2 000 kronor. De beräknade årsavkastningarna av dessa fonder, vars kapitaltillgångar uppgå till i runt tal 334 000 respektive 430 000 kronor, äro enligt styrelsens förslag avsedda att i sin helhet läggas till kapitalet, så att dessa fonder i sinom tid bliva i stånd att var för sig uppbära en professur.

Kanslern ansluter sig för sin del till styrelsens förslag beträffande den Wærnska och den östasiatiska fonden, med undantag av att han beräknat att ur Wærnska fondens avkastning årligen ett belopp av 1 000 kronor skulle utgå såsom personligt lönetillägg till den nuvarande innehavaren av professuren i klassisk fornkunskap och antikens historia.

Kanslern framhåller vidare, att styrelsen uteslutit avkastningen av Karl Langenskiölds minnesfond. Avkastningen av denna fond (2 500 kronor) skall utgå till docenter för hållandet av kurser och annat biträde vid undervisningen och tillgodoser alltså enligt *kanslern* samma ändamål som högskolans kursanslag. Med hänsyn härtill har *kanslern* icke funnit sig böra biträda styrelsens förslag på denna punkt utan föreslår, att avkastningen av fonden upptages i staten bland högskolans egna inkomster.

För övrigt har *kanslern* ingen erinran mot styrelsens förslag beträffande fondernas avkastning.

Statskontoret anser det klart, att avkastning av fonder, donerade för rese- och studiestipendier, till specialprofessorer, vilka icke upprätthållas, till oceanografiska institutionen och till studentkåren icke böra medtagas i

staten. Statskontoret ifrågasätter vidare i anledning av styrelsens förslag att utesluta avkastningen av Meijerbergs donation för svensk etymologisk forskning, om icke instituten för ortnamns- och dialektforskning samt folkminnesforskning, till vilka utgå särskilda statsanslag, borde ingå i staten för högskolan. Ämbetsverket anser det däremot tveksamt, huruvida avkastningen av Oscar Ekmans 6 juni-fond, avsedd för högskolans populärvetenskapliga skriftserie, bör uteslutas. I fråga om avkastningen av övriga fonder (n:ris 1—6), tillsammans 27 110 kronor, som enligt styrelsen borde uteslutas, har statskontoret ansett att beloppet borde upptagas i staten.

Avgifter från de studerande. *Styrelsen* har beräknat dessa inkomster sålunda:

Inskrivnings- och terminsavgifter	kronor	22 000
Kurs- och auskultantavgifter	»	5 000
Examensavgifter samt lösen för examens- och disputationsbetyg	»	1 000
		<hr/>
	Summa kronor	28 000.

Hyror. I denna inkomstpost ingår 1 300 kronor för uthyrning av lokaler, 786 kronor för förste vaktmästarens bostad samt 655 kronor för andre vaktmästarens bostad.

Departementschefen. Högskolestyrelsens förslag att ur staten utesluta avkastningen av fonder, vilkas donationsvillkor begränsa avkastningens användning för vissa bestämda ändamål, synes med något undantag vara motiverat av såväl principiella som praktiska skäl. De utgifter, som bestridas av avkastningarna av dessa fonder, komma nämligen icke att inverka på storleken av statens eller stadens bidrag till högskolan. Dessutom undvikes genom uteslutningen av dessa fonder onödig dubbelföring i staten.

Jag vill i detta sammanhang särskilt understryka högskolans intresse av att årsavkastningarna av den Wærnska och den östasiatiska fonden i sin helhet kunna läggas till kapitalet, så att dessa fonder så småningom bliva i stånd att var för sig uppbära en professur. Jag erinrar om att jag som en konsekvens av denna min uppfattning i det föregående tillstyrkt inrättandet av en ordinarie professur i klassisk fornkunskap och antikens historia för att därmed frigöra den Wærnska fonden. Jag delar kanslerns uppfattning, att avkastningen av Karl Langenskiölds minnesfond till anslag åt docenter bör upptagas i staten bland högskolans egna inkomster. Däremot finner jag icke skäl att, såsom statskontoret föreslagit, i staten upptaga avkastningen av de fonder, som i det föregående betecknats med 2—6. Om och i vad mån avkastningen av Emily Wijks fond bör upptagas i staten bland högskolans egna inkomster, är beroende av den tolkning, som bör givas bestämmelserna i det till grund för fonden liggande gåvobrevet. Denna fråga synes mig böra närmare utredas genom högskolans styrelses

försorg. I detta läge anser jag mig icke nu böra inräkna denna avkastning bland högskolans egna inkomster. Det av statskontoret berörda spørsmålet, om icke instituten för ortnamns- och dialektforskning samt folkminnesforskning vid högskolan, till vilka utgå särskilda statsanslag, borde ingå i staten för högskolan, torde böra upptagas till övervägande av högskolans styrelse.

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört beräknar jag avkastningen av högskolans fonder till (241 694 + 2 500 =) i runt tal 244 200 kronor. Posten Avgifter från de studerande bör upptagas med av styrelsen föreslaget belopp, 28 000 kronor. Beräknade inflytande hyresinkomster torde böra upptagas till 2 700 kronor under rubriken Diverse inkomster. Högskolans egna inkomster torde alltså kunna beräknas till 274 900 kronor.

Jag har i det föregående förordat, att huvudstatens utgiftssida skulle beräknas sålunda:

Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	704 000
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	63 500
Materiel m. m.	»	29 500
Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i>	»	91 400
	Summa kronor	888 400.

Då högskolans egna disponibla medel uppgå till 274 900 kronor, skola alltså staten och staden enligt gällande avtal bestrida den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel. Anslagssumman för budgetåret 1949/50 utgör sålunda 613 500 kronor, varav Göteborgs stad skall bidra med 275 000 kronor och staten med återstoden eller 338 500 kronor, ty först när anslagssumman överstiger 825 000 kronor, skall staden enligt avtalet bidra med mer än 275 000 kronor. Förslagsanslaget till Bidrag till Göteborgs högskola bör alltså uppföras med 338 500 kronor.

F. Hemställan.

Under återopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande huvudstat för Göteborgs högskola att tillämpas under budgetåret 1949/50:

H u v u d s t a t.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	704 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	»	63 500
3. Materiel m. m.	»	29 500
4. Pensioner och livräntor, <i>förslagsvis</i> ..	»	91 400

Summa kronor 888 400

*Kungl. Maj:ts proposition nr 163.**Inkomster:*

1. Avkastning från högskolans fonder ...	kronor	244 200
2. Avgifter från de studerande	»	28 000
3. Diverse inkomster	»	2 700
4. Bidrag från Göteborgs stad	»	275 000
5. Bidrag från staten	»	338 500

Summa kronor 888 400;

b) till *Bidrag till Göteborgs högskola* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 338 500 kronor.

Vad departementschefen sålunda under avsnitten I, II och III hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämna, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Nyborg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
I. Förslagsanslaget till Bidrag till Stockholms högskola	3
A. Inledning	3
B. Vissa frågor av allmän natur	4
1. Terminsavgifter m. m.	4
2. Löne- och pensionsförhållanden vid högskolan	6
C. Förslaget till huvudstat för högskolan. Allmänna synpunkter . .	17
D. Huvudstatens utgiftssida	26
1. Avlöningar	26
a. Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen	26
b. Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen	44
c. Humanistiska avdelningen	46
d. Allmänna avdelningen m. m.	63
e. Beräkning av avlöningsposten m. m.	72
2. Omkostnader	73
3. Materiel m. m.	75
4. Engångskostnader för materielanskaffning	77
5. Engångskostnader för byggnadsarbeten	78
6. Pensioner och livräntor	79
E. Huvudstatens inkomstsida. Anslagsbehovet	81
F. Hemställan	84
II. Förslagsanslag till Ersättning för vissa till Stockholms högskola upplåtna lokaler	85
III. Förslagsanslaget till Bidrag till Göteborgs högskola	86
A. Inledning	86
B. Förslaget till huvudstat för högskolan	87
1. Ursprungligt förslag	87
2. Högskolans reducerade förslag	88
C. Huvudstatens utgiftssida	89
1. Löne- och pensionsförhållanden vid högskolan. Allmänna syn- punkter	89
2. Avlöningar	91
3. Pensioner och livräntor	97
4. Omkostnader	98
5. Materiel m. m.	99
D. Huvudstatens inkomstsida. Anslagsbehovet	100
F. Hemställan	103